

วารสารข้าราชการ

มีนาคม 2517

การดอรับน : มะเร็นในระบบราชการ
กากนบนน : พ.ต.ต. อนันต์ เสนาบันธ
บทบรรณาธิการ : ความละอาบที่บาตแดลน

ฉบับ : คอรัปชั่น

๕๕
บท ๑๔

ฉบับที่ ๓

มีนาคม ๒๕๑๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ
และวินัยข้าราชการพลเรือน บัญชาคลัง หรือปัญหา
ข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ “บรรณาธิการ
วารสาร” น

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท

สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง

บอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๔๑๔๔๕๕ หรือ ๔๑๓๓๓๓ คือ ๓๔

พิมพ์ที่نگการพิมพ์ บางลำภู กรุงเทพมหานคร
นางจำรัส อ่องจรัส ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๔๒๙๖๕๖

สารบัญ

จดหมาย จดหมาย _____ ๒

บทบรรณาธิการ _____ ๔

คอรัปชั่น : มะเร็งในระบบราชการ _____ ๖

ศักดิ์รินทร์ สุวรรณโรจน์

ปัญหาข้าราชการคอรัปชั่นในประเทศไทย _____ ๒๐

อุทัย หิรัญโค

ใหม่ ๆ ในราชการ _____ ๔๐

สมศักดิ์ ศุภะรัชฎะเดช

๔๔ _____ กฎหมาย + ระเบียบใหม่

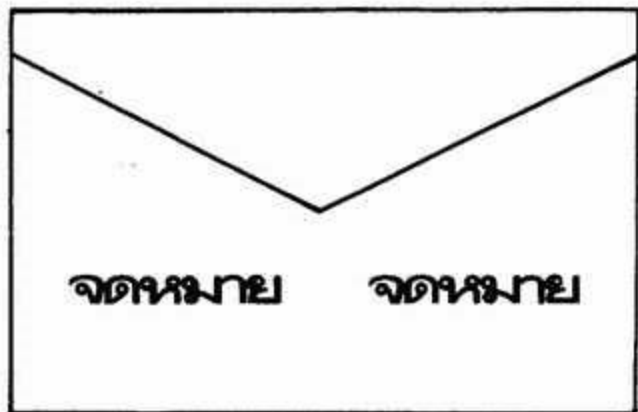
๖๒ _____ ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

๗๐ _____ ภาคখনชน

พ.ต.ต. อนันต์ เสนาชนันท์

๗๗ _____ จดหมายเปิดผนึก : คอลัมน์

๘๘ _____ ท้ายเล่ม

เรื่อง การจัดทำสารบัญวารสารข้าราชการประจำปี

เรียน ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ผมเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ จนถึงบัดนี้เป็นเวลา ๑๕ ปีเศษแล้ว ปรากฏว่าตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ ย้อนหลังขึ้นไปทุก ๆ ปี เมื่อสิ้นปีทางวารสารข้าราชการได้จัดทำสารบัญประจำปีไว้ให้ เวลาเย็บเล่มประจำปีก็เอาใส่เข้าไปด้วย นับว่าเป็นความสะดวกในการค้นหาเรื่องราว เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงเป็นอย่างยิ่ง และทำได้ทันใจผู้บังคับบัญชา

แต่ปรากฏว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ วารสารข้าราชการไม่ได้ทำสารบัญประจำปีไว้ให้ ซึ่งยังความยุ่งยากและเสียเวลาในการค้นหาเป็นอย่างยิ่ง และถ้านาน ๆ ไปก็ยิ่งค้นหายากและเสียเวลามากขึ้นตามลำดับ

ในฐานะที่วารสารข้าราชการ เป็นวารสารที่ข้าราชการทั่วไปนิยมยกย่องและยอมรับนับถือ ผมใคร่ขอให้วารสารข้าราชการเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน แม้ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ผมเห็นว่าสำคัญมากเช่นนี้ ได้โปรดจัดทำสารบัญประจำปีต่อไปด้วย

ในการนี้ ถ้าไม่มีงบประมาณ จะขายสักชุดละ ๕.๐๐ บาท ก็คงจะไม่มีสมาชิกผู้ใดซัดซื้อ หากเป็นไปได้จะกรุณาจัดทำย้อนหลังในปีที่ไม่ได้ทำไว้ด้วย ก็จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ ผมจำได้ว่า ได้เสนอเรื่องนี้มา ๒ บรรณาธิการแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการพิจารณาแต่อย่างใด และไม่ทราบว่ามีเหตุขัดข้องอย่างไร จึงขอเรียนเสนอท่านมาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นบรรณาธิการคนที่ ๓ ขอได้โปรดพิจารณาด้วยครับ.

สมาชิกปี ๒๕๑๗ เลขที่ ๓๐๖๔

ป.ล. แต่ไหนแต่ไรมา "วารสาร" ของกรมป่าไม้ไม่เคยทำสารบัญประจำปีเลย บัดนี้ก็ได้จัดทำขึ้นแล้ว จึงขอแนบมาเพื่อเน้นแนวทางการพิจารณาด้วยครับ.

ขอขอบคุณในคำแนะนำที่มีคุณค่า เราจะรวบรวมทำเป็นรายชื่อ ๖ เดือน ประโยชน์และความคืบหน้าที่ได้รับจากการนี้ เราขอขอบคุณคุณและผู้เกี่ยวข้อง

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ก่อนอื่นอยากจะบอกว่า บทบรรณาธิการของวารสารข้าราชการทั้งฉบับมกราคมและ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ นั้นแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายอันแน่วแน่ที่มีข้อเสนอแนะและข้อติติงสำหรับระบบข้าราชการ โดยมุ่งตรงอย่างเจาะจงถึงหน่วยงานบางหน่วยที่น่าจะพูดถึงอย่างแท้จริง ทราบข่าวมาเหมือนกันว่า บทบรรณาธิการทั้งสองฉบับนั้นได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์และเสียงสะท้อนทั้งจากหนังสือพิมพ์และจากราชการด้วยกันเอง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่ถูกกล่าวถึงในบทบรรณาธิการหรือหน่วยงานที่เป็นเพียงผู้ชมในวงนอก

เป็นอารมณ์บทที่จะบอกกับท่านบรรณาธิการได้ว่า เราชื่นชม ยอมรับ และเห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว ความกล้าหาญในข้อเขียนซึ่งมีลักษณะยอมเสี่ยงแบบเอาตัวเข้าแลก เราเห็นว่าเป็นการแสดงออกถึงการเคารพในความคิดเห็นอันบริสุทธิ์ใจของท่านบรรณาธิการเองเพื่อราชการอันเป็นส่วนรวม

ข้อที่อยากให้พูดเหลือเกินสำหรับบทบรรณาธิการเดือนนี้ คืออยากให้ท่านบรรณาธิการลองติดตามข่าวคราวจากหน้าหนังสือพิมพ์ แล้วมองถึงวิธีการ บทบาท สมรรถภาพ ความซื่อสัตย์หรือความเห็นแก่ได้ของข้าราชการและลูกจ้างแห่งกรมการคลังภายใน เอากันตั้งแต่อธิบดีลงมาจนถึงกฤตชนข่าวว่าเขาใช้แผนปฏิบัติการแผนใด จึงทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนส่วนใหญ่ได้มากถึงเพียงนี้ ทั้งๆที่นายชาญชัย ลีถาวร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ก็เคยให้สัมภาษณ์ว่ามีข่าวสารสำรองอยู่ในมือถึงสองล้านกระสอบ อยากให้บทบรรณาธิการประจำเดือนมีนาคมวิเคราะห์ถึงเรื่องนี้ ไม่ทราบเหมือนกันว่าจดหมายฉบับนี้จะมาทันเวลาหรือเปล่า

และเมื่อจะพูดกันถึงหน่วยงานที่ควรได้รับคำวิจารณ์ หวังว่าท่านบรรณาธิการคงไม่ (ทำเป็น) ลืมเขียนถึงสำนักงาน ก.พ. ที่ท่านบรรณาธิการสังกัดอยู่เองด้วยนะค่ะ เพราะสำนักงาน ก.พ. ก็กำลังอยู่ในความสนใจเห็นตอนนี้อย่างไรๆ ก็พูดกันถึงเรื่อง พี่สี พี่สี ท่านบรรณาธิการจะไม่ลองทำวารสารข้าราชการฉบับฆ่าเหล่าพี่สีดูบ้างหรือคะ แต่ถ้ามคิดจะทำเพียงเพื่อให้เป็นการประชาสัมพันธ์ระบบนี้ละก็อย่าทำเสียเลยจะดีกว่า.

“หญิง, ข้าราชการ”

๑๔/๓/๑๗

คุณหญิงทั้งแนะและบังคับมาอย่างนี้ วารสารข้าราชการก็ไม่มีทางเลือกครับ เรื่องข่าวเป็นเรื่องใหญ่และเป็นเรื่องยาก ปล่อยให้ท่านรัฐมนตรีผู้ไม่มีท่านได้แสดงฝีมือ เชื่อว่าคงไม่มีอะไรได้คงคงอาทิตย์ที่ท่านทำไม่ได้ สำหรับเรื่องพี่สีนั้นอยู่ในแนวของเราแล้วเหมือนกัน จะพยายามสนองความต้องการของคุณหญิงเท่าทำได้ สงสัยอยู่นิดหนึ่งว่า คุณ เป็นหญิงจริงหรือเปล่า!

บทบรรณาธิการ

สิ่งที่หาหากที่สุดในขณะนี้ เห็นจะไม่ใช่ ข้าวสาร
หรือ น้ำมัน

แต่น่าจะได้แก่ ความสะอาด

บางครั้ง ขาดแคลนจนแม้กระทั่ง “ยาง” ก็ไม่มีเหลือ

และเพราะเหตุนี้กระมังที่ทำให้ ข้าวสาร น้ำมัน
เพื่อน ศูนย์ส่งเสริมสาธารณภัย หอประชุม และอะไร
ต่อมิอะไร หลอยขาดแคลนไปทั่ว

ราชการไทยในปัจจุบัน มีสภาพไม่ผิด
อะไรไปจากเรือแตกกลางมหาสมุทร ทุกคน
ต้องการเพียงอย่างเดียวคือความอยู่รอด ใคร
เกาะอะไรได้ก็มีพักต้องคำนึงว่าที่ตนเกาะนั้น
จะเป็นอะไร ผู้ที่ไม่อาจหาสิ่งใดเกาะได้ทัน
ทั่วทั้ง ก็ได้รับการสรรเสริญจากผู้อยู่รอดว่า
“ตัวตายดีกว่าชาติตาย” และในขณะที่ต้อง
ผจญพลั้งครั้งสุดท้ายตะเกียกตะกายที่จะว่ายน้ำ
ให้ถึงฝั่งที่ไหนสักแห่ง ซึ่งไม่แน่ว่าจะถึงหรือ
ไม่ถึงอยู่แล้ว ไหนจะต้องเผชิญกับสัตว์ร้าย
นานาชนิดในทะเล ไหนจะต้องเผชิญกับคลื่น
ลม กับต้องต่อสู้กับตะคริวที่เกาะกินแม่ชาน
ทั้งแขนขาอย่างรวดเร็ว อย่างนี้แทบจะไม่ต้อง
พยากรณ์ก็พอจะทราบอนาคตได้

ความสะอาดนี้ หาได้ยากมาก ไม่ว่า
จากผู้ใด และที่ใด บางที นึกว่า ในหมู่เรา

ชาวพุทธ ท้องคัพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
พร่ำสอนให้รู้จัก หิริโอตตปเป ชาวเราก็แสน
จะเชื่อฟัง เวลาที่มีพิธีวันเกิด วันสถาปนาที่ได้
ก็นมิต์สาวกของพระพุทธเจ้ามาเจริญพร แต่
ก็ไม่เห็นมีว้าวของหิริโอตตปเปตรงไหน ตรง
กันข้าม พวกนี้แหละแทบจะวิ่งโง่ๆ กับเขาได้

หรือไม่ เรานึกว่า พวกนี้แหละว่าเวียนมาสูงๆ คงจะ
มีคำหับตำราอะไรๆ ลดกิเลส ตัณหา ลงได้บ้าง แต่เปล่าเลย
เห็นเต็มเปี่ยมแทบทุกราย ยิ่งเปรี้ยวเยอะ แก่พรรมาละก็
มักจะฉันทเสียด้วยซ้ำ

พวกที่ทำให้ละเหี่ยใจที่สุด เห็นจะได้แก่
พวกที่ดูจากนามสกุล ตระกูล หรือวงศ์
คณาญาติ แล้วน่าจะเลื่อมใสศรัทธามากที่สุด
คิดว่าตระกูลดี คงจะได้ถ่ายทอดปลูกฝังกันไว้ดี
ทั้งยศศักดิ์ ตำแหน่งการงานก็สูงส่งชนิดที่ฟัง
แล้วขนลุก แต่กลับต้องหันเข้าหาธรรมะที่ว่า
ทุกอย่างในโลกนี้อันิจ อย่ายึดถืออะไรเป็น
สรณะ อย่าดูอะไรมองอะไรอย่างผิวเผิน

จะพูดถึงเรื่องอะไร ก็พูดเรื่องปากเรื่องท้องที่
ประชาชนทั่วไปนับแสนนับล้านกำลังประสบความเดือด
ร้อนอยู่ในขณะนี้ ไม่ได้

ติดตาม สดับตรับฟัง และ วิเคราะห์

สถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาข่าวสารของเราแล้ว
พอสรุปสาเหตุได้ว่า

๑. เป็นเพราะมีการทุจริต โกงกินกันในหมู่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้าราชการ จนทำให้ประชาชนเจ้าของประเทศต้องเดือดร้อนแสนสาหัส เพราะพวก “ข้าราชการ” ใจคดสามานย์ทั้งหลาย

๒. เป็นเพราะข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง หย่อนสมรรถภาพ ไม่มีปัญญาความสามารถที่จะรับผิดชอบบริหารและปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บังเกิดผลดีได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ไม่สามารถแก้ปัญหา ภาวะ กลียุค ให้กลับเป็นปกติได้ ทั้งนี้เพราะมีกิเลสและคัมภีร์ครอบคลุมนั้น จนไม่นึกถึงผลประโยชน์ของประชาชนทั่วไป

การจะกล่าวหาว่าใครทุจริต โกงกินตามวิธีการที่มีอยู่แล้วนำตัวคนชั่วมาลงโทษให้ได้นั้น รู้สึกว่างมเข็มในมหาสมุทรจะใช้เล่ห์เหลี่ยมและความพยายามน้อยกว่า ยิ่งผู้รับผิดชอบมีความ “ฉลาด” และความ “เขลา” เป็นพื้นฐานด้วยแล้วแทบจะสิ้นหวัง

แต่หากผู้ใดขาดความสามารถที่จะทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้บังเกิดผลดี เกิดปัญหาขึ้นเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่คนทั่วไป แต่ผู้รับผิดชอบกลับมองไม่เห็นปัญหาและไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ อย่างนี้เรียกว่า ผู้นั้น “หย่อนสมรรถภาพ”

และ กรณีหย่อนสมรรถภาพ นี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเป็นนโยบายอย่างแนบแน่นว่า ให้ทำการปลดออกจากราชการโดยพลัน ไม่ใช่ย้ายไปอยู่ที่ไหนทั้งสิ้น ถ้าไม่ทราบจะปลดใครบ้างตามหลักการทำงานว่าให้ปลดตัวหัวหน้ารับผิดชอบงานของหน่วยงานที่บกพร่องนั้น คือถ้าเป็นกรม ก็คงได้แก้ตัวอธิบดีขึ้นนั้นแหละ แต่ถ้ายังไม่ได้ผล ก็ลองพิจารณาทั้งขึ้นไป และลงมาให้เป็นหน้ากลอง

นอกจากนี้ จะเข้าทำนอง “เลือกเห็นนม
ตะกวด ตะกวดเห็นขาเหือบ” ก็หมดปัญญา

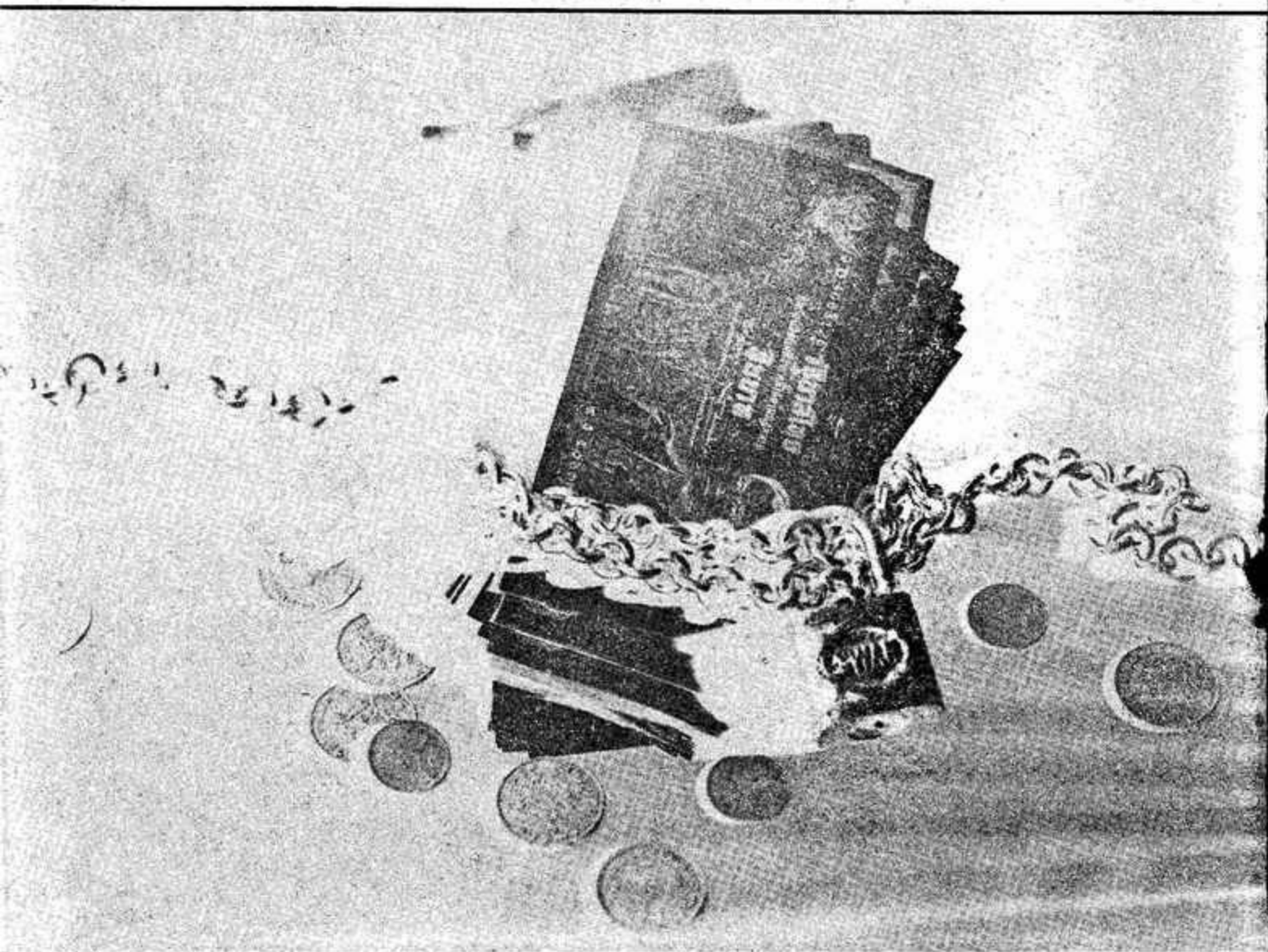
นโยบายของคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการต่อผู้หย่อนสมรรถภาพนี้ มิใช่จะสงวนไว้เฉพาะข้าราชการเท่านั้น “รัฐกิจฉา” โดที่ไม่รู้สึกตัวว่าระดับความละเอียดของตนลดลงจนพอจะวิ่งโง่งง กับเขาได้ แต่หมดปัญญาที่จะจับคนวิ่งโง่งง ๆ นั้นได้ ก็อาจนำมาตรการเรื่องหย่อนสมรรถภาพนี้ไปใช้ เพราะสองเรื่องนี้มักจะถึงกัน

หรือใครหัวใส คิดสูตรใหม่ออก โปรดบอกด้วย.

คอร์ปชั่น: มะเร็งในระบบราชการ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์

คอร์ปชั่น : เงินตราและโชครวน

ในบรรดาปัญหาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยประสบอยู่ในปัจจุบัน เรื่องคอร์รัปชันในวงราชการ เป็นปัญหาอันหนึ่งที่ถือว่าสำคัญและร้ายแรง ซึ่งจะต้องแก้ไขให้สิ้นไปโดยเร็ว ปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอื่น และทำให้เกิดปัญหาอื่นอีกหลายประการ อาทิเช่น คอร์รัปชันมีส่วนที่ทำให้ราชการด้อยประสิทธิภาพ ทำให้เงินของรัฐต้องรั่วไหลไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์เป็นจำนวนมากและเป็นตัวบ่อนทำลายเศรษฐกิจ และความเรียบร้อยของสังคมให้พินาศไปด้วย ความร้ายแรงของคอร์รัปชันนี้ เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป และรู้สึกว่าเป็นที่เอือมระอากันไปด้วย หากพูดถึงคอร์รัปชัน

เรื่องคอร์รัปชันนี้ เป็นเรื่องที่มีมานานแล้ว หากจะศึกษากันโดยละเอียดก็จะปรากฏอยู่ทุกยุคทุกสมัย แต่สำหรับที่โจษจันกันมากที่สุดก็นับตั้งแต่กรณี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นต้นมา จนถึงกับสมัยหนึ่งรัฐบาลได้มอบหมายให้สภาวิจัยแห่งชาติเป็นผู้วิจัยปัญหาคอร์รัปชันแต่เป็นที่น่าเสียดายที่ผลการวิจัยในครั้งนั้น มิได้นำออกเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลได้ระงับการเผยแพร่ผลการวิจัยครั้งนั้นเสีย เหตุผล ก็ดูเหมือนว่าผลการวิจัยครั้งนั้นกระทบกระเทือนผู้ใหญ่และผู้มีอำนาจหลายคน ซึ่งอาจจะเกรงว่าจะเป็นการสาวไส้ให้กากิน ก็ว่าได้ ในสมัยต่อ ๆ มากรณีคอร์รัปชันก็ปรากฏอยู่เสมอ เท่าที่จำได้ เช่น ที่เรียกกันติดปากกันว่า “คอร์รัปชันกรมชล” “และ

คอร์รัปชันกองตำรวจดับเพลิง” เป็นต้น ซึ่งกรณีที่เกิดขึ้นนี้เป็นกรณีที่เกิดขึ้นได้ไล่ทันแล้ว ส่วนกรณีที่เกิดขึ้นแต่เป็นมวญลัมหรือไม่มีใครทราบ คงจะเกิดขึ้นมากกว่าที่ทราบแล้วอีกหลายเท่า

อันที่จริง ถ้าจะพิจารณาถึงความหมายของ คอร์รัปชัน แล้ว มิได้หมายถึงเฉพาะกรณีที่ถูกกล่าวถึงข้างต้น ซึ่งเป็นการทุจริตเงินหลวง หรือ ‘บังหลวง’ เท่านั้น หากแต่ความหมายกว้างไปกว่านั้นอีกมาก ในทางกฎหมาย ถือว่าคอร์รัปชัน หมายถึงการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งได้แก่การกระทำซึ่งแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถ้าหากจะแยกแยะความหมายนี้ออกโดยพฤติกรรมแล้ว ก็อาจจะแยกคอร์รัปชันออกได้อย่างสังเขป ๔ ลักษณะ คือ

‘การฉ้อราษฎร์’ ซึ่งหมายถึงการแอบอ้างเอาประโยชน์จากราษฎร

บังหลวง เป็นการทุจริตเงินหลวง หรือ โกงเงินของทางราชการ

กินสินบน เป็นการรับสินบนจากราษฎรเพื่อปฏิบัติการ หรืองดเว้นปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของราษฎรผู้นั้น ซึ่งโดยปกติแล้วการติดสินบน เจ้าพนักงานนี้ จะเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และลักษณะอีกประการหนึ่งที่ถือเป็นคอร์รัปชันก็คือ การใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ได้คนหรือผู้อื่น ซึ่งโดยปกติมีความหมายกว้างมาก แต่ในที่นี้ถือว่าเป็นกรณีอื่น ๆ ที่นอกจากที่จะสังเคราะห์เข้ากับลักษณะที่กล่าวแล้ว คือ การฉ้อราษฎร์ บังหลวง และกินสินบน

แต่อย่างไรก็ตาม การแยกแยะคอร์ปชั่น ออกตามพฤติกรรมดังกล่าวนั้น เป็นการแยก แยะตามความเห็นของผู้เขียนเอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพียงประการเดียว - เพื่อความสะดวก ในการพิจารณาเท่านั้น ทั้งนี้เพราะหากจะจำแนกแจกแจงกันโดยละเอียดก็อาจจะจำแนกผิด ผิดจากที่กล่าวแล้วก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำว่า คอร์ปชั่น ตามต้นตำรับ ซึ่งเป็นภาษา ต่างประเทศแล้ว อาจมีความหมายกว้างกว่า ความหมายที่เรานำมาใช้ในภาษาไทย ซึ่งจะ ไม่ขอกล่าวไว้ในที่นี้

เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคอร์ป- ชันต่อไป ผู้เขียนใคร่ขอกล่าวถึงการคอร์ปชั่น ในแต่ละลักษณะที่กล่าวมาแล้วสักเล็กน้อย

๑. ฉ้อราษฎร์

ฉ้อราษฎร์ หมายถึงการกระทำใดๆ ของข้าราชการ ที่เรียกร้องประโยชน์จาก ราษฎร์ เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยปกติ ของข้าราชการผู้นั้น โดยทำให้ราษฎร์เข้าใจ ผิดว่า จะต้องเสียเงินค่าธรรมเนียม หรือค่า บริการต่างๆ ให้แก่ทางราชการ หรือต้องเสีย เงินค่าธรรมเนียมมากกว่าที่ควร ตัวอย่างเช่น ในการขออนุญาตซื้ออาวุธปืน สมมุติว่าต้อง เสียค่าธรรมเนียมให้แก่ทางราชการ ๑๐๐ บาท แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ ได้เรียกร้องให้จ่ายเงิน เกินกว่า ที่กำหนด ซึ่งอาจจะเป็น ๕๐๐ บาท หรือ ๑๐๐๐ บาท กรณีนี้เป็นตัวอย่างของการฉ้อราษฎร์ อย่างหนึ่ง กรณีเหล่านี้ท่านผู้อ่านคงจะพอจะหาตัวอย่างได้ใน ชีวิตประจำวัน หรือหากท่านคิดไม่ออกลองท่านไปติดต่อขอ

รวิศทัศน์ ทักท้วง หรือลองไปขอใบอนุญาตใบขับขี่รถยนต์ ที่กองทะเบียนกรมตำรวจ ผู้เขียนคิดว่าท่านอาจจะประสบกับ ตัวท่านเองก็ได้

แต่อย่างไรก็ตาม กรรมวิธีของการ ฉ้อราษฎร์ ในปัจจุบันนี้ได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว การที่เจ้าหน้าที่จะบอกว่าต้องเสียธรรมเนียม และค่าบริการเท่านั้นเท่านี้ รู้สึกว่าจะล่าสมัย เสียแล้ว รูปการอาจจะไม่ให้เห็นหลายแบบ เช่น ในลักษณะ หน้าม้า หรือการออกข่าวให้รู้กันเป็นภายใน ว่า ถ้าจะติดต่อเรื่องนั้น เรื่องนี้ต้องจ่ายเท่านั้นเท่า นี้ ซึ่งรู้กันเป็นการภายใน การที่จะไปสอบถาม และจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่โดยตรงนั้น ส่วนมักจะ เกรงความผิดกันจึงต้องอาศัยวิธีอื่น เช่น ถ้าเป็น เรื่องสำคัญบางทีก็ต้องเชิญไปเลี้ยงดูบุ๋บเสื่อด้วย ท่านองนั้น เสร็จแล้วก็ทั้งซองไว้ หรือฝากไว้ ตามธรรมเนียม แต่ต้องระวังเหมือนกัน เดียว จะเจอข้อหาติดสินบนเจ้าพนักงานเข้า ก็จะช่วย ทั้งขึ้นทั้งล่องเท่านั้นเอง สรุปแล้ว การ ฉ้อราษฎร์ทุกวันนี้มีความแนบเนียนและพัฒนา ไปเยอะ และแตกต่างกันอีกในแต่ละหน่วย งาน สุดแล้วแต่ว่าหน่วยงานไหนจะพัฒนา หรือด้อยพัฒนาแค่ไหนในเรื่องนี้

โดยสรุปแล้ว การฉ้อราษฎร์ ก็คือการโกงเงินของ ประชาชนนั่นเอง

๒. บังหลวง

พฤติกรรมคอร์ปชั่นในรูป “บังหลวง” นี้ก็คือการกระทำด้วยประการใดๆ ของ ข้าราชการที่เป็นการนำเงิน หรือประโยชน์ของ ราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยปกติ

เรียกกันง่ายๆ ว่าโกงเงินหลวงหรือนำของหลวงมาเป็นสมบัติของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำ โดยการปลอมแปลงเอกสารของการใช้จ่ายเงิน หรือเรียกว่าทุจริตทางการเงิน บัญชี ตัวอย่างเช่น การซื้อสิ่งของอาจจะซื้อราคาหนึ่ง แต่ออกใบเสร็จราคาหนึ่งซึ่งสูงกว่าที่จ่ายจริง หรือการซื้อหาอาจจะเป็นราคาเดียวกับที่ระบุไว้ใบเสร็จรับเงิน แต่จำนวนของไม่ครบ เป็นต้น ซึ่งวิธีใหม่นี้เราจะพบเห็นกันอยู่เป็นจำนวนมาก และมีการพบว่าทุจริตก็มีอยู่บ้างเหมือนกัน

กรณีที่เราเรียกว่า บังหลวง นั้นมีมาก และยิ่งจะมีมากขึ้นในปัจจุบัน และก็ได้พัฒนาไปไม่น้อยไปกว่าคอร์รัปชันประเภทแรก โดยเทคนิคของคอร์รัปชันประเภทนี้กล่าวได้ว่ามีความสลับซับซ้อนมากกว่าประเภทแรก บางทีมีส่วนเกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย บางครั้งมีผู้เกี่ยวข้องหลายระดับ เช่นนับตั้งแต่อธิบดี ลงมาจนถึงเสมียน และมีเทคนิคมากมาย นับตั้งแต่เรื่องง่ายๆ ซึ่งมีราคาค่างวดไม่กี่บาท เช่นในลักษณะของการแอบอ้างว่ามาทำงานล่วงเวลา การทำบัญชีที่จ้างลูกจ้างเป็นต้น ไปจนถึงงานที่มีความสลับซับซ้อนมีเงื่อนไขหลายชั้นหลายซ้อน เช่นการก่อสร้างงานใหญ่ๆ ซึ่งมีมูลค่านับพันล้านบาท กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตามคอร์รัปชันในรูปแบบนี้เป็นตัวที่ทำให้เงินของประเทศสูญหายไปปีละมากๆ ที่เดียว หากเปรียบเทียบกับยอด

งบประมาณงบประมาณประเทศของเรา ในแต่ละปีแล้ว กล่าวได้ว่าเงินที่รั่วไหลเนื่องจากคอร์รัปชัน ในปีหนึ่งๆ คงจะนับคงจะเป็นจำนวนร้อยล้านบาทขึ้นไป

๓. กินสินบน

กินสินบนนี้ หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่รับเงินตอบแทนค่าบริการ หรือค่าตอบแทนพิเศษ เนื่องจากราษฎรต้องการให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ ความหมายอันนี้ใกล้เคียงกับที่กล่าวในการฉ้อราษฎร์ในประการแรกอยู่บ้าง แต่ที่มากล่าวเป็นการเฉพาะก็เพราะมีความแตกต่างกันและผู้เขียนใคร่ที่จะเน้นในเรื่องนี้ ในกรณีฉ้อราษฎร์ นั้น เป็นกรณีเฉพาะที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ หรือต้องบริการให้ราษฎรอยู่แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ต้องการหาประโยชน์ จึงเรียกร้องค่าตอบแทน อาจในรูปของเงินที่อ้างว่าเป็นค่าธรรมเนียม หรือค่าวิ่งเต้น หรือสดแล้วแต่กรณี แต่อันที่จริงเป็นเรื่องที่ถือเป็นเรื่องหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอยู่แล้วที่จะให้บริการแก่ประชาชน แต่เรื่องการกินสินบนในความหมายนี้ ส่วนใหญ่หรือโดยปกติเป็นเรื่องของความต้องการของประชาชนที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่กระทำ หรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการผิดหน้าที่ หากจะให้ข้าราชการทำให้ตามความประสงค์ก็ต้องจ้างทำนองนั้น สินบน

จึงเป็นคำตอบแทน หรือคำจ้างให้เจ้าหน้าที่ทำการ หรือตเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยระเบียบและกฎหมาย ตัวอย่างเช่น นาย ก. ต้องการจะปลอมโฉนดที่ดินแปลงหนึ่งเพื่อจะนำที่ดินไปขาย จึงไปติดต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ให้ดำเนินการปลอมโฉนดที่ดินให้ ซึ่งโดยปกติการปลอมแปลงโฉนดเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย แต่นาย ก. ขอร้องให้เจ้าพนักงานที่ดินทำให้ ให้คำตอบแทน หรือคำจ้างจำนวนหนึ่ง ซึ่งถ้าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดรับปลอมแปลงโฉนดให้ และรับเงินตอบแทนไป ก็เท่ากับกินสินบน หรือกรณีง่ายๆ สมมุติว่าตำรวจจราจรตรวจใบขับขี่รถยนต์ของท่านและบังเอิญท่านไม่มีใบขับขี่ และตำรวจก็จะจับกุมท่านไปสถานีตำรวจ เพื่อเสียค่าปรับตามกฎหมาย สมมุติว่า ท่านไม่อยากจะเสียเวลา หรือด้วยเหตุผลประการใด ๆ ก็ตามท่านไม่ยอมไปสถานีตำรวจ และยอมจ่ายเงินให้แก่ตำรวจผู้นั้น ท่านเองจ้างให้ตำรวจไม่เอาเรื่อง สมมุติว่าท่านจ่าย ๑๐๐ บาท ซึ่งตำรวจยอมรับเงินจำนวนนั้น และปล่อยท่านไป กรณีนี้ก็กล่าวได้ว่าตำรวจกินสินบนของท่าน เหล่านี้เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการกินสินบนนี้ ในบางลักษณะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการฉ้อราษฎร์ หรือผลประโยชน์ของราษฎร์

แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเกี่ยวข้องกับการบังหลวงอันเป็นผลประโยชน์ของรัฐ และมีส่วนทำให้เกิดปัญหาสำคัญในส่วนรวมด้วย ที่ว่าเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของรัฐนั้น ก็เช่นกรณีที่ตำรวจจับผู้กระทำความผิดดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น แทนที่จะนำส่งสถานีตำรวจ ซึ่งมีถ้ามีโทษปรับ ตามกฎหมายรายได้ก็จะเป็นของรัฐ แต่ตำรวจกลับรับสินบน ซึ่งแทนที่รัฐจะได้รายได้กลับรัฐต้องขาดรายได้ ซึ่งก็เท่ากับกรณีนี้ เป็นการ บังหลวง ไปด้วย ในตัวส่วนที่ว่าเกี่ยวข้องกับ ปัญหาสังคมในส่วนร่วมนั้น เนื่องจากกรณีกินสินบน เป็นกรณีที่ไม่ชอบด้วยระเบียบกฎหมาย ซึ่งหมายถึงว่าถ้ามีกรณีกินสินบนขึ้น ถ้ารัฐไม่เล็งประโยชน์ดังกรณีที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ในเรื่องค่าปรับประชาชนหรือสังคมก็จะเดือดร้อนได้ เช่นเมื่อตำรวจไปพบผู้กระทำความผิดกฎหมาย สมมุติว่า เป็นฆาตกร ฆ่าคนตาย แต่ตำรวจไม่จับดำเนินคดี แต่รับสินบนจากผู้กระทำความผิด ผลร้ายก็จะตกอยู่กับสังคมในแง่ที่สังคมจะได้รับความเดือดร้อนจากผู้กระทำความผิด และหาความเป็นธรรมในสังคมไม่ได้ หรือสมมุติว่าข้าราชการบางคนในกระทรวงเศรษฐกิจไปร่วมมือ หรือกินสินบนจากพ่อค้า ให้พ่อค้ากักตุนสินค้าได้ ทำให้สินค้าขึ้นราคา ผลเสียก็จะตกอยู่กับสังคม และประชาชนโดยทั่วไป เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าคอร์รัปชัน

กรณีนี้ ก็เกิดผลเสียหายแก่ประเทศชาติไม่ยิ่ง
หย่อนไปกว่ากรณีที่กล่าวมาแล้วเหมือนกัน

**๔. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์
ใส่ตน หรือผู้อื่นก่อประการอื่น ๆ**

กรณีนี้ผู้เขียน หมายถึง การที่ ข้าราชการ
แสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือผู้อื่น นอกจาก
กรณีที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้นว่า การใช้เวลา
ราชการไปทำงานส่วนตัวอื่นอันเป็นเรื่องนอก
หน้าที่ราชการ เช่น การไปสอนพิเศษในเวลา
ราชการ การทำงานหลายหน้าที่ในเวลาเดียว
 เป็นต้น การเป็นประธานหรือกรรมการของ
บริษัท และการไม่อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ
อย่างเต็มที่ กรณีนี้ ผู้เขียนประสงค์จะแยก
ออกจากที่กล่าวมาแล้วโดยมาเป็นกรณีอื่น ซึ่ง
ไม่ได้จำแนกไว้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่
กล่าวมาแล้ว ซึ่งถือว่าเป็นคอร์รัปชันหมาย
เลข ๑ คอร์รัปชันในลักษณะนี้ ส่วนใหญ่แล้ว
อาจสรุปได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ เกี่ยวกับ
คอร์รัปชันเวลาราชการประการหนึ่ง อันมีผล
โดยตรง ทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลง
และอีกประการหนึ่ง เป็นเรื่องของการอาศัย
ตำแหน่งหน้าที่ไปเป็นประธาน หรือ กรรมการ
บริษัท ซึ่งมีอยู่หลายกรณีที่บริษัทเหล่านี้ก่อ
ให้เกิดผลเสียแก่เศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ
เช่น ทำให้เป็นการผูกขาด ทำให้บริษัทนั้น

มีอำนาจในทางเศรษฐกิจมาก เป็นต้น ทั้งนี้
เพราะประธานหรือกรรมการของบริษัทเป็นผู้
ที่มีตำแหน่งหน้าที่ใหญ่โตในราชการ

อันที่จริงกรณีที่กล่าวมานี้ บางท่าน
อาจจะเห็นว่าไม่เป็นคอร์รัปชันก็ได้ เช่น เกี่ยว
กับการใช้เวลาราชการ สมมุติว่า นาย ก. ได้
รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาให้ไปเป็นอาจารย์
พิเศษสอนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ก็ไม่น่าจะ
ถือว่าเป็นนาย ก. คอร์รัปชัน เพราะได้รับอนุญาต
แล้ว หรือกรณีที่ข้าราชการบางคนทำงาน
สองตำแหน่งในขณะเดียวกัน หากได้เห็นชอบ
จากผู้บังคับบัญชาแล้วก็ไม่เห็นจะแปลก และ
ไม่น่าจะเป็นคอร์รัปชัน หรือในกรณีที่ผู้ใหญ่
บางท่านเป็นประธานหรือกรรมการบริษัท ก็
ไม่น่าจะผิด เพราะอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของ
ของผู้นั้น ที่สามารถกระทำได้หากไม่มีกฎหมาย
ห้ามไว้ และไม่น่าจะเป็นเรื่องคอร์รัปชันเช่น
เดียวกัน ซึ่งกรณีเหล่านี้ก็อาจจะเป็นเรื่อง
บางทัศนะของแต่ละคน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้อง
เห็นเหมือนกับผู้เขียนก็ได้ แต่สิ่งหนึ่งที่จะ
ปรากฏก็คือว่า ในกรณีเหล่านี้โดยปกติมักจะ
ไม่เกิดผลดีต่อราชการเท่าไรนัก กลับจะเกิด
ผลเสียมากกว่า เช่นกรณีเอาเวลาราชการไป
ทำงานอื่น จะเป็นการได้รับอนุญาตหรือไม่
ก็ตาม ก็ย่อมจะต้องทำให้ประสิทธิภาพของ
งานต้องลดลงแน่นอน ส่วนการที่ให้ผู้ใหญ่

ในราชการเป็นประธานบริษัท หรือกรรมการบริษัทนั้น ส่วนใหญ่แล้ว เป็นความหวังของบริษัทที่จะพึงพึ่งผู้ใหญ่เหล่านั้นในทางอิทธิพลมากกว่าอื่น มิใช่เพื่อประเทศชาติ ชำยังอาศัยผู้ใหญ่เหล่านั้นเป็นตัวเครื่องมือประกอบธุรกิจด้วยซึ่ง อาจจะ ก่อให้เกิดสิ่งที่มีชอบเกิดขึ้นได้เหมือนกัน

เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการนี้ แม้ อาจจะไม่ถือว่าเป็นคอร์รัปชัน แต่มีข้อสังเกตอีกประการหนึ่งว่า ในบางกรณีที่มีระเบียบและกฎหมายกำหนดไว้แล้วถึงประโยชน์ที่ได้รับ มาจากเงินเดือนและประโยชน์อื่นที่ทางราชการกำหนดไว้โดยปกติแล้ว ซึ่งน่าจะนำมาพิจารณาว่าเป็นประโยชน์ที่ข้าราชการในตำแหน่งนั้นควรจะได้รับหรือไม่ เช่น เงินตอบแทนสำหรับข้าราชการฝ่ายปกครอง เป็นต้นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือ ปลัดอำเภอ จากหน่วยงานบริหารท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสุขาภิบาล แล้วแต่กรณี นั้น เป็นเรื่องที่สมควรหรือชอบแล้วหรือไม่ ในเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ย่อมได้รับเงินเดือน และประโยชน์เกื้อกูลจากราชการเต็มที่อยู่แล้ว แม้ว่าเป็นการทำงาน ๒ หน้าที่ แต่ ว่าต้องใช้เวลาราชการไปปฏิบัติงานเหมือนกัน ควรจะยกเลิก กรณีนี้อาจจะมีคนคัดค้านอยู่ ว่า

เป็นการทำงานของท้องถิ่น ซึ่งเป็นคนละฝ่ายกับราชการพลเรือน ก็น่าที่จะได้รับผลตอบแทนตามสมควร แต่อันที่จริงก็น่าที่จะแย้งกลับไปได้เหมือนกันว่า จะไปทำงานที่ไหนก็ตาม แต่ถ้าเป็นหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ๆ แล้ว ก็ไม่น่าจะมีเงินตอบแทนอีก ถ้าคนไม่พอก็ควรที่จะเพิ่มคนให้สอดคล้องกับงาน มิใช่รักษาการอยู่หลายหน้าที่ แล้วผลที่สุดราชการก็ไม่มีประสิทธิภาพเลย อีกอย่างหนึ่งการทำงานให้ท้องถิ่น หรือฝ่ายใด ในเมื่อใช้เวลาราชการปกติไปปฏิบัติ ก็ควรจะได้รับเงินเดือนตามปกติ มีตัวอย่างอีกกรณีหนึ่ง คือเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของ ค.ต.จ. ในกองตรวจเงินรัฐพาณิชย์ ตามระเบียบสามารถเบิกเงินค่าพาหนะได้จากเงิน ส่วนหนึ่ง ของค่าตรวจบัญชี ของรัฐวิสาหกิจ ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการ ค.ต.จ. เหล่านั้นได้รับเงินเดือน และมีสิทธิเหมือนข้าราชการคนอื่น ๆ ทุกประการ แต่ได้เงินตอบแทนเป็นพิเศษ (จะเรียกว่าค่าพาหนะหรืออะไรก็ได้แล้วแต่) ทั้ง ๆ ที่เอาเวลาราชการไปทำงานนั้น ซึ่งเรื่องนี้ นอกจากระเบียบจะให้ประโยชน์เฉพาะเจ้าหน้าที่ ค.ต.จ. ในกองนี้ ซึ่งไม่ยุติธรรมสำหรับกองอื่น ๆ แล้ว ผู้พิจารณาคิดว่าเป็นประโยชน์ที่ไม่ควรจะได้ด้วย จะเรียกว่าเป็นการโกงเงินหลวงตามระเบียบก็อาจจะใช้ทางที่ดีควรจะเลิกเสียที่

กรณีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรจะเปลี่ยนแปลงทางปฏิบัติเช่นเดียวกัน แม้ว่าจะไม่เกี่ยวกับคอร์รัปชันก็ตาม คือ การที่ข้าราชการ

พลเรือน หรือข้าราชการอื่นๆ ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติและยังได้รับเงินทั้งสองทาง คือทั้งหน่วยงานเดิมและทางสภานิติบัญญัติ น่าจะยกเลิกให้ได้รับเงินเดือนทางเดียว ทำนองเดียวกับข้าราชการพลเรือนที่ทำ ๒ หน้าที่ หรือไปเป็นข้าราชการการเมือง โดยให้ได้รับเงินเดือนในตำแหน่งที่สูงกว่า การที่มีผู้อ้างว่าเป็นการรับเงินเดือนจากคนละฝ่ายนั้น ไม่เป็นเรื่องที่ชอบด้วยหลักการอย่างยิ่ง ไหนๆ ต้องใช้เวลาราชการโดยปกติ ไปปฏิบัติงานในสภาอยู่แล้ว ไหนๆ ก็ต้องทิ้งภาระหน้าที่ประจำไปด้วย ก็น่าจะสมควรที่จะรับเงินเดือนทางเดียว และอีกประการหนึ่ง การเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติถือว่าเป็นเกียรติยศอันสูงส่งแล้ว การสละเงินเดือนแต่เพียงส่วนน้อยนั้น น่าจะไม่มีปัญหา ผู้เขียนคิดเล่นคร่าวๆ ว่าหากว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติ ซึ่งเป็นข้าราชการไม่รับเงินเดือนทางฝ่ายสภานิติบัญญัติแล้ว รัฐจะสามารถลดค่าใช้จ่ายลงประมาณเดือนละ ๕ แสนถึง ๑ ล้านบาท นั้นหมายถึงหากเราจะนำเงินไปสร้างโรงเรียนประชาบาล ก็สามารถสร้างได้บิลละหลายสิบแห่ง และก็เป็นอย่างนั้นได้ ประชาชนก็จะได้สาธารณูปโภคสภานิติบัญญัติที่เป็นข้าราชการพลเรือน อย่างไม่ลืมหูลืมตาเป็นแน่แท้

อย่างไรก็ตามที่กล่าวมานั้น พอสรุปลักษณะของคอร์รัปชันได้ว่าเป็นลักษณะอย่าง

ไรบ้าง ข้อพิจารณาต่อไปที่ควรพิจารณาก็คือว่าคอร์รัปชันเกิดมาจากอะไร ซึ่งผู้เขียนลองสรุปไว้ได้ดังนี้

๑. คอร์รัปชันเกิดขึ้นจากราคาซื้อของข้าราชการไม่พอใช้

กรณีส่วนมากจะมุ่งเน้นไปยังข้าราชการชั้นผู้น้อย ซึ่งมักจะมีรายได้น้อย ถ้าพิจารณาเฉพาะเงินเดือน แต่เดิมก็เริ่มตั้งแต่ ๕๕๐ บาท ต่อมาเปลี่ยนเป็น ๖๐๐ บาท และที่จะให้ใหม่เป็น ๗๕๐ บาท ซึ่งนับว่าต่ำอยู่มาก เมื่อเทียบกับรายจ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่อาศัยอยู่ในเมือง ยังเป็นพวก “บ้านเช่า ข้าวซื้อ” แล้วจึงจะใช้จ่ายไม่พอขึ้นไปอีก แม้ว่าข้าราชการระดับที่มีเงินเดือนสูงขึ้นไปกว่าขั้นต้นๆ ก็ตาม ส่วนมารายได้ไม่ค่อยพอกับรายจ่ายทั้งนั้น ตามสถิติสำรวจรายได้รายจ่ายของข้าราชการปรากฏว่า บรรดาข้าราชการตั้งแต่ชั้นโทลงมาจะมีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายทั้งนั้น และดูตามสภาพสังคมปัจจุบัน ก็น่าจะเป็นเช่นนั้นจริงๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น ทำให้ข้าราชการต้องดิ้นรนหารายได้มาจุนเจือให้พอใช้จ่าย โดยปกติแม้ว่าทุกคนมีแนวโน้มที่จะรักความดี ชอบสุจริต แต่เมื่อความจำเป็นบังคับก็จำจะต้องทำ แบบ ‘ก็ผมไม่มีทางเลือกนี่ครับ’ คอร์รัปชันก็ต้องเอาเพื่อการอยู่รอด ซึ่งก็สุดแต่ว่าโอกาสจะอำนวย นี่คือสาเหตุหนึ่งของการคอร์รัปชัน

๒. ทำงานในตำแหน่งที่เปิดโอกาสให้คอร์รัปชันได้

ตำแหน่งงาน เป็นสิ่งเกือกลอย่างหนึ่งในการทำงาน ตำแหน่งบางตำแหน่งเกี่ยวข้องกับประโยชน์ของบุคคลอื่น หรือของประชาชน หรือเกี่ยวข้องกับเงินทอง โอกาสที่จะคอร์รัปชันได้ จะมีมากกว่าตำแหน่งซึ่งไม่เกี่ยวกับประโยชน์ผู้ใด หรือตำแหน่งที่ไม่เกี่ยวกับการเงิน ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่การเงินมีโอกาสจะคอร์รัปชันได้กว่า ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ดีด ในกองวิชาการ หรือตำรวจจราจรมีโอกาสที่จะคอร์รัปชันได้มากกว่านักวิจัย เป็นต้น การทำงานในตำแหน่งที่เปิดโอกาสให้คอร์รัปชันได้นั้น มันก็เสี่ยงต่อการคอร์รัปชัน ด้วยเหตุที่ว่าความอยากความโลภของคนเรานั้นมีไม่สิ้นสุด เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดเดือดร้อนเรื่องเงินทองก็ยอมคอร์รัปชันได้อย่างไม่ต้องสงสัย แม้แต่คนที่มั่งมีเงินทองสมบูรณ์อยู่แล้วก็ตาม ความโลภเข้าครอบงำไม่นาน ก็คอร์รัปชันได้ ตัวอย่างมาให้เห็นแล้ว เพราะฉะนั้นตำแหน่งหน้าที่จึงเป็นเรื่องสำคัญด้วยประการหนึ่ง ที่จะทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้

๓. ความเห็นแก่ตัวและความไม่เข้าใจของประชาชน

ความเห็นแก่ตัวของประชาชน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดคอร์รัปชันได้ ความเห็นแก่ตัวในที่นี้ เช่น การลัดคิวอยากให้ได้เร็ว ก็ยอมที่จะเสียเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ การให้สินบน

เจ้าพนักงานในกรณีต่างๆ ก็ดี นับว่าเป็นความเห็นแก่ตัวและเห็นแก่ได้ของประชาชน ซึ่งเป็นชนวนอันหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชันในทุกวันนี้ นอกจากนั้นแล้วความไม่เข้าใจของประชาชน ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน ความไม่เข้าใจที่ว่านี้ได้แก่ความไม่เข้าใจว่าระเบียบเป็นอย่างไร ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือไม่เท่าไร การที่ประชาชนไม่เข้าใจนี้ก็เป็นเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการเรียกเงินหรือประโยชน์ในทางที่มีชอบได้

๔. ประเพณีนิยม

ในบางลักษณะงานการคอร์รัปชันถือเป็นเรื่องธรรมดา ใครมาปฏิบัติงานในลักษณะนี้ต้องคอร์รัปชัน ถ้าไม่ทำแสดงว่าเป็นคนโง่ เช่นการท่อนการพนัน หรือช่องโสมณส่งเงินให้ตำรวจเป็นปกติประจำ เป็นต้น จนถือว่าเป็นประเพณีนิยมที่ใครมาเป็นตำรวจก็ต้องได้รับเงินทำนองนี้ ถ้าได้ปฏิเสธก็ถือว่าเป็นการโง่หรือเขลาอย่างยิ่ง นอกจากประเพณีที่ว่ามีแล้ว ก็มีประเพณีอื่นที่เกี่ยวข้องมาอีก คือ ประเพณีของการแบ่งสรรปันส่วนรายได้จากการคอร์รัปชัน เช่น ผู้กำกับเท่านั้น รองผู้กำกับเท่านั้น สารวัตรเท่านั้น เป็นเงินกองกลาง เท่านั้น เป็นต้น เมื่อมีประเพณีเช่นนี้ การคอร์รัปชันก็ย่อมเกิดขึ้นอยู่เป็นธรรมดา

๕. ค่านิยมในสังคม

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมวัตถุนิยม และ

มักจะยกย่องเงิน บูชาความร่ำรวยเป็นสำคัญ และยกย่อง บูชาเงิน และความร่ำรวยโดยไม่ ได้ดูกันด้วยว่าใครจะร่ำรวยมาโดยวิธีการสุจริต หรือไม่อย่างไร เพราะฉะนั้นคนที่รวยมาโดย คอรัปชันก็ไม่มีใครรังเกียจ ซ้ำยังยกย่องนับถือ อยู่โดยสนิทใจ เมื่อค่านิยมของสังคมเป็นเช่นนั้น คนที่คอรัปชัน ก็ได้ใจ หรือคนที่คิดจะคอรัป- ชัน ก็ไม่เกรงกลัว

๖. ไม่มีการปราบปรามคอรัปชันอย่างจริงจัง

คอรัปชันที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองเรา อาจ จะกล่าวได้ว่าสาเหตุอันสำคัญอีกอันหนึ่ง คือ การที่ทางราชการไม่ได้เอาใจใส่ที่จะแก้ปัญหา คอรัปชันอย่างจริงจัง อำนาจต่างๆ มักจะมอบ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่ และขาด หน่วยงานอันเป็นศูนย์กลางที่คอยตรวจสอบการ ปฏิบัติงานและการติดตามผลงาน และโดยที่ผู้เป็น อธิบดี หรือผู้บริหารงาน บางคน ยังเป็นคนที่ยึดคอรัปชันอยู่ ก็เลยคอรัปชันเสียเองด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็ไม่ สามารถแก้ปัญหาคอรัปชันของคนภายใต้บังคับ บัญชาได้ แต่ประการสำคัญที่สุดคือรัฐบาล ไม่มีนโยบาย และทางปฏิบัติอันแน่นอนที่เกี่ยวข้อง กับการปราบคอรัปชัน นานๆ จึงจะปรากฏ หลักฐานจากทาง ค.ต.ง. สักครั้งหนึ่ง และโดย ที่ค.ต.ง.เอง เท่าที่ผ่านมายังอยู่ภายใต้การควบคุม ของผู้มีอำนาจเสมอมา ประดุจเป็นเครื่องมือ ของผู้มีอำนาจกว่าได้ ค.ต.ง. จึงไม่มีบทบาท มากนักในการปราบปรามคอรัปชันเท่าที่ผ่านมา

โดยสรุปแล้ว สาเหตุประการสำคัญของ การคอรัปชันมีอยู่ ๒ ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่ เกี่ยวกับข้าราชการ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะรายได้ ไม่พอกับรายจ่าย ความโลภที่ไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับทำงานในตำแหน่งที่เกื้อกูลให้ คอรัปชันได้ ส่วนที่เกี่ยวกับระบบราชการ เช่น ราชการกำหนดระเบียบข้อบังคับมาให้ เป็นเครื่องมือในการคอรัปชัน ความหละ หลวมในการควบคุม และการขาดความเด็ด ขาดในการปราบปรามคอรัปชัน และส่วนที่ สาม คือเกี่ยวกับประชาชน และสังคม ซึ่ง หมายถึงความไม่เข้าใจของประชาชน ความ เห็นแก่ตัวของคนบางคน และค่านิยมของ สังคมไทยที่นิยมนับถือผู้มีอำนาจ และความ ร่ำรวยจนลืมค่านิยมแห่งความดีงามไป

จะแก้ปัญหาคอรัปชันได้อย่างไร ?

คำถามนี้ตอบยากมาก และเพื่อที่จะนำ ไปสู่คำตอบในฉบับปลาย ผู้เขียนใคร่ขอย้อน ให้พิจารณาถึงมูลเหตุแห่งปัญหาคอรัปชันอีก ครั้งหนึ่ง ที่ว่าปัญหาคอรัปชันจะเกิดขึ้นได้ โดยสาเหตุจาก ๓ ฝ่ายด้วยกัน คือ ข้าราชการ ระบบข้าราชการ และประชาชน ข้าราชการ เป็นฝ่ายที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้กระทำการ ไม่ว่าในลักษณะทำการฉ้อราษฎร์ บังหลวง กินสินบน หรือกรณีอื่นๆ ส่วนประชาชน จะมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการฉ้อราษฎร์

และการกินสินบน ส่วนระบบราชการเป็นโครงสร้างที่จะเกื้อกูล ควบคุม และจัดคอร์รัปชัน การแก้ที่ตัวข้าราชการนั้นแก้ยากที่สุด และการแก้ที่ประชาชนก็เป็นการลำบากไม่น้อยกว่ากัน ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ในส่วนที่เป็นข้าราชการนั้น ทุกคนย่อมอยากได้ ย่อมโลกเป็นธรรมดา เมื่อมีโอกาส ย่อมแสวงหาหรือกระทำได้ การแก้ไขที่ตัวข้าราชการจึงทำได้ยากที่สุด การแก้ที่ประชาชนย่อมทำได้บ้าง เช่นพยายามสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น ทั้งในแง่สิทธิและหน้าที่ของตนเอง และหน้าที่ของข้าราชการในอันที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน แต่การสร้าง ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในลักษณะนี้กระทำให้ได้ผลทันตาอยาก ทั้งนี้เพราะต้องอาศัยเวลาประกอบด้วย ทั้งยังต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน ยิ่งในส่วนที่จะแก้ไขความเห็นแก่ตัวของประชาชนบางคน หรือผู้กระทำผิดกฎหมายในอันที่พยายามให้สินบนเจ้าพนักงาน นั้น ไม่มีทางทำได้ สิ่งที่ทุกคนหวังและคาดหวังก็คือการแก้ที่ระบบ โดยอาจจะสร้างระบบและเครื่องมือที่จำเป็นขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในเรื่องระบบนี้ ส่วนมากจะพูดถึงกฎหมายอันเป็นแม่บทในการปราบคอร์รัปชัน ซึ่งโดยปกติทุกประเทศจะมีกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการทุจริต หรือการปฏิบัติที่มีชอบอยู่แล้ว หลายประเทศกำหนดไว้ในกฎ-

หมายอาญา และบางประเทศได้มีกฎหมายคอร์รัปชันเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษมีกฎหมายป้องกันคอร์รัปชันมานานแล้ว ซึ่งจะมีขอบข่ายครอบคลุมถึงการแสวงหายศฐาบรรดาศักดิ์ และการรดเว้นการกระทำตามหน้าที่ตามกฎหมายอีกด้วย ในประเทศเกาหลีกฎหมายคอร์รัปชันระบุไว้แจ้งชัด ว่าด้วยการจัดการกับบุคคลที่มีทรัพย์สินเพิ่มพูนขึ้นมา โดยมีขอบด้วยกฎหมาย และอาจจะตั้งข้อสงสัยผู้ที่ร่ำรวยขึ้นอย่างผิดสังเกตได้

สำหรับในประเทศไทยเรา เกี่ยวกับการทุจริตหรือคอร์รัปชันนั้น ได้ระบุไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญา แต่มีผู้ตั้งข้อสังเกตไว้ในหลายที่ด้วยกันว่า ยังไม่พอเพียงในการปราบคอร์รัปชันในบ้านเมืองเรา เพราะไม่ได้ครอบคลุมไปถึงผู้ที่มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเรื่องนี้ผู้เขียนมีแนวโน้มที่เห็นด้วยอยู่มาก แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่า กฎหมายนั้นเป็นเครื่องมืออันหนึ่งเท่านั้น ปัญหาที่จะต้องพิจารณามีอีกหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องของการควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการมิให้คอร์รัปชัน ซึ่งทางราชการจะต้องเป็นผู้สร้างระบบขึ้นมา

ตามความเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนมีความเห็นว่า การดำเนินการแก้ปัญหาคอร์รัปชันหรือปราบคอร์รัปชันนั้น ควรดำเนินการใน

หลักการอย่างน้อย ๕ ประการดังต่อไปนี้

ประการที่ ๑ รัฐบาลจะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักอันหนึ่ง ในอันที่จะป้องกัน และปราบปรามคอร์รัปชัน และรัฐสภา ในฐานะผู้แทนของประชาชนควรที่จะให้ความสนใจและควบคุมกำกับรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา ในฐานะที่รัฐสภาเป็นผู้พิทักษ์ประโยชน์ของประชาชน และประโยชน์ของรัฐในนามของประชาชน

เหตุผลของผู้เขียนก็คือ การใดก็ตาม ถ้าหากรัฐบาลไม่ถือเป็นนโยบายหลักแล้วมักจะละเลยกัน จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้ง ๆ ที่ตระหนักแน่ว่ามีการคอร์รัปชันกันมาก แต่ก็ไม่ได้มีการแก้ไขกันอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นจุดเริ่มจึงควรที่ให้รัฐถือ เป็นเรื่องสำคัญที่จะเน้น อันที่จริงการปราบคอร์รัปชันนั้นทำได้ไม่ยากนัก ง่ายกว่าการปราบปรามคอมมิวนิสต์เป็นไหน ๆ ผู้เขียนคิดว่าหากรัฐบาลเน้นในเรื่องนี้จริง ๆ แล้วคงจะไม่เหลือกำลังเลย

ประการที่ ๒ ควรสร้างเครื่องมือสำหรับการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ในการนี้ ควรจะสร้างหน่วยงานขึ้นมาหน่วยหนึ่ง โดยประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตามสมควร เพื่อเป็นผู้ทำการสืบค้นฟังเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน และเป็นผู้ดำเนินการเบื้องต้นเพื่อสืบหาข้อเท็จจริง ก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวน และดำเนินคดี หน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่นี้ควรให้ขึ้นตรงต่อสำนัก

นายกรัฐมนตรีหรือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีก็ได้ โดยควรปรับปรุงงานของสำนักงานคณะกรรมการเรื่องราວร้องทุกข์ ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กองบริการประชาชน ในสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี มาปรับปรุงรวมกัน และจัดรูปงานเสียใหม่ให้เกื้อกูลทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันงานรับเรื่องราວร้องทุกข์ ของคณะกรรมการเรื่องราວร้องทุกข์และงานรับเรื่องราວร้องทุกข์ ในหน้าที่ของนายกรัฐมนตรี หากเจ้าหน้าที่ไม่พอก็ควรให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ก.ต.ป. ที่มีอยู่มารวมกันทำงานได้ ข้อสำคัญต้องเลือกเฟ้นผู้บริหารงานให้ดี อย่าให้เป็นผู้นิยมคอร์รัปชัน หรือนักเลงอันธพาล ก็แล้วกัน

ประการที่ ๓ ควรจะใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้วให้เป็น

ประโยชน์ให้มากที่สุด เครื่องมือที่ว่ามีได้แก่หน่วยงานหรือสถาบันหรือบุคคล ที่จะเกื้อกูลต่อการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน เช่นสำนักงาน ค.ต.ง. ในฐานะผู้ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสวนราชการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะถือว่าเป็นแหล่งที่มา ของกรณีคอร์รัปชันเงินราชการ หรือที่เรียกว่า “บังหลวง” ได้ นอกจากนั้นประชาชน ก็มีหน้าที่สำคัญที่จะแจ้งข่าว หรือร้องเรียนกรณีที่เกิดคอร์รัปชันขึ้นได้ โดยเฉพาะเรื่องที่ประชาชนมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือที่เรียกว่าการ “ฉ้อราษฎร์” หรือบางกรณีอาจจะเกี่ยวกับกรณีอื่น ๆ ได้อีกด้วย เครื่องมืออื่น ๆ ก็มีอีกเช่น สื่อมวลชน พรรคการเมือง กลุ่มผล

ประโยชน์ หรือกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ก็ควรจะใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน สถาบัน และบุคคลเหล่านั้นให้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามคอร์รัปชันให้มากที่สุด

ประการที่ ๔ ควรสร้างเครื่องมือที่ยังไม่มีหรือยังไม่สมบูรณ์ให้ขึ้น อาทิเช่น หากเห็นว่ากฎหมายยังไม่สมบูรณ์ ก็ควรจะออกกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใหม่ นอกจากนั้นแล้วควรจะทำการศึกษาถึงพฤติกรรม ของการคอร์รัปชันของหน่วยงานต่าง ๆ และจำแนกออกมาว่า หน่วยงานไหน ตำแหน่งไหน ที่มีการคอร์รัปชันมากที่สุด ซึ่งเท่ากับเป็นการชี้แจงสำหรับการค้นหาคอร์รัปชันให้ง่ายเข้านอกจากนั้นแล้วควร จะทำ การศึกษาเปรียบเทียบการปราบปรามคอร์รัปชัน ใน บาง ประเทศที่ ได้รับความสำเร็จเช่นประเทศเกาหลี เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันให้ได้ผลจริง ๆ

ประการที่ ๕ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ควรจะได้สอบสวนทรัพย์สินและพฤติกรรมของผู้บริหารในตำแหน่งสำคัญ ๆ ตั้งแต่ขั้นพิเศษขึ้นไปตามระยะเวลาอันควร เช่น เมื่อเริ่มดำรงตำแหน่ง และตรวจสอบต่อไปทุกหนึ่งหรือสองปีตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ทั้งนี้ เพื่อที่จะแสดงความบริสุทธิ์ของตนเอง และเป็นแนวทางอันหนึ่งที่ทำให้สามารถเลือกสรรคนดี ๆ ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางการบริหาร นอกจากตำแหน่งผู้บริหารแล้ว ควรจะทำการสอบสวนทรัพย์สินและพฤติกรรมของข้าราชการบางคนที่น่าสงสัยขึ้นอย่างผิดสังเกต หรือหากสามารถทำได้ ตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานที่มีแนวโน้มว่ามีการคอร์รัปชันได้มาก ก็ควรสอบสวนทรัพย์สิน และพฤติกรรมด้วยตั้งแต่เริ่มดำรงตำแหน่ง และตรวจสอบทุกระยะเวลาหนึ่งหรือสองปีตลอดชั่วระยะเวลาของการดำรงตำแหน่ง แต่อย่างไรก็ตามการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือพฤติกรรมของข้าราชการในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานนั้น อาจจะกระทำได้ยาก เพราะต้องใช้เวลามาก เพราะฉะนั้นควรจะดำเนินการโดยวิธีอื่น เช่น สืบสวนและระดับรับฟัง กรณีคอร์รัปชันต่าง ๆ โดยอาจจะสุ่มตามหน่วยงานที่สงสัย โดยอาจขอความร่วมมือจากสำนักงาน ค.ต.ง. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคอร์รัปชันเงินของรัฐ หรือขอความร่วมมือจากประชาชน สื่อมวลชน หรือกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชันเงินของประชาชน หรือกรณีรับสินบน หรือกรณีอื่น ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เขียนใช้คำว่า สอบสวนทรัพย์สิน และพฤติกรรมของข้าราชการ ซึ่งหมายความว่าในบางกรณีของคอร์รัปชันจะไม่ทำให้ข้าราชการร้ายวุ่นขึ้นนัก แต่ประชาชนเดือดร้อนมาก ในกรณีเหล่านี้อาจจะไม่จำเป็นต้องสอบสวนทรัพย์สิน

สิน หากต้องสอบสวนพฤติกรรมของข้าราชการ ซึ่งก็จะทำให้
ค้นพบคอร์ปชั่นได้เหมือนกัน

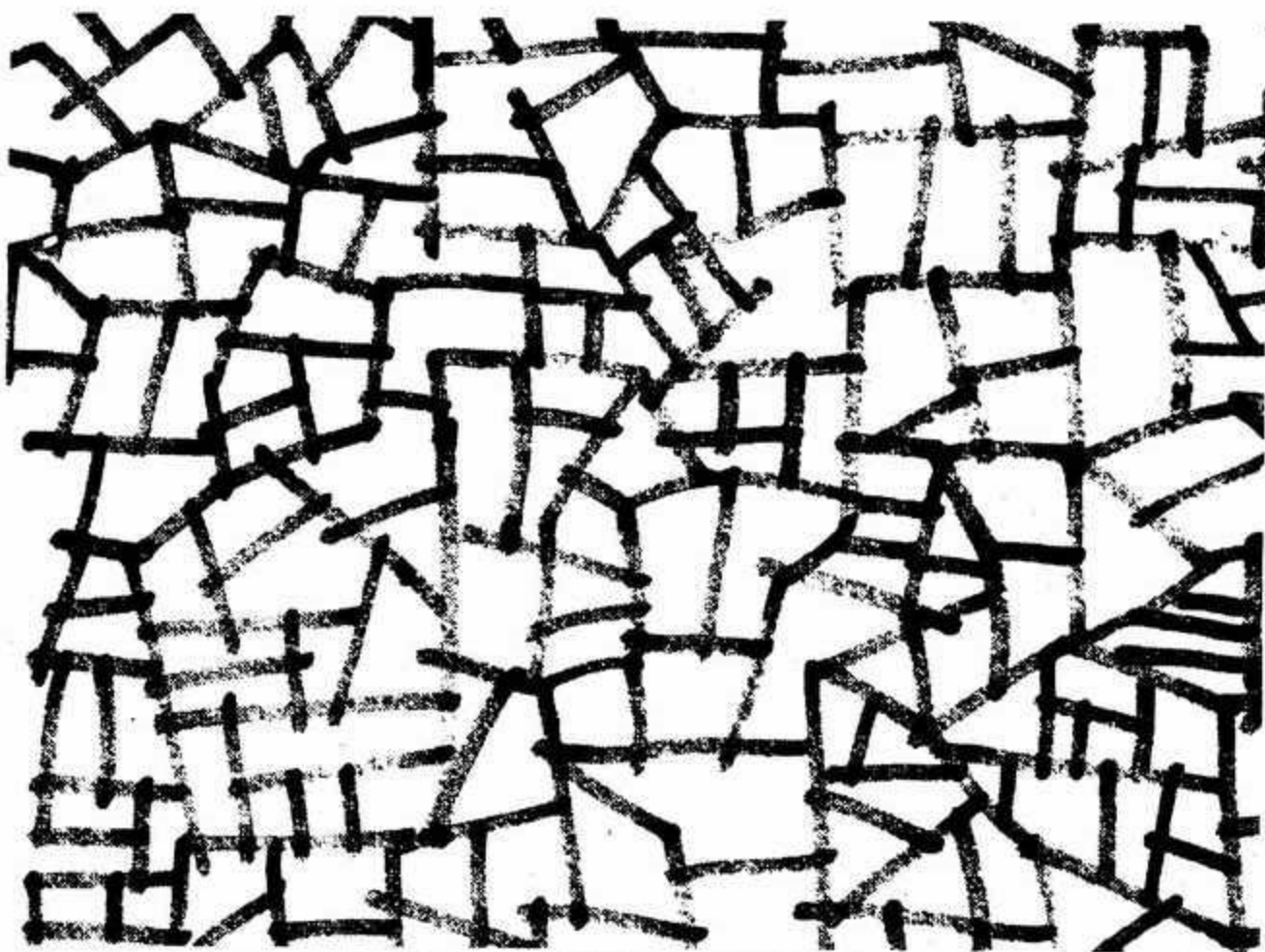
อย่างไรก็ตาม เท่าที่เสนอมานี้ก็เป็น
เพียงหลักการที่ยังขาดรายละเอียดถึงวิธีการด่า-
เนินงานอีกมาก แต่สิ่งที่ผู้เขียนใคร่จะมุ่งเป็น
เป็นที่สุดก็คืออยากให้รัฐบาลถือเป็นเรื่องสำ-
คัญที่จะต้องดำเนินการ และด้วยเหตุที่ใน
ขณะนี้หน่วยงานและบุคคลก็มีอยู่แล้ว คือ
เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเร่งรัดรัดทุกซ์ ซึ่งไม่ค่อยจะมีงาน

ทำเลย กองบริการประชาชนของสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกันอยู่แล้ว รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน
ก.ค.ป. ซึ่งยังไม่ได้รับการจัดสรรไปไหนเลย ไหนๆ ก็กินฟรีๆ
อยู่แล้ว ก็น่าที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปราบคอร์ปชั่นเสีย
ก็จะดีไม่น้อย ส่วนวิธีการที่จะปราบอย่างไรในราย-
ละเอียดนั้น ผู้เขียนคิดว่าคณะผู้กวาดล้าง
คอร์ปชั่นชุดใหม่ของรัฐบาลชุดนี้คงจะมีอยู่เต็ม
สมองแล้ว และหวังว่าเราคงจะได้สวัสดิการคอร์ป-
ชั่นกันเสียที.

ความปรารถนาอันสลับสนและขึงเหียง : คอร์ปชั่น

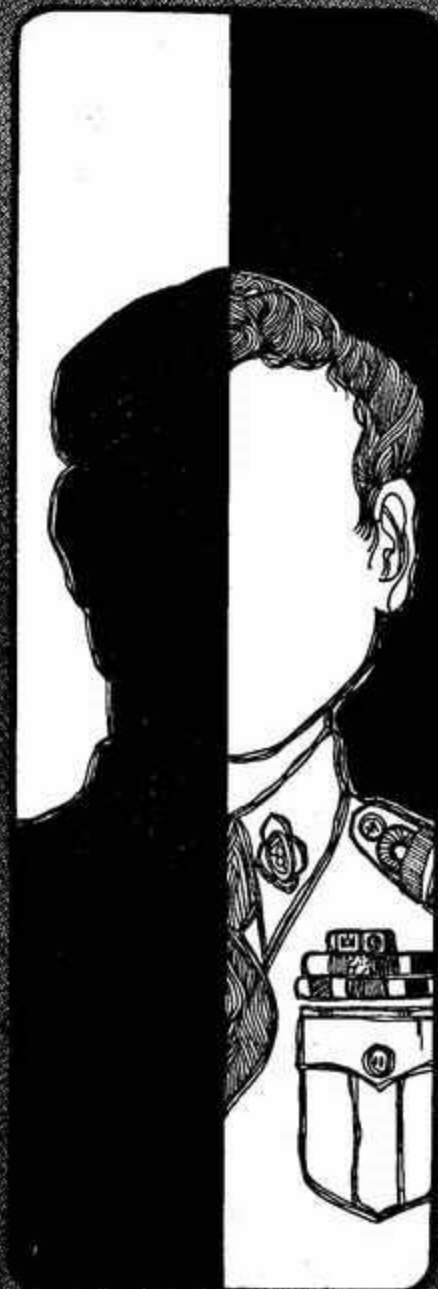
ลายเส้นฝีมือ

บัณฑิต ชุ่มนิภา

ปัญหาโบราณการดอรับขึ้นในประเทศไทย

อุ หั ย หิ ร ญ ไ ต

ปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่เป็นภัยอันใหญ่หลวงต่อชาติไทย และเป็นทวิพาทวิจารย์กันอยู่มากในขณะนี้ว่า เป็นที่นำมาซึ่งความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของข้าราชการและประชาชน ได้แก่ ปัญหาเรื่องข้าราชการคอร์รัปชัน หรือการที่ข้าราชการแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่การงานเบียดบังหรือยกยอกทรัพย์สินของรัฐและของประชาชน ไปเข้ากระเป๋าทัวเอง โดยมีขอบธรรม กล่าวได้ว่าคอร์รัปชันมีผลร้ายต่อบ้านเมืองสุดจะพรรณนา เพราะในปีหนึ่งๆ นอกจากจะทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียเงินทองไปมิใช่น้อยแล้ว ประชาชนก็ต้องสูญเสียเงินที่ไม่ควรจะเสียหรือเสียไปโดยมิชอบธรรมเป็นจำนวนมากเช่นกัน การคอร์รัปชันของข้าราชการนอกจากจะบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของชาติแล้ว ยังเป็นวิถีทางนำไปสู่ความเหลวแหลกทางสังคมและความปั่นป่วนทางการเมือง ดังเช่นนักรัฐศาสตร์ ลอเรนซ์ สโตน (Lawrence Stone) ได้กล่าวไว้ใน “ทฤษฎีแห่งการปฏิวัติ” ว่าคอร์รัปชันเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดสาเหตุหนึ่งของการปฏิวัติ*

การคอร์รัปชันถือว่าเป็นข้อบกพร่องอันร้ายแรงที่สุดที่ระบบบริหารราชการนำมาสู่คณะรัฐบาล เพราะผลร้ายที่จะพึงบังเกิดขึ้นนั้นมิใช่เพียงแต่จะดึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศให้ล่าช้าลงเท่านั้น แต่ยังทำให้รัฐบาลยากที่จะขอความร่วมมือของประชาชน เพื่อสนับสนุนฐานะและบทบาทของรัฐบาลนั้นๆ ด้วย การทุจริตในระบบบริหารงานของรัฐมีผลเสียหายอย่างรุนแรงทั่วไปหมดทั้งประเทศ และทำให้ชื่อเสียงของรัฐบาลเสื่อมลงไปด้วย การคอร์รัปชันสร้างบรรยากาศของความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้นในประเทศ เป็นสาเหตุให้ประชาชนไม่ยอมให้ความร่วมมือและความซื่อตรงต่อรัฐบาล และจะนำไปสู่การไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชนในชาติ^๑ และในท้ายที่สุดคอร์รัปชันเป็นข้อเท็จจริงที่คอมมิวนิสต์ใช้เป็นเครื่องปลุกปั่นให้ประชาชน เห็นความเลวร้ายของรัฐบาล และดึงมวลชนให้ผลจากรัฐบาล หันเข้าหาลัทธิของตนดังที่ปฏิบัติอยู่ในประเทศไทยเช่นในปัจจุบันนี้

๑. Lawrence Stone, "Theory of Revolution," World Politics, Vol. XVII, NO. 2 (January 1966), p. 163.

๒. ม.ร.ว. จันทรแรม ศิริโชค จันทรทัต, "ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาประเทศ และการบริหารงานของรัฐ" สรรพากรศาสตร์, ปีที่ ๘, ฉบับที่ ๘ (กันยายน ๒๕๐๕), หน้า ๑๑๖-๑๑๗

มูลเหตุของการคอร์ปชั่น

ตามสถิติของกองคดี สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการระหว่างเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑ มีทั้งสิ้น ๖๑ ราย ส่วนปีก่อนนั้นคือปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ทั้งปีมีทั้งสิ้น ๑๕๖ ราย ความผิดเกี่ยวกับการใช้อำนาจและหน้าที่โดยทุจริตนี้ หมายถึงความผิดที่เจ้าพนักงานกระทำในเรื่องยกยอกทรัพย์สินของราชการใช้อำนาจ ช่มชืดใจให้ประชาชน มอบให้ซึ่งทรัพย์สิน เช่น เรียกหรือรับสินบน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าคดีประเภทนี้ขึ้นสู่ศาลมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับความผิดกฎหมายในเรื่องอื่น ทำให้มีทางคิดได้ว่าที่มีความเข้าใจกันทั่วไปว่า มีข้าราชการคอร์ปชั่นมากนั้นไม่น่าจะเป็นความจริง เพราะจำนวนคดีมีน้อย อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตตามสถิติคงมีได้แต่เพียงว่า จำนวนคดีดังกล่าวเป็นเพียงคดีที่ขึ้นสู่ศาลเท่านั้น แต่มีเหตุผลที่น่าเชื่อว่ามีคดีประเภทนี้เป็นจำนวนมากที่มีได้ขึ้นสู่ศาลเพราะ

- (๑) ลักษณะความผิดส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ประชาชนยินยอมพร้อมใจ
- (๒) ประชาชนที่เสียหายไม่กล้าแจ้งความโดยการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ
- (๓) ผู้รู้เห็นเหตุการณ์อ่อนแอมาเป็นพยานได้ ไม่กล้าแสดงตัว เพราะกลัวอิทธิพล

ของข้าราชการ

(๔) ข้าราชการที่กระทำผิดมักจะเป็นคนที่มีความรู้อยู่ในเกณฑ์ดี ย่อมรู้วิธีกลบเกลื่อนพยานหลักฐาน รูปคดีจึงมีหลักฐานอ่อนไม่พอฟ้อง

อย่างไรก็ดี แม้จะไม่มีหลักฐานเป็นที่ประจักษ์แจ้งถึงการคอร์ปชั่นของข้าราชการว่ามีมากน้อยเท่าใด แต่ก็เป็นที่รู้กันทั่วไปว่าข้าราชการไทยมีพฤติกรรมแห่งการคอร์ปชั่นมากที่สุดประเทศหนึ่งในภาคเอเชียอาคเนย์^๑ ฉะนั้น ปัญหาที่จะพิจารณากันต่อไปก็คือ อะไรเป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดการคอร์ปชั่น ความจริงแล้วมูลเหตุที่ทำให้ข้าราชการคอร์ปชั่นน่าจะมีอยู่มากมาย^๒ แต่ผู้เขียนจะขอนำมากล่าวเฉพาะที่สำคัญ ๆ เพียง ๗ ประการเท่านั้น ซึ่งจักได้เสนอเป็นลำดับต่อไป

๑. รายละเอียดคดีที่, นิตยสารศุลกาห, เล่มที่ ๒ ปีที่ ๑๕ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๑๑) หน้า ๑๘๑

๔. Wendell Blanchard, Thailand: Its People Its Society Its Culture

(Connecticut: Human Relations Area Files Inc., 1958), p. 180

๕. สภาวิจัยแห่งชาติเคยมอบหมายให้คณะกรรมการการสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ดำเนินการวิจัยเรื่องการทุจริตในวงราชการหรือที่เรียกกันทั่วไปว่าคอร์ปชั่น และต่อมาอนุคณะกรรมการได้เสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ โดยพบว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดการทุจริตในวงราชการ ๕ ประการด้วยกันคือ (อ่านหน้าต่อไป)

๑. ความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ รายรับหรือรายได้ส่วนใหญ่ของข้าราชการไทยก็คือเงินเดือนซึ่งหมายถึงเงินที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินประเภทเงินเดือน สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่า อาชีพข้าราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีผู้คนเป็นจำนวนมากปรารถนาจะประกอบอาชีพโดยการรับราชการ ดังจะเห็นได้จากเวลาส่วนราชการใดเปิดรับสมัครจะมีคนมาสมัครอย่างล้นหลาม รัฐบาลต้องเสียเงินเป็นอัตราเงินเดือนให้แก่ข้าราชการปีละมาก ๆ ซึ่งถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วมากกว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ทุกปีของจำนวนเงินงบประมาณที่จ่ายจริงแต่ละปี แต่ถึงกระนั้นก็ตามยังร่ำร้องกันว่าเงินเดือนที่ข้าราชการได้รับนั้นเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอจ่าย บางครอบครัวต้องใช้วิธีหมุนเงินด้วยประการต่าง ๆ เช่น ซื้อของเชื่อจากสโมสรแล้วเอาไปขายเป็นเงินสด จำนำบ้าง เหล่านี้เป็นต้น และบางรายก็ดิ้นรนหารายได้ทางอื่น เช่น ไปทำงานตามโรงงานหรือบริษัทห้างร้านในยามค่ำคืน หรือขับรถแท็กซี่รับจ้างก็มี สภาพทำนองนี้กล่าวได้ว่า เป็นเพราะความยากจนข้นแค้นของข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการชั้นผู้น้อยตามรายงานการวิจัยการจัดบริการแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อยในจังหวัดพระนครและธนบุรี แสดงให้เห็นว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยครอบครัวหนึ่ง ๆ มีรายจ่ายทั้งสิ้นปีละ ๑๗,๓๑๙ บาท แต่มีรายได้เพียง ๑๒,๗๖๓ บาท รายจ่ายจึงสูงกว่ารายรับประมาณ ๔,๕๕๖ บาท รายจ่ายที่สูงไปนี้ ทางครอบครัวไปกู้ยืมมาชดเชย จะเห็นได้ว่า ภาวะความเป็นอยู่ของข้าราชการชั้นผู้น้อยแร้นแค้นกันทั่วไป และมีชีวิตอยู่ด้วยการเป็นหนี้คนอื่น^๖

(๑) เกี่ยวกับเศรษฐกิจและค่าครองชีพสูงขึ้น (๒) ระบบและวิถีทางการเมืองยังไม่อยู่ในระดับและมาตรฐานที่ถูกต้องและสมบูรณ์ (๓) ระบบหรือระเบียบการบริหารทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติบกพร่อง (๔) สังคมวัฒนธรรมและศีลธรรมของประชาชนเสื่อม และ (๕) ควบทฤษฎีหมายและวิธีการพิจารณาคำเนคคิไม่รัดกุม แต่ภายหลังจากที่คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้พิจารณารายงานผลการวิจัยแล้ว มีความเห็นว่าสาเหตุแห่งการทุจริตในวงราชการหรือการคอร์รัปชันในวงราชการที่คณะกรรมการวิจัยไปแล้วยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติยอมรับเฉพาะสาเหตุที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจกับภาวะค่าครองชีพสูงขึ้นเพียงประการเดียวส่วนสาเหตุอื่นๆอีก ๔ ประการนั้น คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติไม่เห็นพ้องด้วย จึงสั่งให้คณะกรรมการชุดเดิมนำไปวิจัยและแก้ไขเสียใหม่ บัจจุบันการวิจัยแก้ไขของคณะกรรมการฯยังไม่สำเร็จเป็นที่เรียบร้อย ในบทความนี้ผู้เขียนจึงมีได้นำเอามูลเหตุหรือสาเหตุที่คณะกรรมการวิจัยสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ค้นพบมาเสนอโปรดพิจารณา, ผลการวิจัยคอร์รัปชัน”, สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ปีที่ ๑๔, ฉบับที่ ๓๑ (วันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๑๐), หน้า ๒.

๖. กริช เกตุแก้ว, รายงานผลการวิจัยเรื่อง บริการจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อยในจังหวัดพระนครและธนบุรี, ๒๕๑๐ (โรเนียว), หน้า ๑

ความยากจนข้นแค้นที่บีบบังคับให้ข้าราชการต้องต่อสู้กับชีวิตนี้ ถ้าหากข้าราชการนั้นปฏิบัติราชการติดต่อกัลลชิดกับประชาชน และเป็นผู้มีครอบครัวมีบุตรหลายคน เมื่อประสบความเดือดร้อนเนื่องจากขาดแคลนเงิน หรือไม่สามารถสู้หน้าเจ้าหน้าที่คอยทวงตั้งแต่เช้าถึงเย็นได้ อาจจำต้องขวนขวายหาเงินมาเพิ่มไม่ทางใดก็ทางหนึ่งที่ได้มาโดยรวดเร็ว แม้วิธีนั้นจะค่อนข้างเสี่ยงหรือแม้แต่ต้องคอร์รัปชัน

๒. ความบกพร่องของระบบบริหารราชการ มูลเหตุของการคอร์รัปชันที่สำคัญอีกเหตุหนึ่งได้แก่ระบบบริหารที่ข้าราชการมีอำนาจหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับปฏิบัติต่อประชาชนโดยการใช้ดุลยพินิจอย่าง ฟูมเฟื่อย หรือแล้วแต่ความเหมาะสมมากเกินไป ตลอดจนการให้อำนาจกึ่งตุลาการ (Quasi-Judicial Power) แก่ฝ่ายปกครองมากเกินไป ระบบบริหารที่ให้อำนาจข้าราชการใช้ดุลยพินิจอย่างโดยไม่ผิดกฎหมาย ระเบียบแบบแผนนี้เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิด “การผ่อนผัน” “แล้วแต่จะกรุณา” “การรีดไถ” “ความไม่เป็นธรรม” และ “ความไม่เสมอภาค” แม้ว่าการปฏิบัติราชการใด ๆ จะต้องมีการใช้ดุลยพินิจอยู่ด้วยเสมอ ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ก็ตาม แต่สำหรับข้าราชการกับประชาชนนั้น ถ้าหากหาทางให้ข้าราชการใช้ดุลยพินิจได้น้อยเท่าใด คำว่า “ผ่อนผันให้” “แล้วแต่ได้เท่าจะกรุณา” ก็จะค่อย ๆ หายไป เพราะประชาชนเป็นผู้วินิจฉัยเอาเองว่า อะไรควรอะไรไม่ควร อะไรได้หรือไม่ได้ อะไรผิดอะไรถูก ประชาชนก็ไม่ต้องไปกราบไหว้ขอร้องให้ข้าราชการช่วยเหลือในเรื่องที่ต้องการ เมื่อเป็นดังนี้การรีดไถการคอร์รัปชันก็ยากที่จะเกิดขึ้น^๑

เวนเดลล์ บลังชาร์ด (Wendell Blanchard) วิจารณ์การบริหารราชการ ของไทยว่าเป็นกระบวนการบริหารแบบ Paper processing อีกทั้งข้าราชการส่วนมากมีพฤติกรรมไปในทำนองเป็นนายประชาชน ที่ร้ายแรงไปกว่านั้นก็คือกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับต่างๆไม่รัดกุม หรือไม่มีการรักษาให้เป็นไปกฎหมายอย่างแท้จริง ข้าราชการมีโอกาสดูจิตต่อหน้าที่ ประชาชนผู้

๑. อุทัย หิรัญโต และ มนต์วี เจนวิทย์การ, “อำนาจกึ่งตุลาการของฝ่ายปกครอง”, ทัศนวิสัยและทางปฏิบัติในการบริหารตามหลัก รัฐประศาสนศาสตร์ (พระนคร: โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ, ๒๕๐๐), หน้า ๓๗๐-๓๗๖

๔. สอาด หงษ์ยงค์, สาม “ค”...คน...เครื่องจักร...คอร์รัปชัน, สรรพการสาส์น ฉบับวันสถาปนากรมสรรพากรครบรอบ ๕๒ ปี, ปีที่ ๑๔, เล่มที่ ๘ (กันยายน ๒๕๐๐), หน้า ๘๘๘

มาติดต่อยะเสียเงิน ซึ่งตนไม่สมควรจะเสียให้แก่ข้าราชการบางคนไปเพื่อตัดความรำคาญ และซื้อความไม่สะดวกในการขอรับบริการจากข้าราชการ บลัชชาร์ดกล่าวถึงการขอรับบริการจากหน่วยราชการไทยอย่างน่าพิงว่า Nothing could be accomplished by what the Thai called "Lubricate" (Yodnamman)^๙ นอกจากเขาจะมาเข้าใจคำว่า "หยอดน้ำมัน" ได้รวดเร็วแล้ว เขายังกล่าวอีกว่า "ปัญหาสำคัญในหมู่ข้าราชการไทยคือเงินเดือนน้อย และคอร์รัปชันมักจะมีการดำเนินการอย่างมีระเบียบรัดกุมในกรมตำรวจมากกว่ากระทรวง ทบวง กรมอื่น"^{๑๐}

ถ้าหากหน่วยงานของรัฐมีเจ้าหน้าที่ที่จะจัดบริการต่างๆให้ประชาชนไม่เพียงพอ หรือมีวิธีปฏิบัติที่ล่าช้าไม่ทันกาล ประชาชนมักพร้อมที่จะให้ของกำนัลแก่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานนั้นเพื่อซื้อความสะดวก อย่างที่เรียกว่า "เสียค่าน้ำร้อนน้ำชา" ทุกวันนี้ในหน่วยงานของรัฐเป็นอันมากที่มีหน้าที่และบริกรติดต่อกับประชาชน สิ่งที่ทุกคนจะพบเห็นอย่างชินตาที่สุดก็คือผู้มาติดต่อหรือขอรับความช่วยเหลือ มักจะตกอยู่ในประเพณีอันไม่ดีงามอย่างหนึ่งคือต้องมีอะไรนิดๆหน่อยๆติดมือไปให้เจ้าหน้าที่เพื่อให้การงานที่ติดต่อเป็นไปอย่างราบรื่น เสร็จได้โดยเรียบร้อย และที่สำคัญที่สุดก็คือรวดเร็ว ไม่มีอะไรติดๆขัดๆไม่ต้องเสียเวลาไปมาหลาย ๆ ครั้ง รายใดที่ไม่มีการหยอดน้ำมัน ก็กลับทำให้งานล่าช้า มีข้อขัดข้องต่างๆมากมาย รวมทั้งการกลั่นแกล้งต่างๆ นานา ด้วยพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นทางก่อให้เกิดคอร์รัปชันที่ร้ายแรงอย่างหนึ่ง และถือได้ว่าเป็นการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในเมืองไทยอยู่ทุกวันนี้^{๑๑}

๓. ความต้องการที่จะได้รับความนิยมในทางสังคม มูลเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดคอร์รัปชันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น คือสังคม ปัจจุบันนี้ผู้คนดำรงชีวิตอยู่ด้วยความฟุ้งเฟ้อมีการแข่งขันในการแต่งกาย ปลูกบ้าน ใช้รถยนต์และการสมาคมต่างๆ เหล่านี้อย่างมากมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกวันนี้มีการแข่งขันกันในอันที่จะมีฐานะทางสังคมเหนือกว่ากันด้วย ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องชวนชววยหารายได้มารักษาและยกฐานะทางสังคมของตนให้สูงขึ้น ทางได้ทาง

๙. Blanchard, op. cit, P. 180

๑๐. Ibid., p. 180

๑๑. บักรงไชย (นามแฝง), "หยอดน้ำมัน," สารประชาชน, ปีที่ ๓, ฉบับที่ ๑๒๒ (๔ ธันวาคม ๒๕๐๘), หน้า ๓

ใจที่มีกฎหมายยื่นไปไม่ถึงแล้ว ก็ต้องเอาเข้ากระเป๋าทิ้งสิ้น ซึ่งก็หนีไม่พ้นจากการคอร์รัปชันนั่นเอง^{๑๒}

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงค่านิยมทางสังคม (Social Value) ของคนไทยก็กล่าวได้ว่ามีส่วนส่งเสริมให้มีการคอร์รัปชันเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมของคนไทยที่นิยมคนมั่งมีเงิน (Wealth) เงินในที่นี้หมายถึงความมั่งคั่ง หรือทรัพย์สินทุกชนิดที่ประกอบกันเป็นฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล เรื่องที่คนไทยเห็นเงินเป็นสิ่งสำคัญและยอดปรารถนาของชีวิตนั้น เป็นสิ่งธรรมดาที่มองเห็นกันได้ทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างคนชั้นสูงในสังคมไทยการประเมินค่าของบุคคลมิได้ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือคุณงามความดีของเขาอย่างแท้จริง หากขึ้นอยู่กับเงินหรือความมั่งมีของเขาเงินเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมประจำวันของคนไทย ซึ่งไปมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์กับคนอื่น เช่น ใครมีเงินก็เป็นที่นับถือ หรือเกรงกลัว คนมีเงินเป็นคนมีอิทธิพล การสร้างอิทธิพลของบุคคลในสังคมไทยตั้งอยู่บนรากฐานของฐานะเศรษฐกิจ และการเมืองหรืออำนาจมีคนเป็นอันมากสามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้กระทั่งศีลธรรมและอุดมการณ์แห่งชีวิตโดยการโกงกินและคอร์รัปชันเพื่อให้ตนเองมีเงินแล้วคนอื่นจะได้ นับถือ^{๑๓}

ค่านิยมของคนไทยอีกอย่างหนึ่งที่คนปรารภกันยิ่งนัก และเป็นบ่อเกิดของการคอร์รัปชันด้วยคือ คนไทยชอบเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นใหญ่เหนือบุคคลอื่นและยกย่องคนมีอำนาจ คนไทยต้องการมีลูกน้องทำนองเดียวกับมีข้าทาสบริวารในสมัยโบราณ การที่จะเป็นผู้มีอำนาจได้ก็ต้องมีเงินเป็นอันดับแรก และเมื่อมีอำนาจแล้ว ทรัพย์สิน สิ่งของ เงินทองก็หลั่งไหลเข้ามา คนที่มีอำนาจก็เป็นที่พักอาศัยของคนอื่นด้วย^{๑๔} แต่ในขณะเดียวกันตนก็ต้องใช้เงินเลี้ยงดู ประกอบกับคนที่มีอำนาจ มักจะมีอิทธิฤทธิ์ต่าง ๆ อีกด้วย จึงพอจะกล่าวได้ว่า ข้าราชการที่มีอำนาจและช่องทางมักจะแสวงหาผลประโยชน์ที่นอกเหนือจากเงินเดือนด้วยเสมอ เพราะความจำเป็นบังคับให้ต้องหาเงินมาเลี้ยงลูกน้อง และสร้างเกียรติของตนเอง การที่คนมีอำนาจต้องคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่ขมขื่นอันหนึ่งในสังคมไทย ^{๑๕}

๑๒. อาภา ภมรบุตร “โรคคอร์รัปชัน” สังคมจิตวิทยา (พระนคร: สำนักพิมพ์สังคมศึกษา ๒๕๐๐ หน้า ๘๗-๑๐๖)

๑๓. ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน (พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเกื้อกุลการพิมพ์, ๒๕๐๖), หน้า ๒, ๑๒-๑๓

๑๔. ชลอ วนะภุติ, “ร่วมโพธิ์ร่วมไทร” เทศาภิบาล, เล่มที่ ๕๘, ตอนที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗), หน้า ๑๔๕-

๑๕๒

๑๕. ไพฑูรย์, op. cit.

จะใช่แต่คนไทยเท่านั้นก็หาไม่ ชาวเอเชียโดยทั่วไปก็มีพฤติกรรมดังที่กล่าวแล้วและที่ยิ่งไปกว่านั้นก็คือสิ่งที่ยึดมั่นประจำใจมิใช่ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ หากรับผิดชอบต่อกครอบครัวและเพื่อนฝูง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือคนเอเชียมักจะมีทัศนคติเห็นว่าหน้าที่ในวงแคบมีภาระหนักกว่าหน้าที่วงกว้าง นิราส โซจูรี นักเขียนชาวฮินดู กล่าวว่าความลำเอียงจะขึ้นอยู่กับญาติพี่น้องก่อน ถัดไปก็เป็นเพื่อนฝูงพรรคพวก ถัดต่อไปก็เป็นถิ่นอาศัย นอกจากนี้ลีนยู ยัง กล่าวไว้ในหนังสือ “ประเทศของฉันและเพื่อนร่วมชาติ” (My Country and My people) ว่า รัฐมนตรีที่คอร์รัปชันก็เพื่อนำเงินไปเลี้ยงดูครอบครัว หรือถ้าโกงไว้ให้ลูกหลานอีกสักสามสี่ชั่วคนได้ ก็ถือว่าเป็นคนดีของครอบครัว^{๑๖}

๔. การมีอภิสิทธิ์ของนักการเมืองและความอ่อนแอของระบบการเมือง นอกจากจะมีข้าราชการที่ทำงานติดต่อกับใกล้ชิดกับประชาชนแล้ว นักการเมืองก็คอร์รัปชันอย่างกว้างขวางเรื่องนี้ โรแลนด์ เรทท์ (Ronald Wraith) และเอ็ดการ์ ซิมพ์คินส์ (Edgar Simpkins) กล่าวว่า ยอดปรารถนาของนักการเมืองส่วนมากในประเทศด้อยพัฒนานั้น มีอยู่ ๓ ประการคือ (๑) อำนาจ (Power) (๒) ความมั่งคั่ง (Wealth) และ (๓) ยศศักดิ์ (Status) ซึ่งผิดกันอย่างลิบลับกับนักการเมืองของอังกฤษ นักการเมืองของอังกฤษส่วนใหญ่ต้องการมีอำนาจและยศศักดิ์ หรือมีอำนาจเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องมีความมั่งคั่ง ถึงกับมีผู้กล่าวว่า การเข้าเล่นการเมืองของคนอังกฤษนั้นอาจจะหวังเพื่ออำนาจ อาจจะอุดมคติ หรือเพื่อชื่อเสียงเรียงนามแต่มิได้มีใครหวังความร่ำรวย^{๑๗} ซึ่งตรงกันข้ามกับนักการเมืองในประเทศด้อยพัฒนา (รวมทั้งประเทศไทยด้วย) ที่เล่นการเมืองเพื่อหวังความร่ำรวย หวังครองอำนาจและยศศักดิ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือต้องการทั้งสามประการรวมกัน ก็เลสเตียกร่ำรวยนี้แหละเป็นบ่อเกิดที่สำคัญของการคอร์รัปชัน

เราจะเห็นได้ทั่วไปว่านักการเมืองไทยเป็นอันมาก เมื่อเริ่มแรกเล่นการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติ มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคงนัก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือมีความยากจนข้นแค้น หรือไม่มีพอมือพอกิน แต่หลังจากก้าวเข้าไปสู่วิถีการเมืองไม่นานนัก กลับกลายเป็นคนร่ำรวย มีทรัพย์สินสมบัติมหาศาล ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าน่าจะใช้อำนาจ

๑๖. Time, op. cit., p. 20

๑๗. Wraith and Simpkins, op. cit., p. 203.

หน้าที่และตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์เพื่อศักดิ์ศรีของตนและเลี้ยงบริวาร ดังที่กล่าวกันทั่วไปว่า “...จะเล่นการเมืองเป็นใหญ่เป็นโตในเมืองไทยได้ จะต้องมีเงินและพรรคพวก...”^{๑๘}

อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการคอร์รัปชันในประเทศไทยนั้น มักจะเป็นไปในรูปของความเหมาะสมและพัวพันอยู่กับอภิสิทธิ์เป็นอย่างยิ่ง ใครที่มีอภิสิทธิ์มาก โอกาสที่จะทำการคอร์รัปชันก็มากแต่อภิสิทธิ์จะกลายเป็นคอร์รัปชันก็ต่อเมื่อผู้กระทำการกอบโกยมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากกรณีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อครั้งเรืองอำนาจอยู่ก็ไม่มีใครตั้งใจสงสัยถึงฐานะทางเศรษฐกิจหรือความมั่งคั่งอันมหาศาลของท่านและญาติพี่น้อง เพราะถือว่าเป็นอภิสิทธิ์จากอำนาจและตำแหน่งภริยาของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้รับอภิสิทธิ์จากรัฐบาลในการเป็นหุ้นส่วน บริษัททอผ้าไหมไทย บริษัทก่อสร้างต่างๆ ฯลฯ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งสิ้น แต่พอจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ถึงแก่อสัญกรรมชาวไทยก็ผิดหวังเมื่อทราบว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้กอบโกยเงินของรัฐไปเป็นจำนวนมากไม่มีใครปฏิเสธว่าจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนักการเมืองที่ดีและมีความสามารถที่สุดคนหนึ่งของเมืองไทย แต่ที่เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียงไปนั้น ก็เพราะจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ใช้อภิสิทธิ์เรียกค่าตอบแทนมากเกินไป จนกลายเป็นคอร์รัปชันอันมโหฬารชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อนในเมืองไทย^{๑๙}

นอกจากนี้ ระบบการเมืองและการบริหารเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็มีส่วนส่งเสริมให้นักการเมืองและข้าราชการคอร์รัปชันหาน้อยไม่ ระบบการเมืองและการบริหารของไทยเป็นระบบการปกครองโดยข้าราชการ (Bureaucratic Polity) การดำเนินการปกครองของรัฐบาลมีข้าราชการเป็นผู้กุมอำนาจ ประชาชนไม่มีสิทธิมีเสียงในการควบคุมนักการเมืองดังในต่างประเทศ คณะบุคคลที่เข้ามามีอำนาจในทางการเมืองมักจะขาดอุดมการณ์ แต่มีใจเอนเอียงที่จะกอบโกยแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนและพรรคพวก ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า Exploitation of the Mass^{๒๐} เนื่องจากประชาชนไม่เอาใจใส่การบริหารงานของรัฐ การปกครองและการบริหารงานจึงเป็นไป

๑๘. ไพฑูรย์, op. cit., pp. (2-20.)

๑๙. Time, op. cit., P. 20

๒๐. Edger Shore, “Thai Bureaucracy” Administrative Quarterly, Vol. 5, No.1 (June 1960), pp. 66-86.

ในรูปขาดฉนวนการควบคุมจากประชาชน (Insulation of popular control) ผลก็คือเกิดการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ โดยไม่มีใครเกรงกลัวและอดสู ชาวต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเมืองไทย มักจะกล่าวตำหนิการบริหารราชการของไทย อยู่ทำนองว่า "Corruption is Common Practice" ๒๑

เมื่อประชาชนขาดความเอาใจใส่ควบคุมดูแล กลุ่มข้าราชการจึงกลายเป็นกลุ่มที่มีอภิสิทธิและเห็นแก่ตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ในประเทศไทยผู้เขียนมีความรู้สึกว่าการหาทางให้ประชาชนควบคุมฝ่ายบริหารมีผู้ให้ความสนใจน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอิทธิพลของระบบศักดินายังหลงเหลืออยู่อีกมาก นอกจากนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่าความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาประเทศจำต้องให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจมาก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก เพราะอำนาจที่ปราศจากการควบคุม ย่อมมีภัยอย่างใหญ่หลวง สิ่งที่เราพบเห็นอยู่ทั่วไปเกี่ยวกับผู้มีอำนาจที่ไม่มีการควบคุม คือการหลงอำนาจมักจะใช้อำนาจนั้นไป ในทางผิด (Unlimited power tended to Corrupt) จึงต้องหาทางควบคุมกันไว้บ้าง ๒๒

๕. อิทธิพลของภริยาหรือผู้หญิง มูลเหตุที่ก่อให้เกิดคอร์รัปชันในวงราชการที่นับถือว่าสำคัญมากอีกอย่างหนึ่ง คือภริยาของข้าราชการ กล่าวโดยทั่วไปและตามข้อเท็จจริงแล้ว ภริยามีอิทธิพลอย่างสำคัญในการก่อให้เกิดคอร์รัปชันขึ้นในวงราชการไม่น้อยกว่าตัวผู้คอร์รัปชันเอง และกล่าวได้ว่าตัวภริยาข้าราชการเป็นตัวละครสำคัญที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สามีของตนทำการคอร์รัปชัน ด้วยวัตถุประสงค์ ๒ ประการคือ เพื่อความมั่งคั่งสมบูรณ์และเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายในครอบครัว

จุดเริ่มต้นที่ทำให้ภริยาเข้ามามีส่วนในการคอร์รัปชันนั้น เพราะเหตุว่าภริยาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับสามีผู้ใช้อำนาจหน้าที่และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อื่นมากที่สุด และภริยาของข้าราชการ

๒๑. Joseph L. Sutton, "Political and Administrative Leadership," Problem of Politics and Administration in Thailand (Bloomington, Indiana : Indiana University Press, 1962), pp. 15-16.

๒๒. อุทัย และ มนตรี, "การควบคุมฝ่ายบริหารโดยประชาชน" op. cit., p. 210.

หรือผู้หญิงโดยทั่วไปมักจะมีจุดอ่อนอยู่หลายประการ ประการแรกไม่อาจจะทนต่อคำยกยอปอชื่นชมของผู้ที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ ประการที่สอง ไม่อดทนต่อภาวะความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว และไม่อึดในความมั่งมี หรือพูดอย่างธรรมดาสามัญว่า “ชอบเงิน” โดยไม่คำนึงถึงว่าเงินนั้นจะได้มาโดยวิธีใด เหตุนี้เองผู้ที่แสวงหาประโยชน์จากข้าราชการ จึงชอบที่จะเข้าหา “คุณนาย” หรือที่เรียกว่า “เข้าหลังบ้าน”^{๒๐}

ความเป็นภริยาและความเป็นผู้หญิงบวกกับความใกล้ชิด ทำให้ภริยามีอิทธิพลใจสามีได้มากที่สุด หรือสามารถทำให้สามีคล้อยตามได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่กลัวภริยา และภริยาเข้ามามีบทบาทในหน้าที่การงานของสามีด้วย ในบางกรณีสามีอาจจะรังเกียจคอร์ปชั่น เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งชั่วร้ายและกลัวจะมีความผิด แต่แล้วก็จำใจคอร์ปชั่นเพราะกลัวภริยาจะไม่พอใจหรือทนอิทธิพลต่อการรบเร้าของภริยาไม่ไหว ด้วยเหตุที่ภริยาหรือสตรีโดยทั่วไปมีอิทธิพลแห่งน้ำเสียงหรือมีเสียงประกาศิตพูดให้คนอื่นคล้อยตามได้ง่าย อย่างว่าแต่จะพลิกหัวใจผู้ชายเลย แม้แต่จะพลิกปากกา พลิกแผ่นดินก็ทำได้ ดังพระบรมศาสดาตรัสว่า

“นาห์ ภิกขเว อญฺญี เอสทุมมิ สมฺนุสฺสสามิ

โย เอวํ ปุริสสฺส จิตฺตปริยาหาย ติฏฺฐิตี,

ยถิทํ ภิกขเว อิตฺถิสฺสทโ”

ซึ่งแปลว่า ภิกษุทั้งหลาย เราตถาคตไม่เห็นมีเสียงสิ่งใดที่จะครองใจชายได้เท่าเสียงผู้หญิง^{๒๑}

นอกจากสามีจะทำตามคำขอร้องของภริยา หรือภริยารับปากรับเงินเขาไว้ก่อนจะบอกให้สามีรู้แล้ว ตัวภริยาหรือผู้หญิงเอง ก็มีจุดอ่อนที่ถูกเกลี้ยกล่อมได้ง่าย ยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ สตรีนิยมความฟุ้งเพื่อในสังคมต้องการอวดตัวว่ามั่งมี และเป็นคนมีฐานะทางสังคมซึ่งตามปกติแล้วก็จะแสดงตัวด้วยการมีเครื่องแต่งกายที่มีราคาแพง มีรถยนต์ราคาสูงขับขี่ มีบ้านหรูหรา ฯลฯ

๒๐. อัสเจริย์ (นามแฝง) “อิทธิพลระหว่างหน้าบ้านและหลังบ้านกับปัญหาคอร์ปชั่น,” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ฉบับที่ ๒๗ ปีที่ ๓๐ (วันอาทิตย์ที่ ๓ มกราคม ๒๕๐๐), หน้า ๑๕

๒๑. ปิ่น มุกตะดึช, ธรรมราชา (พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๘), หน้า ๒๐๖

พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ถ้าสตรีนั้นมีสามีเป็นข้าราชการที่มีอำนาจและช่องทางโอกาสเปิดกว้างแล้ว ก็อาจจะจูงใจหรือร่วมกับสามีทำการคอร์รัปชันด้วย ดังตัวอย่างกรณีการสัมปทานป่าไม้แก่นายสมฤกษ์ กิตติสุวรรณ

๖. ความจำเป็นบีบบังคับให้เขาอย่าง ความจริงในเรื่องคอร์รัปชันนั้น แต่เดิมมาคนไทยไม่ค่อยมีนิสัยในทางนี้ เพราะนิสัยและความรู้สึกของคนไทยหยิ่งในเกียรติ รักศักดิ์ศรีคนในสมัย ๓๐ ปีมาแล้วจึงมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อแผ่นดิน ทำอะไรแม้จะเสียเงินหรือขาดทุนไปบ้างก็ไม่ว่าขอให้มียศเสียงมีคนนับหน้าถือตัวในสังคมก็นับว่ามีความสุขพอแล้วแต่ล่วงมาถึงปัจจุบันนี้มีอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและความเจริญทางวัตถุ ประกอบกับการผัดเคืองในการครองชีพ ทำให้ข้าราชการกระเสือกกระสนหารายได้มาเพิ่มทั้งในทางที่ชอบและไม่ชอบ

การคอร์รัปชันหากเกิดขึ้นในหน่วยงานใดแล้ว มีลักษณะเป็นที่ประหลาดอยู่ประการหนึ่งคือเป็นเสมือนโรคติดต่อ ในหน่วยงานใดที่มีการคอร์รัปชันเป็นชีวิตประจำวันแล้ว ผู้ที่โยกย้ายบรรจุแต่งตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของหน่วยงานนั้น ถ้าหากเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตไม่ชอบคอร์รัปชัน และไม่ยอมร่วมมือ ก็จะเป็นที่รังเกียจหรือถูกเขม่น ในที่สุดก็ถูกบีบบังคับทางใจทำการคอร์รัปชันไปด้วย หากไม่ทำก็ร่วมงานไปกับเขาไม่ได้ เพราะตนอยู่ในพวกเขา เขาเขาก็ต้องเอาด้วย จึงกล่าวได้ว่าถ้าบุคคลตกอยู่ในหน่วยงานที่มีระบบคอร์รัปชัน ผู้ที่ย้ายมาหรือเข้ามางานใหม่ก็ต้องตกบรืไต่พลอยใจไปกับเขาด้วย ซึ่งเป็นปัญหารังคมที่ซับซ้อนอยู่ทุกวันนี้

๗. ผู้บังคับบัญชาไม่กวัดขั้นหรือบกพร่องในหน้าที่ การที่ข้าราชการคอร์รัปชันหรือทุจริตต่อหน้าที่เบียดบังเรียกร่องทรัพย์สินหรือของข้าราชการไปเป็นของส่วนตัวนั้น ถ้าพิจารณาในแง่การปกครองบังคับบัญชาแล้ว กล่าวได้ว่าเป็นเพราะการบกพร่องในหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาแล้ว ที่ไม่ดูแลกวัดขั้นอย่างใกล้ชิดไม่มีระบบตรวจสอบผลงานและการควบคุมงาน ผู้ที่ผู้บังคับบัญชาจึงมีโอกาสแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบได้ นอกจากนี้ที่ยังร้ายไปกว่านั้นคือผู้บังคับบัญชาคอร์รัปชันเสียเอง หรือได้ส่วนแบ่งคอร์รัปชันของผู้ใต้บังคับบัญชาตัวเป็นเช่นนี้ก็เท่ากับเป็นการส่งเสริมคอร์รัปชันมากขึ้น อย่างไรก็ตามหน้าที่และการกระทำของผู้บังคับบัญชา อาจมีอิทธิพลอยู่ต่อการคอร์รัปชันภายในหน่วยงานได้เช่นเดียวกัน

กล่าวคือ ถ้าผู้บังคับบัญชาคนนั้นเป็นคนที่ต่อต้านคอร์รัปชันอย่างเอาจริงเอาจังแล้วจะเป็นทางสกัดกั้นมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคอร์รัปชันได้อย่างหนึ่ง เพราะผู้ใต้บังคับบัญชาย่อมไม่กล้าเสี่ยงต่อความหายนะที่จะเกิดขึ้นแก่ตนในเบื้องหน้า

อย่างไรก็ดี ความยากจนข้นแค้นของข้าราชการเป็นมูลเหตุที่ทำให้ข้าราชการต้องคอร์รัปชันเสมอไปไม่ ทั้งนี้เพราะข้าราชการที่ร่ำรวยมีตำแหน่งสูงในแผ่นดินก็มีการคอร์รัปชันอยู่เช่นเดียวกันเพียงแต่มีจำนวนคนไม่มากนักเท่านั้น เช่นกรณี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่กล่าวถึงในตอนต้น (พ.ศ. ๒๕๐๗) หรือกรณีนายสมฤกษ์ กิตติสุวรรณ พ้องรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๐๙—๒๕๑๐) และกรณีการคอร์รัปชันเสาโทรเลขในกรมไปรษณีย์โทรเลข (พ.ศ. ๒๕๑๑) เป็นต้น มูลเหตุที่ทำให้ข้าราชการผู้ใหญ่คอร์รัปชันนี้ น่าจะอยู่ที่โอกาสและกิเลส คือความอยากได้ อยากมีมีส่วนสาเหตุอื่น ๆ นั้น น่าจะเป็นเรื่องประกอบเช่น ลัทธิเอาอย่าง และสิ่งล่อใจ ประการต่างๆ^{๒๔} เป็นต้น

มูลเหตุของคอร์รัปชันดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า คอร์รัปชันมีมูลเหตุที่มาอยู่หลายประการมิใช่เกิดจากมูลเหตุใดมูลเหตุหนึ่งแต่เพียงประการเดียว หากแต่หลายมูลเหตุประกอบกัน และมูลเหตุที่สำคัญที่สุดน่าจะได้แก่กิเลส ความอยากได้อยากมีมีตลอดจนทัศนคติตามเชื่อถือบางอย่างเช่นในบางวงการถือกันว่าเมื่อจบการศึกษาจากสถาบันและเข้าทำงานแล้ว ต้องไม่นั่งรถเมล์ไปทำงานหรือไปธุระ และถ้าผู้ใดทำงานมาแล้ว ๑ ปียังไม่มียศยนต์เป็นสมบัติส่วนตัวก็ถือว่าเป็นคนที่โง่ชนิดบัดซบ การยึดถือคติหรือความเชื่อเช่นนี้ย่อมจะส่งเสริมให้ข้าราชการในวงการนั้นร่ำรวยโดยการคอร์รัปชันอย่างไม่มีทางเลี้ยว

การป้องกันและแก้ไขคอร์รัปชัน

วิธีป้องกันที่ควรจะดำเนินการในประเทศไทย

การป้องกันและแก้ไขคอร์รัปชันนั้นอาจจะกระทำได้โดย (๑) ปรับปรุงระบบภายในราชการ (๒) ปรับปรุงจริยธรรม และ (๓) ปรับปรุงกลไกภายนอก ซึ่งจะได้พิจารณาในรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒๔. ธาณินทร์ กรัยวิเชียร, กฎหมายกับการธำรงฐานะวังหลวงและการจัดการศึกษากฎหมาย, พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางทองสุข เจริญเผ่า (พระนคร: โรงพิมพ์กัณฑ์ประคิมฐ์, ๒๕๐๘), หน้า ๑

๑. การปรับปรุงระบบภายในราชการ ถ้าเป็นการปรับปรุงในด้านนิเสธ (negative) ก็เป็นต้นว่าวางกฎหมายลงโทษผู้ที่คอร์รัปชันให้หนักมากขึ้น วางกฎหรือระเบียบการที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ในสังคมและกิจกรรมของรัฐ วางกฎหรือระเบียบการให้รัดกุมยิ่งขึ้นในเรื่องที่ปรากฏเป็นข้อหา มีการกวัดขั่นการควบคุมดูแลงานของผู้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยจริงจังและสม่ำเสมอทั่ววงราชการ ตำแหน่งงานบางอย่าง ควรจะได้มีงานสับเปลี่ยนกันบ่อยครั้งมากขึ้น ส่วนการปรับปรุงในด้านนิมิต (positive) นั้น ได้แก่การปรับปรุงเงินเดือนและผลตอบแทนให้พอเพียงกับภาวะการครองชีพ อย่างนี้กว่าไม่ปรับปรุงเงินเดือนแล้ว ข้าราชการก็ครองชีพอยู่ได้ การปรับปรุงในด้านนี้รวมตลอดจนการให้รางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษอีกด้วย

นอกจากนี้แล้วการใช้มาตรการอย่างรุนแรงลงโทษข้าราชการที่ทุจริต หรือคอร์รัปชัน น่าจะเป็นวิธิต่างเดียวที่สามารถยับยั้งมิให้คอร์รัปชันขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง ข้อนี้นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีที่สำนักงาน ก.พ. ได้มีนโยบายในเรื่องดังกล่าวเมื่อเร็ว ๆ นี้ กล่าวคือสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือเวียนให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ลงโทษข้าราชการที่ทุจริตค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเดินทาง ค่าเช่าที่พัก หรือเงินอื่นใดอย่างรุนแรงถึงไล่ออก หรือปลดออก การที่ ก.พ. หยิบยกเรื่องขึ้นมาพิจารณา ก็เพราะ ก.พ. พบว่าในรายงานการลงโทษข้าราชการที่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ รายงานไปยัง ก.พ. นั้น มีข้าราชการเป็นจำนวนไม่น้อย กระทำการทุจริตค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการ หรือเงินอื่นทำนองเดียวกันอันเป็นเหตุให้เงินของราชการสูญเสียไปเพราะเหตุนี้ปีละไม่น้อย แต่กระทรวง ทบวง กรมเจ้าสังกัด มักจะลงโทษต่ำกว่าระดับที่ควรอยู่เนื่อง ๆ ซึ่งไม่เป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของข้าราชการแต่อย่างใดเลย

ก.พ. พิจารณาเห็นว่า การที่ข้าราชการทุจริตฉ้อโกงเงินของราชการเป็นความผิดทั้งอาญาและวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ประพฤติตนอยู่ในความสุจริต และอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการแสวงหาประโยชน์ให้ตนเอง การลงโทษข้าราชการกระทำผิดดังกล่าว กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มักจะลงโทษเพียงตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนหรือให้ออกจากราชการ ซึ่งผู้ถูกลงโทษยังมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ส่วนทางคดีอาญาก็มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด จึงยังมีการ

กระทำผิดอยู่เนือง ๆ ก.พ. เห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและปราบปรามเรื่องนี้ ควรลงโทษถึงไล่ออก จะปรานีลดหย่อนได้ก็เพียงปลดออกจากราชการเท่านั้น การลงโทษสถานหนักจะเป็นทางยับยั้งให้ข้าราชการกระทำผิดลดน้อยลงได้^{๒๖} กรณีเช่นนี้ผู้เขียนเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เหตุที่การคอร์รัปชันเกิดขึ้นมากอยู่ในขณะนี้ ปัจจัยที่สำคัญเกิดจากเราไม่นำมาตรการทางกฎหมายและวินัยมาบังคับใช้อย่างจริงจังและเด็ดขาด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเราเมตตาปรานี คนกระทำ ความผิดกันอย่างฟุ่มเฟือยนั่นเอง

๒. การปรับปรุงจริยธรรม การปรับปรุงแก้ไขโดยใช้แต่เพียงระเบียบการอย่างเดียว อาจช่วยได้เพียงบางส่วน แต่ไม่อาจดำเนินการให้สมบูรณ์หรือประสบความสำเร็จได้อย่างเต็มที่ เพราะยังต้องอาศัยการสร้างจิตสำนึกภายในของผู้ปฏิบัติงานทุก ๆ คนอีกด้วย ซึ่งอาจพิจารณาได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

(ก) ต้องดำเนินการพัฒนาจิตใจ ด้วยการให้การศึกษาอบรมข้าราชการทุกคนให้สำนึกและตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดี โดยการชี้ให้เห็นว่าเงินหรือประโยชน์ที่ได้มาโดยการคอร์รัปชันนั้นเป็น “ของร้อน” เป็น “เกาเจียะ” (ของที่ให้หมากิน) เก็บไว้ไม่อยู่ หากผู้คอร์รัปชันไม่ผลาญเสียด้วยตนเอง ก็ต้องมีอาถรรพณ์ไปด้วยประการต่าง ๆ นอกจากนี้หัวหน้างานจะต้องมีท่าทีที่ไม่คอร์รัปชัน ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการกำจัดคอร์รัปชันโดยเคร่งครัด ไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด และทำด้วยใจจริงโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใด ๆ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานบำเพ็ญตนเป็นตัวอย่างที่ดี ลูกน้องย่อมไม่กล้าเสี่ยง บทบาทของรัฐบาลอีกด้านหนึ่งได้แก่การอบรมให้ประชาชนตระหนักถึงผลร้ายของคอร์รัปชัน และที่สำคัญที่สุดก็คือ จะต้องเพาะมิตินำคนไปในทางที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมให้มีขึ้นและศักดิ์สิทธิ์ กล่าวคือให้มิตินำคนเคารพและสรรเสริญผู้ถือสัตย์สุจริต การป้องกันคอร์รัปชันย่อมมีทางสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

(ข) รัฐบาลและประชาชนต้องยึดถือว่าคอร์รัปชันเป็นความผิดอันอื้อฉาว และเป็นความผิดที่น่าอดสู ข้าราชการผู้ใดแม้แต่มีข้อควรสงสัยว่าคอร์รัปชัน จะต้องถอดออกจากตำแหน่ง

^{๒๖} ดู สำนักงาน ก.พ. หนังสือที่ สร. ๐๕๐๕/ว. ๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๐๐ เรื่องการลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัยกรณีเบิกค่าเบิยเลี้ยง ค่าพาหนะและเงินอื่นในทำนองเดียวกันอันเป็นเท็จ ถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย

และประณามอย่างรุนแรง ดังที่ปฏิบัติกันอยู่ในประเทศอังกฤษ ผู้เขียนใคร่ขอนำพระดำรัสของ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ที่ได้ทรงปาฐกถาไว้ในเรื่อง “จิตใจของคน อังกฤษในการรักษาความยุติธรรม” เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๙๘ ณ สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตสภา มาเสนอ ดังนี้

....ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีชาติใดในโลกนี้ที่ไว้วางใจนักการเมืองของเขา มากเท่าอังกฤษ ข้าพเจ้าเคยไปอเมริกามาหลายครั้ง ฝรั่งเศสก็รู้จักดีมาก เชื่อว่า ถ้าเอาคนอเมริกันกับฝรั่งเศสมาเปรียบเทียบด้วยแล้ว ความไว้นั้นเชื่อใจและความนับถือนักการเมืองในอเมริกาและฝรั่งเศสจะมา เปรียบเทียบกับอังกฤษไม่ได้ ทำไมอังกฤษจึงนับถือนักการเมือง ทั้งนี้เพราะเขาบังคับให้นักการเมืองถือวินัย ดียิ่ง เฉพาะอย่างยิ่งคนที่ป็นชั้นรัฐมนตรีอยู่ในคณะรัฐบาลขณะนี้ หรือเคยเป็น รัฐมนตรีมาก่อน พลาดพลั้งแม้แต่เล็กน้อยไม่ได้ ถูกประณามอย่างรุนแรง จน ถึงละทิ้งบ้านเมืองไปอยู่ประเทศอื่น คือคนที่ป็นนักการเมืองชั้นสูงของอังกฤษ แล้วต้องทำตนเป็นคนที่มีบริสุทธิ์อย่างยิ่ง แม้แต่จะมีมลทินเพียงเล็กน้อยก็เกิดเรื่อง อย่างร้ายกาจที่สุด ตัวอย่าง เมื่อไม่กี่ปีมานี้ สมัยที่รัฐบาลกรรมกรกำลังมีอำนาจ อยู่ มีนักการเมืองคนหนึ่งชื่อ John Belcher ซึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงพาณิชย์ มีข่าวเล่าลือว่าเป็นเพื่อนกับบุคคลชื่อ Stanley, Stanley นี้ เป็นคนที่มีความสามารถในการโกงต่าง ๆ โกงภาษี ของที่ไม่ควรจะเข้ามาขาย ก็เอามาขาย ไปได้อนุญาตต่าง ๆ แอบไปโกงรัฐบาลเอาไปทำการค้าขายที่ไม่ ควรจะได้ ทำการโกงเรื่องแลกเงินต่างประเทศที่มีชื่อเสียงมาก John Belcher ปรากฏว่าเป็นเพื่อนกับคน ๆ นี้และคน ๆ นี้เลี้ยงดูอย่างดี เอาอาหารไปให้กิน ที่บ้าน ส่งเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวไปให้หลายชุด เมื่อมีข่าวเล่าลือเช่นนั้น รัฐบาล กรรมกรเองก็จัดให้มีการไต่สวน แต่เมื่อไต่สวนกันอย่างละเอียดละออแล้วปรากฏ ว่า John Belcher นี้มิเคยได้รับสินบนจาก Stanley จนนิดเดียว มีแต่เคยได้ รับการเลี้ยงดูหรือได้รับเสื้อผ้า (เพราะ Stanley มีอิทธิพลกับร้านตัดเสื้อ และ เจ้าของหลายร้าน) John Belcher มิได้เคยกระทำความผิด คือไปอนุญาต

พิเศษแก่ Stanley อย่างใดเลย แต่เขาลงความเห็นว่าเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ เพียงแต่ทำให้คนสงสัยว่ารับสินบนเท่านั้น เขาไล่ออกและบังคับให้ลาออกจาก สมาชิกรัฐสภา เมื่อเป็นคนที่ถูกประณามก็อยู่ในสังคมไม่ได้ต้องหายไป จนเดี๋ยวนี้ไม่เคยได้ยินชื่อเสียงของ John Belcher อีกเลย ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ นี่ เป็นเพียงทำตัวให้ประชาชนสงสัยว่ากินสินบนก็ไม่ได้แล้ว.....^{๒๗}

ตามพระดำรัสนี้จะเห็นว่า มติมหาชนในอังกฤษที่มีต่อนักการเมืองไม่บริสุทธิ์นั้น มีมากมายเพียงใด นักการเมืองจึงมีความกลัวเป็นอย่างยิ่ง อังกฤษได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีนักการเมืองบริสุทธิ์ผุดผ่องมากที่สุด แต่เมื่อหันกลับมาพิจารณานักการเมืองในประเทศไทย จะพบว่า อาชีพรองของนักการเมืองไทยคือ ทำการค้า เช่น จัดตั้งบริษัทขึ้นเอง หรือไม่ก็ยอมรับเป็นประธานกรรมการบริษัทต่าง ๆ พวกพ่อค้าก็นิยมชมชอบที่จะเชิญนักการเมืองมาเป็นหุ้นส่วน ทั้งนี้ เพื่อหวังพึงอทธิพลในทางการค้า ศาสตราจารย์เฟร็ด ดับบลิว. ริกส์ (Fred W. Riggs) กล่าวว่า นักการเมืองไทยชอบทำการค้าเพื่อหวังเพิ่มพูนรายได้ สำหรับรักษาเกียรติภูมิและอำนาจ นักการเมืองไทยเป็นจำนวนมากมีความสัมพันธ์กับวงการค้าอย่างใกล้ชิด^{๒๘}

๓. **ปรับปรุงกลไกภายนอก** การปรับปรุงสร้างกลไกการบริหารภายนอกให้เข้มแข็ง เป็นวิธีการดำเนินงานอีกประการหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขคอร์รัปชัน อาทิเช่น

(ก) ด้วยการสร้างค่านิยม (value) ไม่ยอมรับขึ้น เช่น ตั้งข้อรังเกียจไม่โยยติดต่อข้าราชการที่คอร์รัปชัน ซึ่งจะเป็นวิธีป้องกันและแก้ไขคอร์รัปชันอีกประการหนึ่งที่น่าจะอำนวยผลเหตุน่าสนใจให้มีการคอร์รัปชันที่สำคัญที่สุดเหตุหนึ่ง คือความห่อเหิมของคนในความมั่งมี เพราะเมื่อมั่งมีแล้วก็มีเกียรติในสังคม เราต้องยอมรับว่าคนทั่วไปมักจะเคารพยกย่องผู้ที่มีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ ผู้ที่ร่ำรวย โดยไม่คำนึงว่าจะร่ำรวยด้วยวิธีใด รัฐบาลต้องทำการรณรงค์เพื่อเปลี่ยนทัศนคติ

^{๒๗} ปาฐกถาเรื่อง "จิตใจของคนอังกฤษในการรักษาความยุติธรรม" ของพลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์, ณ สำนักอบรมศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตสภา เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ อ้างใน ธาณินทร์ op. cit, pp. 12-13

^{๒๘} Fred W, Riggs Thailand : The Modernization of Bureaucratic Polity (Honolulu; East-West Press 1966), pp. 254-269

ของประชาชนไม่ให้แยแส ไม่โยติ และไม่ร่วมมือให้เงินแก่ข้าราชการในรูปของการ หลีกเลียง กฎหมาย ระเบียบ แบบแผน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่สนับสนุนให้ข้าราชการคอร์รัปชัน ถ้า รัฐบาลณรงค์ได้เช่นนี้ ในไม่ช้าคอร์รัปชันก็จะบรรเทาเบาบางลงและหมดสิ้นไปในที่สุด

(ข) ปรับปรุงระบบการเมืองให้เข้มแข็ง เราจะเห็นได้ว่าในประเทศที่พัฒนาปัญหา คอร์รัปชันไม่ค่อยมีปรากฏทำนองในประเทศที่ด้อยพัฒนา ที่เป็นเช่นนี้เพราะในประเทศที่พัฒนา นั้น มีระบบการเมืองที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบพรรคการเมืองและบทบาทของกลุ่มอิทธิพล การปราบปรามคอร์รัปชันรัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีสถาบันทางการเมืองที่เหมาะสม สำหรับให้ประชาชนรวมกลุ่มกันทางการเมือง และมีโอกาสแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ส่วนหน้าที่ สำคัญของพรรคการเมืองก็คือเสาะหาวิธีที่จะให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้เลือกบุคคลที่เขาเห็นว่าเหมาะสม และมีหลักประกันว่าการเลือกของเขาจะมีผลสะท้อนไปถึงการกำหนดนโยบายและดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลต้องตระหนักว่าในสังคมประชาธิปไตยนั้น เป็นการจำเป็นที่พล เมืองจะต้องติดต่อกับรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา และคอยควบคุมการดำเนินนโยบายของรัฐอยู่ ทุกฝั่ก้าว แต่เมื่อพิจารณาถึงบทบาททางการเมืองของประชาชนในประเทศไทยโดยรวมแล้ว กล่าวได้ว่าประชาชนมิได้มีความสนใจในทางการเมืองและการบริหารงานของรัฐเท่าที่ควร ทุกสิ่ง ทุกอย่างประชาชนมักจะปล่อยให้ไปตามความต้องการของรัฐบาล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ “แล้ว แต่หลวงท่าน” เสียแทบทั้งสิ้น สิ่งใดแม้จะมีเพียงประสงค์ก็ใช้ธรรมข้ออุเบกขา การที่จะเรียกร้อง หรือรวมกลุ่มกันสร้างประชาชาติแทบไม่มีเลย ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนอย่างหนึ่งของคนไทย การที่ ประชาชนไม่เอาใจใส่ต่อการบริหารงานของรัฐ เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้บริหารงานของ รัฐมีทางเอนเอียงไปในทางแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตัวมากกว่าส่วนรวม

สรุป

ปัญหาข้าราชการคอร์รัปชันดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องที่กำลังวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ทั่วไป หากแต่ผู้มีอำนาจในทางการเมืองและการบริหารมีปฏิริยาน้อยมากและบางครั้งยังมีการพูดกันว่าปัญหาข้าราชการคอร์รัปชันแก้ไม่ได้เพราะประชาชนร่วมมือ จึงเป็นเรื่องน่าพิจารณาว่าระหว่างข้าราชการกับประชาชนใครเป็นตัวการก่อให้เกิดคอร์รัปชันมากกว่ากัน โดยปกติแล้ววิญญูชนย่อมไม่อยากจะเสียทรัพย์สินเงินทองให้แก่ข้าราชการเป็นส่วนตัว นอกจากจะหวังผลประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น การที่ประชาชนให้ความร่วมมือโดยการให้สินบน หรือให้เงินตามที่ข้าราชการเรียกร้อง หรือให้สินน้ำใจต่าง ๆ ปฐมเหตุมาจากตัวข้าราชการเป็นส่วนใหญ่

คอร์รัปชันเป็นปัญหาสังคมที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเนื่องจากจะเป็นทางให้เงินของรัฐและของประชาชนรั่วไหลไปโดยไม่จำเป็นแล้ว ยังสร้างทัศนคติที่ไม่ดีให้แก่ประชาชนในชาติและชาวต่างประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นทุกครั้ง เรามักจะคิดกันว่าเป็นความผิดของข้าราชการและข้าราชการเท่านั้นเป็นผู้กระทำ จึงควรได้รับโทษและประณามให้สาสม แต่ถ้าพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะเห็นได้ว่าคอร์รัปชันจะต้องมีการสมคบกันหลายฝ่าย คือทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับ ความรับผิดชอบจึงควรตกอยู่แก่ทั้งผู้ให้และผู้รับ ฝ่ายผู้รับต้องการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว อยากมีมี สะสมสร้างฐานะโดยทางลัด ส่วนฝ่ายผู้ให้นั้นต้องการตัดความรำคาญหรือแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งตามปกติแล้วจะมีมากกว่าทรัพย์สินที่ให้แก่ข้าราชการไปเป็นอันมาก

การป้องกันแก้ไขคอร์รัปชันมีปัญหาและอุปสรรคมากมายหลายประการ ที่นับว่าสำคัญได้แก่การยอมรับว่า “ธุระไม่ใช่” ความจริงการคอร์รัปชันนี้เป็นธุระหรือหน้าที่ของบุคคลในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะต้องรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังมีแนวความคิดไปในทำนองที่ว่า “คนอื่นทำได้ เหตุใดเราจึงทำไม่ได้” และประโยคนี้นี้มักจะนำไปใช้ในทางที่ผิดทำนองคลองธรรม โดยในครอบครัว ถ้าเป็นครอบครัวที่มีแม่เรือนดี ประโยคนี้อาจจะใช้ในทางปลุกปลอบให้กำลังใจแก่

พ่อเรือนให้ประพฤติดี เอาอย่างคนอื่นเขาที่ซื่อสัตย์สุจริตทั้งหลาย แต่ถ้าเป็นแม่เรือนที่ใจต่ำและพ่อเรือนก็ใจอ่อน เห็นคนอื่นเขาร่ำรวยโดยมิชอบและไม่มีความคิด ก็เกิดความโลภคิดเห่อเหิมตามไปด้วย โดยคิดว่า “คนอื่นทำได้ ทำไมเราจะทำไม่ได้” ถ้าเป็นดังนี้ก็ให้โทษเป็นแรงยุให้เกิดคอร์รัปชัน ตราบใดที่เรายังพึงใจในทรัพย์สินที่ได้จากการคอร์รัปชันว่าเป็นของดี หรือการให้สินบนว่าเป็นความสำเร็จในการทำงานที่น่าภูมิใจแล้ว ย่อมไม่มีวันปราบปรามคอร์รัปชันได้สำเร็จอยู่ตราบนั้น และเป็นเสมือนหนามยอกอกของผู้ที่สุจริตและหวังดีต่อบ้านเมืองอยู่ทุกขณะจิต

การรณรงค์เพื่อคว่ำบาตรผู้ทุจริตต่อหน้าที่ราชการทำได้ยากนัก เพราะสังคมไทยยังเคารพนับถือบุคคลที่ร่ำรวยและมีอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงคุณธรรมหรือคุณงามความดีของเขาอย่างแท้จริง ประชาชนจะต้องเปลี่ยนทัศนคติและหันไปใช้ความไม่แยแส หรือไม่ไยดีในความมั่งมีหรือทรงอำนาจของเขาเหล่านั้น การปราบปรามคอร์รัปชันนั้นไม่ว่าจะสำเร็จได้ฉบับพลันทันใด การปราบปรามต้องอาศัยเวลาหลายชั่วคน แต่เราก็ไม่ควรชะงักทอดความรับผิดชอบไปให้ใคร

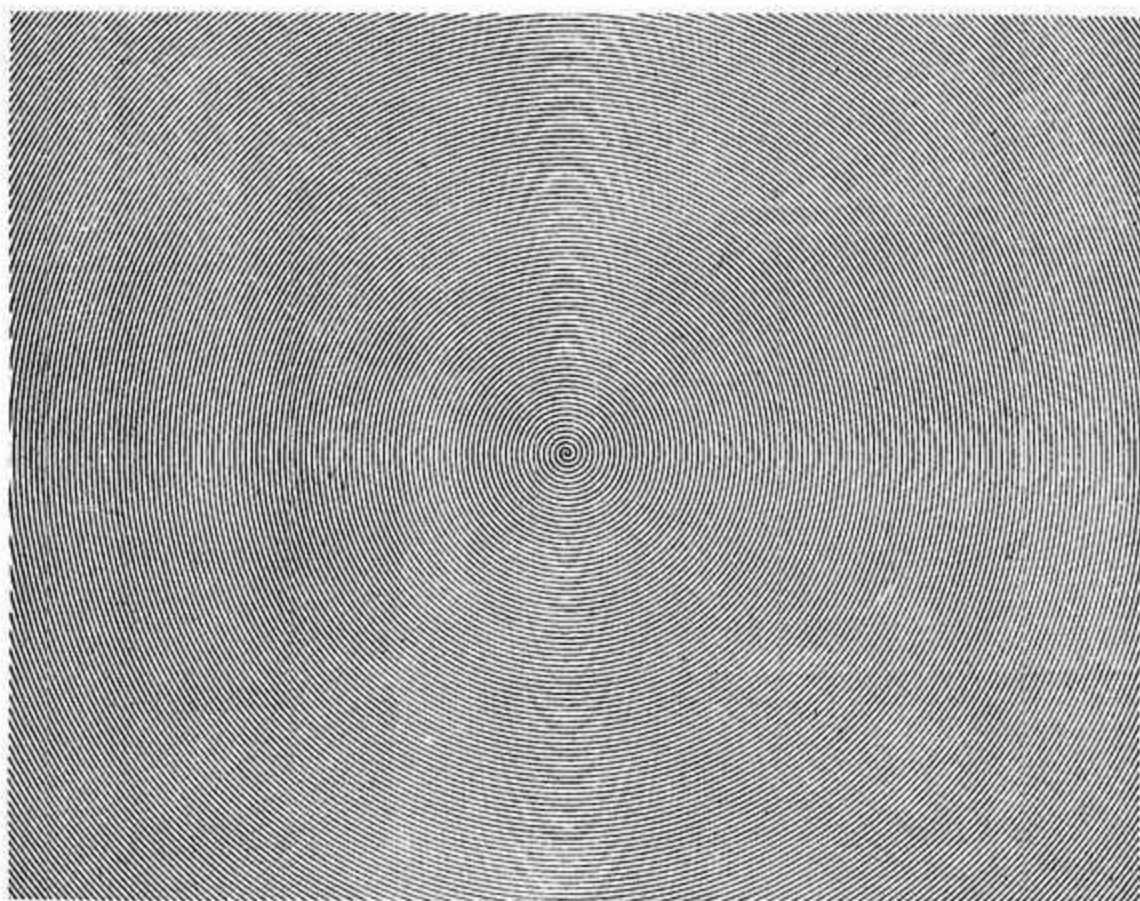
มีข้อที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับการแก้ไขคอร์รัปชัน หรือข้าราชการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของรัฐอยู่ประการหนึ่งคือ แม้แต่เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เราก็ทำไม่ค่อยได้เพราะถ้าขึ้นทำไปอาจจะถูกประณามว่าเป็นคนไร้เมตตาธรรม และไม่เป็นที่พึงใจของคนทั้งหลาย เช่นกรณีเสมือนคนหนึ่งใช้กระดาษและซองจดหมายของราชการเขียนจดหมายถึงภริยาที่อยู่ต่าง จังหวัดนานที บิ่หน ถ้าหัวหน้ากองคนใดจับเอาผิดฐานลักทรัพย์ หรือยกยอกทรัพย์สินของรัฐ หรือใช้ของราชการผิดระเบียบเช่นนี้ ก็คงไม่พ้นที่จะถูกครหาว่าเป็นคนโหดร้าย เพราะเป็นการกระทำที่ขัดกับความรู้สึกนึกคิดของสังคม เมื่อสังคมมีความรู้สึกเช่นนี้ การป้องกันปราบปรามคอร์รัปชันจึงยากที่จะสำเร็จ

แม้ว่าปัญหาคอร์รัปชันจะไม่กระทบกระเทือนต่อบุคคล หรือทำลายความสงบเรียบร้อยของสังคมรุนแรงเท่ากับความผิดอาญาอื่น ๆ ก็ตาม แต่ผลร้ายที่จะบังเกิดขึ้นนั้นเป็นไปในลักษณะดินพอกหางหมู ซึ่งเมื่อถึงกาลอันควรแล้ว บ้านเมืองก็ย่อยยับ และเมื่อถึงเวลานั้นใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ระบบการเอาตัวรอดโดยการเห็นแก่เงินที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้ หรือทุจริตเบียดบังทรัพย์สินของรัฐบาลและของประชาชน เพื่อนำมาสร้างสุขให้แก่ตนนั้น แม้จะได้รับความสุขสบายในความเป็นอยู่ แต่จิตใจน่าจะเรวร้อนและสีกวันหนึ่งอาจจะถูกทำลายเกียรติยศชื่อเสียง

และคุณงามความดีจนหมดสิ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่เสี่ยงต่อความก้าวหน้าในชีวิตราชการและต่อความผาสุกในชีวิตส่วนตัว ควรที่จะสังวรณกันไว้จนกว่าชีวิตจะหาไม่

ก่อนที่จะจบข้อเขียนชิ้นนี้ ผู้เขียนขอกล่าวเน้นไว้อีกประการสุดท้ายว่า รัฐควรมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีการดำเนินงานอย่างเร่งรีบและฉับพลันทันทีกับปัญหาข้าราชการคอร์รัปชันในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้กำลังมีการเร่งรัดพัฒนาประเทศกันอยู่ทุกด้านทุกแขนงเช่นนี้ ความสิ้นเปลืองอย่างเปล่าประโยชน์เกี่ยวกับเงินทอง และทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งปวงที่เกิดจากการคอร์รัปชัน เป็นสิ่งพึงระวังอย่างยิ่ง ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว การคอร์รัปชันของข้าราชการก็จะเป็นเสมือนหนึ่ง มะเร็งเนื้อร้ายที่คอยกัดกินปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ไปในการพัฒนาประเทศ อยู่ทุกวี่ทุกวันไม่มีที่สิ้นสุด

ความไร้มิคของสีดำแห่งค้นหา - คอร์รัปชัน

โหม่ ในราชการ

สมศักดิ์ ศุภะรักษ์

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

(THE CIVIL SERVICE ASSOCIATION OF THAILAND)

นายประยูร เกลิงศรี รองอธิบดีกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และข้าราชการอีก ๑๖ คน เป็นผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย โดยได้รับอนุญาตจากกรมการศาสนา และได้จดทะเบียนสมาคมแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ สำนักงานใหญ่ของสมาคมนี้ตั้งอยู่ ณ กรมทะเบียนการค้า ถนนมหาสาร ต. พระราชวัง อ. พระนคร กรุงเทพมหานคร สำหรับวัตถุประสงค์ของสมาคมดังกล่าว มี ๖ ประการ ดังนี้

- (๑) เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการมีความร่วมมือ และประสานงานกันยิ่งขึ้นในการปฏิบัติราชการ
- (๒) เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับสมาชิกในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ในเรื่องการปฏิบัติราชการและปัญหาของข้าราชการ
- (๓) เพื่อส่งเสริมและร่วมมือกับส่วนราชการให้มีการปรับปรุงแก้ไขระบบราชการ และการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเป็นผลดีแก่ส่วนรวม
- (๔) เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติราชการได้เป็นไปอย่างถูกต้องและบังเกิดผลดีแก่ส่วนรวม รวมทั้งมีการปฏิบัติแก่ข้าราชการด้วยความเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งแก่ข้าราชการและสังคม
- (๕) เพื่อหาทางสงเคราะห์และช่วยเหลือสมาชิกในด้านสวัสดิการ และบริการอย่างอื่นตามความจำเป็น
- (๖) เพื่อเผยแพร่ความรู้ แนวความคิดและวิทยาการใหม่ ๆ แก่สมาชิก รวมทั้งดำเนิน

กิจกรรมอื่น ๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและเป็น
ผลดีแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม

ทั้งนี้ ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในทางการเมือง

ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องเป็นข้าราชการพลเรือนหรือลูกจ้างประจำของส่วนราชการ แต่
ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง

ผู้สมัครต้องยื่นใบสมัครตามแบบของสมาคมต่อเลขาธิการ โดยมีสมาชิกรับรองสองคน
เว้นแต่การสมัครครั้งแรกและภายในหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนสมาคมไม่ต้องมีสมาชิ
กรับรอง

ให้เลขาธิการเสนอใบสมัครเป็นสมาชิกพร้อมด้วยความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อ
พิจารณา

เมื่อคณะกรรมการมีมติรับผู้ใดเป็นสมาชิกแล้ว ให้เลขาธิการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้
ทราบและประกาศชื่อไว้ ณ สำนักงานใหญ่ของสมาคมไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติไม่รับผู้ใดเป็นสมาชิก ให้เลขาธิการแจ้งเป็นหนังสือ
พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้
ทราบและคืนเงินค่าลงทะเบียน และค่าบำรุงให้แก่ผู้
นั้นภายในเจ็ดวันนับ
แต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องชำระค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงในวันยื่นใบสมัคร
ค่าลงทะเบียนและค่าบำรุงกำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าลงทะเบียน ๒๐ บาท

(๒) ค่าบำรุงปีละ ๓๐ บาท

(๓) ค่าบำรุงตลอดอายุการเป็นสมาชิก ๓๐๐ บาท

สมาชิกต้องชำระค่าบำรุงประจำปีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑ มกราคมของทุกปี
และให้ถือว่าค่าบำรุงและค่าลงทะเบียนที่ได้ชำระในวันยื่นใบสมัครเป็นค่าบำรุงประจำปีนั้นทั้ง
จำนวน

ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นอกจากนี้ สอบถามได้ที่สำนักงานใหญ่ของสมาคม กรมทะเบียนการค้าโดยตรง

การซื้อสินค้าจากชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด

– คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๗ ลงมติอนุมัติให้ ส่วนราชการต่าง ๆ ซื้อสินค้าประเภทวัสดุการเกษตร เครื่องใช้ในการเกษตร และพืชผลกับ ผลิตภัณฑ์การเกษตร จากชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด โดยไม่ต้องสืบราคา หรือประกวดราคาได้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๐๓/ว. ๘ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๑๗)

หนี้ค้างชำระค่าบริการขนส่งของการรถไฟแห่งประเทศไทย

– คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการตามความเห็นของของคณะที่ปรึกษาคณะองคมนตรีของรัฐ ว่าให้ส่วนราชการต่าง ๆ ที่เป็นหนี้การรถไฟแห่งประเทศไทย ขอโอนเงินงบประมาณที่มีเหลือจ่ายมาชำระหนี้ค้างชำระค่าบริการขนส่งให้แก่การรถไฟฯ สำหรับลูกหนี้ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ให้การรถไฟฯ ติดตามเร่งรัดให้ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นเอง เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของธนาคารโลก ที่กำหนดให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๑๙ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๒/ว. ๑๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗)

สิทธิพิเศษของโรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด

– คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ แล้วมีมติอนุมัติให้ โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด ได้รับสิทธิพิเศษในการจำหน่ายสิ่งพิมพ์และรับพิมพ์หนังสือตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ดังนี้

๑. ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นอยู่เกินกว่าร้อยละห้าสิบ สั่งซื้อหรือจ้างพิมพ์หนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด ได้เป็นกรณีพิเศษ โดยไม่ต้องประกวดราคาหรือสืบราคา

๒. ยกเว้นไม่ต้องทำสัญญาสำหรับสถาบันต่าง ๆ ตามข้อ ๑. โดยให้ถือเอาหนังสือราชการเป็นข้อตกลง

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๑๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗)

คณะกรรมการและอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ โดยให้มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นขั้นสุดท้ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อชี้ขาดในกรณีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทุกเรื่อง ซึ่งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือคณะกรรมการต่าง ๆ เสนอขึ้นมา และคณะกรรมการดังกล่าวนี้ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ แล้วมีมติให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ส่งเรื่องและโครงการต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการชุดนี้พิจารณา และมีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น ๕ ชุด คือ

๑. คณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎหมายและระเบียบบริหารสิ่งแวดล้อม
๒. คณะอนุกรรมการว่าด้วยการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ปัญหาสิ่งแวดล้อม
๓. คณะอนุกรรมการว่าด้วยการควบคุมจำนวนและการกระจายของประชากร
๔. คณะอนุกรรมการว่าด้วยการอนุรักษ์และจัดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
๕. คณะอนุกรรมการว่าด้วยการเน่าเสียของสิ่งแวดล้อม

การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับหน่วยงาน

- คณะรัฐมนตรีพิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ อนุมัติในหลักการและให้ถือเป็นหลักปฏิบัติตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอว่า ให้สำนักงานงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อพิจารณำาเห็นจ ๒ ชั้น ให้กับเจ้าหน้าที่พลเรือน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในความควบคุมของศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ หรือกองอำนวยการรักษาความปลอดภัย (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๐/ว. ๑๒ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗)

ปัญหาเกี่ยวกับการเงินและการตรวจสอบหลักฐานการเงิน

- คณะรัฐมนตรีพิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ให้ยกเลิกมติสภาบริหารคณะปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๔ ตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เกี่ยวกับเรื่องส่วนราชการบางแห่งซื้อน้ำมันคราวละจำนวนมาก ๆ และฝากปัมน้ำมันผู้ขายไว้ โดยนำเงินงบประมาณไปจ่ายล่วงหน้าให้แก่ผู้ขายก่อนได้รับของ ว่าให้เป็น

บัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนตามพระราช-
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2497
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศ ของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ 358 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515
ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนบัญชี
หมายเลข 2

ปรับเข้าชั้น อันดับ และขั้น ตามบัญชีอัตรา
เงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข
1 ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2517

ชั้น	อันดับ	ขั้น	ชั้น	อันดับ	ขั้น
จัตวา	1	600	จัตวา	1	750
	1	630		1	800
	1	660		1	850
	1	690		1	900
	2	720		2	955
	2	780		2	1,015
	2	840		2	1,080
	2	880		2	1,150
	3	940		3	1,220
	3	1,000		3	1,295
	3	1,060		3	1,375
	3	1,160		3	1,460
	4	1,220		3	1,550
	4	1,320		4	1,645
	4	1,380		4	1,750
	4	1,480		4	1,860
	5	1,580		4	1,975
	5	1,690		4	2,100

ชั้น	อันดับ	ชั้น	ชั้น	อันดับ	ชั้น
๔ ตรี	1	880	๔ ตรี	1	1,150
	1	940		1	1,220
	1	1,000		1	1,295
	1	1,060		1	1,375
	1	1,160		1	1,460
	2	1,220		2	1,550
	2	1,320		2	1,645
	2	1,380		2	1,750
	2	1,480		2	1,860
	3	1,580		2	1,975
	3	1,690		3	2,100
	3	1,880		3	2,230
	3	1,990		3	2,370
	1	1,480		1	1,860
	1	1,580		1	1,975
๓ โท	1	1,690	๓ โท	1	2,100
	1	1,880		1	2,230
	1	1,990		1	2,370
	2	2,140		2	2,520
	2	2,290		2	2,680
	2	2,440		2	2,850
	2	2,590		2	3,030
	3	2,740		2	3,220
	3	2,980		3	3,420
	3	3,140		3	3,630
	3	3,300		3	3,850

ชั้น	อันดับ	ชั้น	ชั้น	อันดับ	ชั้น
เอก	1	2,980	เอก	1	3,420
	1	3,140		1	3,630
	1	3,300		1	3,850
	1	3,580		1	4,085
	1	3,740		1	4,335
	2	3,900		2	4,600
	2	4,180		2	4,880
	2	4,380		2	5,175
	2	4,660		2	5,485
	3	4,860		2	5,810
	3	5,240		3	6,150
	3	5,460		3	6,505
	3	5,840		3	6,875
	3	5,840		3	6,875
พิเศษ	1	4,380	พิเศษ	1	5,175
	1	4,660		1	5,485
	1	4,860		1	5,810
	1	5,240		1	6,150
	1	5,460		1	6,505
	2	5,840		2	6,875
	2	6,300		2	7,260
	2	6,600		2	7,660
	2	7,000		2	8,075
	3	7,400		2	8,505
	3	7,800		3	8,950
	3	8,200		3	9,410
	4	8,600		3	9,885

บัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการตุลาการ

อัตราเงินเดือนข้าราชการตุลาการตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. 2497 ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 359 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ตามบัญชีอัตรา เงินเดือนข้าราชการตุลาการหมายเลข 2		ปรับเข้าขั้น และขึ้น ตามบัญชีอัตราเงิน เดือนข้าราชการตุลาการ ท้ายพระราช บัญญัติระเบียบ ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2517	
ขั้น ชน	ขั้น ชน	ขั้น ชน	ขั้น ชน
1	2,590	1	3,030
1	2,740	1	3,220
1	2,980	1	3,420
1	3,140	1	3,630
1	3,300	1	4,850
2	2,980	2	3,420
2	3,140	2	3,630
2	3,300	2	3,850
2	3,580	2	4,085
2	3,740	2	4,335
2	3,900	2	4,600
2	4,180	2	4,880
2	4,380	2	5,175
2	4,660	2	5,485
2	4,860	2	5,810
2	5,240	2	6,150
2	5,460	2	6,505
2	5,840	2	6,875
3	4,380	3	5,175

Э УМ	Э УМ	Э УМ	Э УМ
3	4,660	3	5,485
3	4,860	3	5,810
3	5,240	3	6,150
3	5,460	3	6,505
3	5,840	3	6,875
3	6,300	3	7,260
3	6,600	3	7,660
3	7,000	3	8,075
4	5,460	4	6,505
4	5,840	4	6,875
4	6,300	4	7,260
4	6,600	4	7,660
4	7,000	4	8,075
4	7,400	4	8,505
5	6,300	5	7,260
5	6,600	5	7,660
5	7,000	5	8,075
5	7,400	5	8,505
5	7,800	5	8,950
6	7,000	6	8,075
6	7,400	6	8,505
6	7,800	6	8,950
6	8,200	6	9,410
7	8,200	7	9,410
7	8,600	7	9,885
7	9,000	7	10,380
8	9,500	8	10,900
9	10,000	9	13,900

บัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการอัยการ

อัตราเงินเดือนข้าราชการอัยการ ตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. 2503 ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 360 ลง
วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ตามบัญชีอัตรา
เงินเดือนข้าราชการอัยการบัญชีหมายเลข 2

ปรับเข้าขั้น และขึ้น ตามบัญชีอัตรา
เงินเดือนข้าราชการอัยการ ทำโดยพระ-
ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัย-
การ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2517

ขั้น	ขั้น	ขั้น	ขั้น
1	2,590	1	3,030
1	2,740	1	3,220
1	2,980	1	3,420
1	3,140	1	3,630
1	3,300	1	3,850
2	2,980	2	3,420
2	3,140	2	3,630
2	3,300	2	3,850
2	3,580	2	4,085
2	3,740	2	4,335
2	3,900	2	4,600
2	4,180	2	4,880
2	4,380	2	5,175
2	4,660	2	5,485
2	4,860	2	5,810
2	5,240	2	6,150
2	5,460	2	6,505
2	5,840	2	6,875
3	4,380	3	5,175

๕ ชน	๕ ชน	๕ ชน	๕ ชน
3	4,660	3	5,485
3	4,860	3	5,810
3	5,240	3	6,150
3	5,460	3	6,505
3	5,840	3	6,875
3	6,300	3	7,260
3	6,600	3	7,660
3	7,000	3	8,075
4	5,460	4	6,505
4	5,480	4	6,875
4	6,300	4	7,260
4	6,600	4	7,660
4	7,000	4	8,075
4	7,400	4	8,505
5	7,400	5	8,505
5	7,800	5	8,950
5	8,200	5	9,410
6	8,200	6	9,410
6	8,600	6	9,885
6	9,000	6	10,380

หมายเหตุ:- สำหรับบัญชีกำหนดการปรับอัตราเงินเดือนกะโตะยุติธรรม จะได้นำลงในวารสารข้าราชการฉบับต่อไป

ไปตามเดิม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าไม่ชอบด้วยวิธีปฏิบัติ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๑๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑)

รถจี๊ปแลนด์โรเวอร์

— คณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อมีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานงบประมาณเสนอว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ให้หน่วยราชการต่าง ๆ ที่มีรถจี๊ปแลนด์โรเวอร์ ที่ชำรุดและไม่ประสงค์จะใช้ต่อไป มอบรถดังกล่าวให้กรมตำรวจเพื่อนำไปดัดแปลงเป็นรถดับเพลิงนั้น เนื่องจากปัจจุบัน อุปกรณ์ในการดับเพลิงมีเพียงพอและทันสมัยกว่าที่จะดัดแปลงรถจี๊ปแลนด์โรเวอร์ที่ชำรุด ควรยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสีย และหากส่วนราชการใดมีรถจี๊ปแลนด์โรเวอร์ที่ชำรุดซ่อมแซมใช้ไม่ได้ ก็ให้ขายนำเงินส่งคลังต่อไป (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๒/ว. ๑๘ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑)

อนุญาตให้ข้าราชการเข้าร่วมการสัมมนาและอบรม

- ท่านนายกรัฐมนตรี มีคำสั่งอนุมัติตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐเสนอว่า
 ๑. ให้คณะกรรมการสุขภาพศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้จัดดำเนินการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของหมอตำแยในการให้บริการวางแผนครอบครัว” ณ หอประชุมยูนิเซฟ ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ และวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗ จะจัดขึ้นที่จังหวัดนครนายก โดยจะเชิญประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ที่ใช้บริการการวางแผนครอบครัวคล้ายคลึงกับไทย มาร่วมการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย ทั้งนี้โดย International Development Research Centre เมืองออตตาวา ประเทศแคนาดา จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายทั้งหมด
 ๒. ให้ข้าราชการเข้าร่วมสัมมนาได้โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๒๐ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑)
- ท่านนายกรัฐมนตรี มีคำสั่งอนุมัติให้ข้าราชการพนักงานเทศบาล และองค์การรัฐวิสาหกิจ เข้ารับการอบรมหลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์ระยะสั้น รุ่นที่ ๑๐ ประจำปี ๒๕๑๗ ซึ่งนิติวิทยาศาสตร์สมาคมแห่งประเทศไทย (กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ) จะเปิดอบรมได้โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๒๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑)

ท่านนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งอนุมัติให้ข้าราชการที่เป็นสมาชิก สโมสรไลออนส์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าร่วมประชุมสัมมนาไลออนส์สากลภาค ๓๑๐ ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๑๗ ณ จังหวัดอุดรธานี ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ เมษายน ๒๕๑๗ ได้โดยไม่ถือเป็นวันลา แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๒๐๑/ว.๒๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗)

การจัดซื้อยานพาหนะ

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่สร. ๐๒๐๓/ว. ๖๑ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ว่าการจัดซื้อรถยนต์ส่วนกลางและรถยนต์ประจำตำแหน่งนั้น จะต้องซื้อรถยนต์ที่ผลิตหรือประกอบภายในประเทศในวงเงินที่กำหนดไว้เท่านั้น จะซื้อรถยนต์ที่ผลิตจากต่างประเทศไม่ได้ และในกรณีรถยนต์ที่ซื้อจากส่วนราชการอื่นโดยตรงนั้น แม้จะมีใช้เป็นรถยนต์ที่ผลิตหรือประกอบภายในประเทศ ก็อนุญาตให้ซื้อได้ตามข้อเท็จจริงนั้น

บัดนี้ได้มีมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งเห็นชอบตามที่สำนักงบประมาณเสนอเกี่ยวกับเรื่องนี้เพิ่มเติมว่า หากส่วนราชการต่างๆ จะมีการขอกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศมาใช้จ่ายตามโครงการต่างๆ ในโอกาสต่อไป ให้ส่วนราชการนั้นๆ พยายามเจรจาทำความตกลงให้กำหนดการจัดซื้อยานพาหนะสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานตามโครงการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นโดยประหยัด (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๒๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗)

หลักเกณฑ์การพิจารณาขอขยายทุนการศึกษาชั้นปริญญาเอก

- กรมวิเทศสหการได้มีประกาศลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาขอขยายทุนการศึกษาชั้นปริญญาเอก สำหรับผู้รับทุนศึกษาประเภท ๑ (ข) ตามประกาศในหน้าถัดไป

วิธีการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเกี่ยวกับรักษาพยาบาล

- กระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค. ๐๕๐๒/ว. ๓๙๘๔ เวียนให้ส่วนราชการต่างๆ ทราบว่า ให้ยกเลิกวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเดิมเสีย และได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ใหม่ ตามที่ได้แนบลงพิมพ์ไว้ในหน้าต่อไปแล้ว

ประกาศกรมวิเทศสหการ

เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาขอขานทุนการศึกษาชั้นปริญญาเอก

เพื่อให้การบริหารงานจัดทุนศึกษาเป็นไปโดยเรียบร้อยและเป็นมาตรฐานเดียวกัน กรมวิเทศสหการอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๗ แห่งระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรมและดูงานต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ เห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้รับทุนศึกษาประเภท ๑ (ข) ที่ประสงค์จะขออยู่ศึกษาต่อชั้นปริญญาเอก ดังนี้

๑. กำหนดเวลายื่นคำขอขานทุนของผู้รับทุน

นอกเหนือจากการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรมและดูงาน ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ และกฎระเบียบอื่นว่าด้วยการขอลาอยู่ศึกษาต่อที่มีผลใช้บังคับในวันขอแล้ว ผู้ขออยู่ศึกษาต่อจะต้องยื่นคำขอพร้อมกับหลักฐานผลการศึกษามานเจ้าสังกัด เพื่อให้ความเห็นชอบในขั้นต้นก่อน หากเจ้าสังกัดให้การสนับสนุน ให้เจ้าสังกัดดำเนินการส่งเรื่องให้กรมวิเทศสหการพิจารณาต่อไป ในกรณีของผู้รับทุนภายใต้แผนโคลัมโบ จะต้องส่งเรื่องถึงกรมวิเทศสหการก่อนเริ่มการศึกษาคืบต่อไป ภายในกำหนดเวลาดังนี้

๑.๑ ทุนรัฐบาลสหราชอาณาจักร, แคนาดา ภายในเดือน มีนาคม

๑.๒ ทุนรัฐบาลออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ ,, มิถุนายน

๒. จำนวนทุนที่อนุมัติให้อยู่ศึกษาค้นชั้นปริญญาเอก

เพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถ และเหมาะสมที่จะศึกษาต่อในชั้นปริญญาเอก โดยมีให้กระทบกระเทือนต่อจำนวนทุนศึกษาระดับปริญญาตรีและโท ซึ่งมีความจำเป็นมากกว่า และมีจำนวนจำกัดอยู่แล้ว คณะอนุกรรมการดำเนินการพิจารณาจัดทุนการศึกษาหรือคณะทำงานใด ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการชุดนี้ ได้กำหนดจำนวนทุนไว้เพื่อการขยายทุนศึกษาในชั้นปริญญาเอกจำนวนหนึ่ง ตามความเหมาะสมของการให้ทุนจากต่างประเทศในแต่ละปี

๓. คุณสมบัติของผู้ขานทุน

ผู้ขออยู่ศึกษาต่อในชั้นปริญญาเอก จะต้องมียุทธสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑ มีประวัติและผลการศึกษาในชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ดีเด่น ในชั้นเกียรตินิยมอันดับ ๒ เป็นอย่างต่ำ หรือได้เกรด ๓.๕ หรือ B+ ขึ้นไป

- ๓.๒ อาจารย์ผู้ควบคุมการสอนของสถาบันการศึกษาของผู้ขอให้ความเห็นสนับสนุนให้อยู่ศึกษาต่อชั้นปริญญาเอก
- ๓.๓ ส่วนราชการเจ้าสังกัดให้ความเห็นชอบในการขอยุ่ศึกษาต่อ และจะต้องมีเหตุผลความจำเป็นในการมีบุคคลในคุณวุฒิปริญญาเอกในสาขาวิชานั้น ๆ มาปฏิบัติราชการในสังกัดนั้น ๆ
- ๓.๔ ผู้ขอจะต้องกลับมารับราชการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือในหน่วยงานที่ทำการวิจัย
- ๓.๕ หลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว จะต้องกลับมาปฏิบัติราชการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของเวลาที่ได้รับทุนทั้งสิ้น
- ๓.๖ ในกรณีผู้ขอยุ่ศึกษาต่อด้วยทุนส่วนตัว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลเจ้าของทุนเดิม เจ้าสังกัดของผู้ขอ และกรมวิเทศสหการ และจะอยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลของ ก.พ. ต่อไป
- ๓.๗ การดำเนินการไม่ว่าในชั้นใด ๆ ที่เกี่ยวกับการขอยุ่ศึกษาต่อโดยไม่ผ่านกรมวิเทศสหการ จะไม่ได้รับการพิจารณา ทั้งนี้ การวินิจฉัยขั้นสุดท้ายขึ้นอยู่กับกรมวิเทศสหการ และคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาจัดทุนการศึกษาหรือคณะทำงานใด ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกับคณะกรรมการชุดนี้

อนึ่ง การสนับสนุนตามข้อ ๓.๒, ๓.๓ มิได้มีผลผูกพันให้กรมวิเทศสหการหรือคณะกรรมการ ฯ ต้องปฏิบัติตาม

๔. ในกรณีที่มีผู้ขอขยายทุนซึ่งผ่านการพิจารณาในข้อ ๓ ยังคงมีจำนวนมากกว่าจำนวนทุนที่คณะกรรมการ ฯ อนุมัติไว้ตามข้อ ๒ คณะกรรมการ ฯ จะได้พิจารณาคัดเลือกโดยอนุโลมใช้ลำดับความสำคัญของสาขาวิชา ซึ่งอยู่ในความต้องการของแผนพัฒนากำลังคน (ที่คณะกรรมการ ฯ ใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาอนุมัติค่าเดินทาง) เข้ามาตัดสินอีกชั้นหนึ่ง
ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

ผิว พุสวัตต์

(นายผิว พุสวัตต์)

อธิบดีกรมวิเทศสหการ

ที่ กค. ๐๕๐๒/ว. ๓๔๘๔

กระทรวงการคลัง

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
เรียน เลขาธิการ ก.พ.

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/๔๔๒๐ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๑๑
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/๒๗๔๙๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๒
๓. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/๓๘๒๙๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๓
๔. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/๓๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔
๕. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/๑๖๙๓๑ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๔
๖. หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค. ๐๕๐๒/ว. ๓๔๐๑๔ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕
- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบคำขอหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. ๑)

๒. แบบหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. ๑)
๓. แบบใบเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. ๒)
๔. แบบใบเบิกเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. ๓)
๕. หนังสือใบสำคัญเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. ๔)

ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ตามหนังสือที่อ้างถึงข้างต้น มาเพื่อถือปฏิบัติแล้ว นั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นไปโดยเหมาะสม กระทรวงการคลังเห็นสมควรยกเลิกหนังสือดังกล่าว และกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้เสียใหม่ ดังนี้

๑. การขอรับเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของทางราชการ ประเภทคนไข้ใน สำหรับผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเต็มจำนวนและประสงค์จะให้สถานพยาบาลเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลจากส่วนราชการเจ้าสังกัดโดยตรง ให้ปฏิบัติดังนี้

๑.๑ ให้ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือยื่นคำขอหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล ตามแบบท้ายระเบียบนี้ ต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้เบิกเงินบำนาญ เบี้ยหวัด ซึ่งตามระเบียบกำหนดให้เป็นผู้รับรองการใช้สิทธิ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือถึงแก่กรรม หรือไม่สมารถที่จะยื่นคำขอหนังสือรับรองได้ ให้ผู้จัดการมรดกหรือบุคคลในครอบครัวตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการ และลูก

จ้างประจำเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเป็นผู้ยื่นคำขอหนังสือรับรองแทนผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือได้

๑.๒ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้เบิกเงินบำนาญ หรือเบี้ยหวัด พิจารณาคำขอหนังสือรับรองนั้น หากเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสัทธิได้รับการช่วยเหลือถูกต้องตามระเบียบ ก็ให้ลงลายมือชื่อรับรองในคำขอนั้นแล้วดำเนินการ เสนอผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลตามแบบทำเยระเบียบนี้ให้แก่ผู้ยื่นคำขอต่อไป

๑.๓ ให้บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจการออกหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล

๑.๓.๑ ในราชการส่วนกลาง ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณ

ในกรณีราชการส่วนกลาง แต่มีหน่วยงานอยู่ในส่วนภูมิภาค หรือแยกต่างหากจากกระทรวง ทบวง กรม หัวหน้าส่วนราชการเจ้าของงบประมาณจะมอบหมายให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นเป็นผู้ออกหนังสือรับรองก็ได้

๑.๓.๒ ในราชการส่วนภูมิภาค ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดในจังหวัด หรือในอำเภอ ซึ่งเป็นผู้เบิกเงินจากคลัง หรือนายอำเภอซึ่งข้าราชการหรือลูกจ้างประจำสังกัด

๑.๔ คำขอหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล และหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล กรณีที่ส่วนราชการผู้เบิกเงินเป็นผู้ออกหนังสือรับรองให้จัดทำ ๒ ฉบับ ส่วนราชการเก็บไว้เพื่อใช้ตรวจสอบ ๑ ฉบับ มอบให้ผู้ยื่นคำขอรับการช่วยเหลือ ๑ ฉบับ แต่ถ้าส่วนราชการผู้ออกหนังสือรับรองมิใช่ผู้เบิกเงิน ให้จัดทำ ๓ ฉบับ ส่วนราชการเก็บไว้ ๑ ฉบับ มอบให้ผู้ยื่นคำขอรับการช่วยเหลือ ๑ ฉบับ ส่งให้ส่วนราชการผู้เบิกเงินซึ่งข้าราชการหรือลูกจ้างประจำผู้ขอรับการช่วยเหลือยื่นสังกัดเพื่อใช้ตรวจสอบ ๑ ฉบับ

๑.๕ ให้ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือยื่นหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลต่อสถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษายาบาลนั้น

๑.๖ เมื่อสถานพยาบาลได้รับหนังสือรับรองตามข้อ ๑.๕ ให้สถานพยาบาลรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้เข้ารับการรักษายาบาลนั้น จัดทำใบเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล ตามแบบทำเยระเบียบนี้ เรียกเก็บเงินกับส่วนราชการตามที่ระบุในหนังสือรับรองนั้นโดยด่วน

สำหรับค่าห้องและค่าอาหาร หากสถานพยาบาลเรียกเก็บสูงกว่าอัตราที่ระเบียบกำหนดให้ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำเบิกจ่ายได้ ก็ให้สถานพยาบาลเรียกเก็บส่วนที่เกินนั้นจากผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลโดยตรง

๑.๗ เมื่อได้รับใบเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาลจากสถานพยาบาล ให้ถือว่ารายการที่เรียกเก็บนั้นถูกต้อง และให้ส่วนราชการรีบเบิกเงินให้แก่สถานพยาบาลนั้นโดยด่วน

๑.๘ การจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลให้แก่สถานพยาบาล ให้ส่วนราชการปฏิบัติดังนี้

๑.๘.๑ กรณีเบิกเงินกับกรมบัญชีกลาง ให้จ่ายเป็นเช็คขีดคร่อม ชี้ดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออก และส่งจ่ายในนามของสถานพยาบาลนั้น

กรณีสถานพยาบาลเป็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ให้ส่งจ่ายในนามมหาวิทยาลัย ที่สถานพยาบาลนั้นสังกัด แต่ส่งเช็คให้สถานพยาบาลนั้นโดยตรง

๑.๘.๒ กรณีเบิกเงินกับคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ ให้ส่วนราชการเบิกเงินโดยวิธีเบิกหักผลส่งเข้าบัญชีเงินฝากของสถานพยาบาลที่เรียกเก็บเงิน ณ ที่ทำการคลังจังหวัด หรือที่ทำการคลังอำเภอนั้น แล้วแต่กรณี เมื่อคลังจังหวัดหรือคลังอำเภอให้เบิกหักผลส่งเงินเข้าบัญชีเงินฝากของสถานพยาบาลแล้ว ให้แจ้งให้สถานพยาบาลนั้นทราบด้วย

๑.๘.๓ กรณีที่ส่วนราชการผู้เบิกเงินกับสถานพยาบาลอยู่ต่างสำนักเบิกเงินให้ปฏิบัติดังนี้

สำหรับสถานพยาบาลที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคให้ส่วนราชการเบิกเงินโดยวิธีเบิกหักผลส่งโอนขยายบิลไปจ่ายให้แก่สถานพยาบาลพร้อมทั้งแจ้งให้สถานพยาบาลนั้นทราบ เพื่อเบิกเงินขยายบิลผลส่งเข้าบัญชีเงินฝากของสถานพยาบาล ณ ที่ทำการคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอแล้วแต่กรณี

สำหรับสถานพยาบาลที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง ให้ส่วนราชการเบิกเงินโดยวิธีเบิกหักผลส่งโอนขยายบิล ไปจ่ายให้แก่สถานพยาบาลพร้อมทั้งแจ้งให้สถานพยาบาลนั้นทราบ และให้กรมบัญชีกลางโอนเงินขยายบิลรายนั้นเข้าบัญชีเงินฝากค่ารักษาพยาบาลของสถานพยาบาลหรือส่วนราชการ ซึ่งสถานพยาบาลนั้นสังกัด ณ กรมบัญชีกลาง แล้วแจ้งให้สถานพยาบาลหรือส่วนราชการนั้นทราบด้วย

๑.๙ เมื่อสถานพยาบาลได้รับเงินหรือได้เบิกเงินขยายบิลหรือได้รับแจ้งการโอนเงินเข้าบัญชีแล้ว ให้ออกใบรับเงินหรือหนังสือตอบรับเงินตามใบเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล

แต่ละฉบับ ส่งให้ส่วนราชการผู้เบิกเงินเพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประจำเขตเพื่อตรวจสอบ

๑.๑๐ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑.๘ แล้ว ให้ส่วนราชการผู้เบิกตรวจสอบ หลักฐานการเรียกเก็บเงินของสถานพยาบาลกับหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลโดยด่วน หากปรากฏว่ารายการที่สถานพยาบาลเรียกเก็บเงินนั้น ไม่ถูกต้องตามสิทธิที่ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำจะพึงเบิกได้ตามระเบียบ ก็ให้ดำเนินการเรียกเงินชดใช้จากข้าราชการหรือลูกจ้างประจำนั้นส่งคืนคลังภายใน ๓๐ วัน

เงินที่ได้รับชดใช้คืน ถ้าได้นำส่งภายในบึงบประมาณให้นำส่งเป็นเงินเบิกเกินส่งคืนเงินงบกลาง รายการเงินช่วยเหลือข้าราชการ ตามรหัสบัญชีย่อยที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้านำส่งภายหลังสิ้นบึงบประมาณนั้นแล้วให้นำส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน ประเภทเงินเหลือจ่าย บิ่เกาส่งคืน

การนำเงินส่งคืนสำหรับข้าราชการและลูกจ้างประจำของกรมไปรษณีย์โทรเลขให้นำส่งคืนเข้าบัญชีเงินทุนไปรษณีย์

๒. การขอรับเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล กรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของทางราชการ ประเภทคนไข้ใน ซึ่งข้าราชการได้จ่ายเงินไปก่อน และประเภทคนไข้นอก หรือกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลของเอกชน ประเภทคนไข้ใน หรือกรณีที่ใช้สิทธิเบิกเพิ่มเติมเฉพาะส่วนที่ขาดอยู่ ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๑ ให้ผู้มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือ ยื่นใบเบิกเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ พร้อมกับหลักฐานการรับเงินของสถานพยาบาล ต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน ที่ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำผู้นั้นรับเงินเดือน หรือผู้เบิกเงินบำนาญ หรือเบี้ยหวัด ตามที่กระทรวงการคลังกำหนดให้เป็นผู้รับรองการใช้สิทธิเบิกเงินเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

๒.๒ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้เบิกเงินบำนาญ หรือเบี้ยหวัด ได้ตรวจสอบใบเบิกเงินถูกต้องแล้ว ให้ลงลายมือชื่อรับรองในใบเบิกเงินนั้น แล้วดำเนินการเพื่อเบิกเงินให้แก่ผู้ขอรับเงินช่วยเหลือต่อไป

๓. การเบิกเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้ปฏิบัติดังนี้

๓.๑ ให้ส่วนราชการวางฎีกาชำระเงินตรงขอเบิกเงินกับกรมบัญชีกลาง ที่ทำการคลังจังหวัดหรือที่ทำการคลังอำเภอ จากเงินงบกลาง รายการเงินช่วยเหลือข้าราชการ โดยใช้รหัสหน่วยงานของส่วนราชการผู้เบิก และรหัสบัญชีย่อยตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และเขียนในช่องประเภทหลักฐานว่า “ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการ (ระบุประเภทตามรหัสบัญชีย่อย)”

การเบิกเงินกับที่ทำการคลังจังหวัด หรือที่ทำการคลังอำเภอให้เบิกได้โดยไม่ต้องขอโอนเงินจัดสรร

ข้าราชการและลูกจ้างประจำของกรมไปรษณีย์โทรเลข ให้เบิกจากเงินทุนไปรษณีย์

๓.๒ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิรับราชการคนละแห่งกับสำนักเบิกเงินเดือน การเบิกเงินให้เบิกกับกรมบัญชีกลาง ที่ทำการคลังจังหวัด หรือที่ทำการคลังอำเภอ ซึ่งเป็นสำนักเบิกเงินเดือน

๓.๓ ให้ผู้เบิกทำหนังสือสำคัญ โดยแสดงรายชื่อผู้ขอรับเงินช่วยเหลือ และจำนวนเงินที่ขอเบิกเป็นรายบุคคล ตามแบบหนังสือสำคัญเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลท้ายระเบียบนี้ ๒ ฉบับ โดยใช้แนบไปกับฎีกาขอเบิกเงิน ๑ ฉบับ และใช้เป็นหนังสือสำคัญประกอบงบเดือน ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานกรมการตรวจเงินแผ่นดินประจำเขต เพื่อตรวจสอบ ๑ ฉบับ โดยไม่ต้องทำใบรับรองประกอบฎีกา

๔. เมื่อส่วนราชการ ได้จ่ายเงิน ให้ผู้มีสิทธิ ได้รับการช่วยเหลือ หรือจ่ายเงินให้แก่สถานพยาบาลแล้ว ให้ผู้จ่ายเงินเขียนข้อความหรือประทับตรามีใจความว่า “จ่ายเงินแล้ว” ในเอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานประกอบการขอเบิกเงินทุกฉบับ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดสั่งให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

สนั่น เกตุทัต

(นายสนั่น เกตุทัต)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

โทร. ๒๒๔๘๖๓

หมายเหตุ สำหรับแบบคำขออนุญาตรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล แบบหนังสือรับรองการมีสิทธิรับเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล แบบใบเรียกเก็บเงินค่ารักษาพยาบาล แบบใบเบิกเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล และหนังสือสำคัญเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล ให้ขอได้ที่กองคลังของส่วนราชการที่สังกัด

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

เรื่อง คุณวุฒิผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
เรียน

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ แจ้งว่า

๑. ได้ประกาศตั้งโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ และให้เปิดทำการสอนระดับประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ ซึ่งมีระยะเวลาเรียน ๓ ปี ต่อจากประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น (มศ. ๓) รวม ๘ แผนกวิชาช่าง คือ แผนกวิชาช่างกลโรงงาน แผนกวิชาช่างจักและการทำเครื่องมือ แผนกวิชาช่างกลการเกษตร แผนกวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น แผนกวิชาช่างเขียนแบบเครื่องมือกล แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์และดีเซล แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และแผนกวิชาช่างก่อสร้าง ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๖

๒. ได้อนุมัติให้โรงเรียนเพาะช่างเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพศิลปหัตถกรรม (ปวช.) แผนกศิลปหัตถกรรม ซึ่งมีระยะเวลาเรียน ๓ ปี ต่อจากประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น (มศ. ๓) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๗ แทนหลักสูตรประโยคครูประถมช่าง ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ แผนกวิจิตรศิลป์ และแผนกหัตถกรรม ซึ่งขอยุบเลิกไป

๓. วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ฯ ได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาเทคนิคการเคมี ซึ่งมีระยะเวลาเรียน ๓ ปี ต่อจากประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น (มศ. ๓) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๗

๔. กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเปลี่ยนชื่อ “แผนกวิชาการขาย” ซึ่งเปิดสอนที่วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี เป็น “แผนกวิชาการตลาด” ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๖

๕. กระทรวงศึกษาธิการยกระดับการศึกษาสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม ในโรงเรียนเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ และให้

เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรม ซึ่งมีหลักสูตร ๒ ปี ต่อจาก
ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม ตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรตามข้อ ๑, ๒, ๓ จึงอาจบรรจุเข้ารับ
ราชการได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันดับ ๒ ชั้น ๘๔๐ บาท ตามข้อ ๓
(๔) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๔๗) และผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตร
ตามข้อ ๕ อาจบรรจุเข้ารับราชการได้ไม่สูงกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี อันดับ ๑
ชั้น ๑,๐๖๐ บาท ตามข้อ ๓ (๑๑) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๔๗)

ทั้งนี้ หากส่วนราชการใดประสงค์จะบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าว ก็ขอให้ทำ
ความตกลงกับ ก.พ. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ประวิณ ณ นคร

(นายประวิณ ณ นคร)

รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๘๒๑๘๒๘

ที่ สร. ๐๒๐๒/ว. ๒๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๘ มีนาคม ๒๕๑๗

เรื่อง การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๓๒ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๑๒

และหนังสือที่ สร. ๐๔๐๒/ว. ๘๐ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๑๒

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอความร่วมมือในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี โดยขอให้ส่งเรื่องไปล่วงหน้าก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรีพอสมควร เพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้มีเวลาตรวจสอบรายละเอียด และพิจารณาเสนอข้อคิดเห็นประกอบการพิจารณาของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี สำหรับเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องจริง ขอให้พิจารณาเฉพาะเรื่องมีความจำเป็นเร่งด่วนจริง ๆ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีบัญชาให้แจ้งกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ถือปฏิบัติในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงข้างต้นอย่างเคร่งครัด เฉพาะเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องจริงนั้น ขอให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าของเรื่องเสนอไปยัง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี และอย่างช้าที่สุดไม่เกินวันจันทร์

อนึ่ง เรื่องต่าง ๆ ที่ส่งไปเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น ขอให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าของเรื่องสรุปข้อเสนอขอมติคณะรัฐมนตรีไว้ในตอนท้ายของเรื่องนั้น ๆ ให้ชัดเจนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดถือปฏิบัติต่อไป และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พลเรือเอก อนันต์ เนตรโรจน์ ร.น.

(อนันต์ เนตรโรจน์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๘๑๒๒๐๘

พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑)

พ.ศ. ๒๕๑๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๗
เป็นปีที่ ๒๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๒ ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๖ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๖ การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนนอกจากข้าราชการการเมืองให้เข้าชั้น อันดับ และชั้นตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระ-

ราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

บรรดาอัตราเงินเดือนที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.พ. และระเบียบซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและยังใช้บังคับอยู่ ให้แก่ให้เข้าชั้น อันดับ และขั้นตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนท้ายพระราชบัญญัตินี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาบรรจุบุคคลซึ่งเคยรับราชการและออกจากราชการไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเข้ารับราชการ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการ ให้เข้าชั้น อันดับ และขั้นตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง เสียก่อน

ในกรณีที่ผู้เข้ารับราชการเป็นผู้ซึ่งออกจากราชการก่อนมีการปรับอัตราเงินเดือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการตามพระราชบัญญัติและประกาศนั้นๆ เสียก่อน แล้วจึงปรับอัตราเงินเดือนตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีการปรับอัตราเงินเดือน ของผู้ที่เข้ารับราชการ ตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้วยังปรากฏว่าผู้เข้ารับการนั้นได้รับเงินเดือนไม่ถึงขั้นต่ำของขั้นตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ ก.พ. เป็นผู้พิจารณาว่า ผู้นั้นสมควรจะได้รับการบรรจุในชั้น อันดับ และขั้นใด ทั้งนี้ ก.พ. จะกำหนดให้ได้รับเงินเดือนในชั้นที่ต่ำกว่าขั้นต่ำของชั้นเป็นกรณีเฉพาะรายก็ได้

มาตรา ๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เพื่อปรับปรุงบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๘๑ ตอนที่ ๕๐ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๑

บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

บัญชีหมายเลข ๑

ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์ ข้าราชการพลเรือนในพระองค์
ข้าราชการครู และข้าราชการประจำต่างประเทศพิเศษ

ชั้น	อันดับ	ชั้น
จัตวา	๑	๗๕๐ - ๘๐๐ - ๘๕๐ - ๙๐๐ บาท
	๒	๙๕๕ - ๑,๐๑๕ - ๑,๐๘๐ - ๑,๑๕๐ บาท
	๓	๑,๒๒๐ - ๑,๒๘๕ - ๑,๓๖๕ - ๑,๔๖๐ - ๑,๕๕๐ บาท
	๔	๑,๖๔๕ - ๑,๗๕๐ - ๑,๘๖๐ - ๑,๙๗๕ - ๒,๑๐๐ บาท
ตรี	๑	๑,๑๕๐ - ๑,๒๒๐ - ๑,๒๘๕ - ๑,๓๖๕ - ๑,๔๖๐ บาท
	๒	๑,๕๕๐ - ๑,๖๔๕ - ๑,๗๕๐ - ๑,๘๖๐ - ๑,๙๗๕ บาท
	๓	๒,๑๐๐ - ๒,๒๓๐ - ๒,๓๗๐ - ๒,๕๒๐ - ๒,๖๘๐ บาท
โท	๑	๑,๘๖๐ - ๑,๙๗๕ - ๒,๑๐๐ - ๒,๒๓๐ - ๒,๓๗๐ บาท
	๒	๒,๕๒๐ - ๒,๖๘๐ - ๒,๘๕๐ - ๓,๐๓๐ - ๓,๒๒๐ บาท
	๓	๓,๔๒๐ - ๓,๖๓๐ - ๓,๘๕๐ - ๔,๐๘๕ - ๔,๓๓๕ บาท
เอก	๑	๓,๔๒๐ - ๓,๖๓๐ - ๓,๘๕๐ - ๔,๐๘๕ - ๔,๓๓๕ บาท
	๒	๔,๖๐๐ - ๔,๘๘๐ - ๕,๑๗๕ - ๕,๔๘๕ - ๕,๘๑๐ บาท
	๓	๖,๑๕๐ - ๖,๕๐๕ - ๖,๘๗๕ - ๗,๒๖๐ - ๗,๖๖๐ บาท
พิเศษ	๑	๕,๑๗๕ - ๕,๔๘๕ - ๕,๘๑๐ - ๖,๑๕๐ - ๖,๕๐๕ บาท
	๒	๖,๘๗๕ - ๗,๒๖๐ - ๗,๖๖๐ - ๘,๐๗๕ - ๘,๕๐๕ บาท
	๓	๘,๙๕๐ - ๙,๔๑๐ - ๙,๘๘๕ - ๑๐,๓๘๐ - ๑๐,๙๐๐ บาท

หมายเหตุ สำหรับอัตราเงินเดือนขั้นใดปรับให้ได้รับในอัตราใดนั้น โปรดดูได้จากบัญชีที่กำหนด
การปรับอัตราเงินเดือน ที่เราได้แนบพิมพ์ในหน้าพิเศษในฉบับนี้ด้วยแล้ว

บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

บัญชีหมายเลข ๒

ข้าราชการการเมือง

(๑) นายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๑๓,๙๐๐ บาท
(๒) รองนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๑๒,๖๕๐ บาท
(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือรัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๑๑,๔๔๕ บาท
(๔) รัฐมนตรีว่าการทบวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง	เดือนละ ๑๐,๙๐๐ บาท
(๕) รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง	เดือนละ ๑๐,๓๘๐ บาท
(๖) ประธานที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๑๑,๔๔๕ บาท
(๗) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๘) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๘,๙๕๐ บาท
(๙) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๘,๕๐๕ บาท
(๑๐) ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๗,๒๖๐ บาท
(๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ ๑๐,๙๐๐ บาท
(๑๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ ๑๐,๓๘๐ บาท
(๑๓) เลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๙,๘๘๕ บาท
(๑๔) รองเลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๑๕) ผู้ช่วยเลขธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๗,๒๖๐ บาท
(๑๖) เลขานุการทำให้เนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๖,๑๕๐ บาท
(๑๗) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๑๘) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๘,๕๐๕ บาท
(๑๙) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๗,๖๖๐ บาท
(๒๐) ประจำสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๖,๘๗๕ บาท

(๒๑) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๖,๑๕๐ บาท
(๒๒) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๔,๘๘๐ บาท
(๒๓) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๔,๐๘๕ บาท
(๒๔) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๓,๔๒๐ บาท
(๒๕) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๒,๘๕๐ บาท
(๒๖) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๒,๕๒๐ บาท
(๒๗) ประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๒,๒๓๐ บาท
(๒๘) โฆษกประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๒๙) รองโฆษกประจําสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี	เดือนละ ๘,๕๐๕ บาท
(๓๐) เลขธิการคณะรัฐมนตรี	เดือนละ ๙,๘๘๕ บาท
(๓๑) รองเลขธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๓๒) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	เดือนละ ๙,๘๘๕ บาท
(๓๓) เลขธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	เดือนละ ๙,๘๘๕ บาท
(๓๔) เลขธิการคณะกรรมการตรวจและติดตาม ผลการปฏิบัติราชการ	เดือนละ ๙,๘๘๕ บาท
(๓๕) รองเลขธิการคณะกรรมการตรวจและติดตาม ผลการปฏิบัติราชการ	เดือนละ ๙,๔๑๐ บาท
(๓๖) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เดือนละ ๖,๑๕๐ บาท
(๓๗) เลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง	เดือนละ ๕,๔๘๕ บาท
(๓๘) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง	เดือนละ ๔,๘๘๐ บาท
(๓๙) ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการทบวง	เดือนละ ๔,๓๓๕ บาท
(๔๐) เลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เดือนละ ๖,๑๕๐ บาท
(๔๑) ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เดือนละ ๔,๘๘๐ บาท
(๔๒) เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ ๕,๔๘๕ บาท
(๔๓) ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	เดือนละ ๔,๓๓๕ บาท

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้
ฉบับ วาณิชกร: สุธิ สุธิสสมบุรณ
ปรีชา สุวรรณกิต สอน เทียนมณี

พระราชบัญญัติ คำสั่งพระราชกฤษฎีกากระทรวง

ศึกษา: สมาชิกเลขที่ ๒๔๔๔/๒๕๐๖

พระราชบัญญัติกับพระราชกฤษฎีกาต่างกันอย่างไร จะใช้เพียงอย่างเดียว
อย่างหนึ่งได้หรือไม่ เพราะเหตุใด โปรดอธิบายให้ทราบโดยละเอียดด้วย

ตอบ ความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติกับพระราชกฤษฎีกาก็คือ พระราช
บัญญัติเป็นกฎหมายที่ออกโดยสภานิติบัญญัติหรือพูดอย่างชาวบ้าน หมายถึงกฎหมาย
ที่ประชาชนโดยอาศัยผู้แทนหรือถือเสมือนว่าเป็นผู้แทนประชาชน กำหนดขึ้นไว้
เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
ทบวงกรม เป็นต้น ต้องเสนอให้สภานิติบัญญัติพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้
เป็นกฎหมาย ส่วนพระราชกฤษฎีกานั้นเป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหารหรือ
รัฐบาล เพื่อกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ ซึ่งมีฐานะต่ำกว่า
พระราชบัญญัติ เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปีฯ ซึ่งออก
ตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน เป็นต้น

ความจำเป็นที่ต้องมีทั้งพระราชบัญญัติ และพระราชกฤษฎีกาก็เนื่องจาก
พระราชบัญญัติเป็นกฎหมายหลัก ไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขกันได้ง่าย ๆ เพื่อ
ประโยชน์ในการบริหารราชการเป็นต้น จึงให้รัฐบาลมีอำนาจกำหนดรายละเอียด
เช่น การตั้งกระทรวงและกรม ต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติ ส่วนแต่ละกรมจะ
มีกอง แผนก เท่าไร ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา อย่างนี้เป็นต้น ด้วยเหตุนี้
ระบบกฎหมายของเราปัจจุบันจึงไม่สามารถใช้เพียงพระราชบัญญัติหรือพระราช
กฤษฎีกาตามข้อสงสัยของคุณได้

ความแตกต่างระหว่างสอบแข่งขันกับสอบคัดเลือก

คำถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๙๔๔/๒๕๑๖

การสอบแข่งขันกับสอบคัดเลือกต่างกันอย่างไร โปรดยกตัวอย่างให้ทราบด้วย

ตอบ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบัน พอสรุปความหมายของการสอบแข่งขันและสอบคัดเลือกได้ คือ

สอบแข่งขัน หมายถึงการสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งที่มีได้กำหนดเงื่อนไขให้บรรจุจากผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวาและชั้นตรี ตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

สอบคัดเลือก หมายถึงการสอบเข้ารับราชการในตำแหน่งที่กำหนดให้บรรจุจากผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ รวมทั้งการสอบเพื่อเลื่อนชั้นข้าราชการจากชั้นตรีเป็นชั้นโท และชั้นโทเป็นชั้นเอก

โดยความหมายดังกล่าว จะเห็นว่าการสอบแข่งขันต่างกับการสอบคัดเลือก คือการสอบแข่งขันนั้นกว้างกว่าการสอบคัดเลือก ดังจะเห็นได้จากกฎก.พ. ที่กำหนดพื้นความรู้ของผู้สอบแข่งขันชั้นจัตวา ระบุว่า เป็นผู้ได้ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า หรือได้เปรียญธรรมตั้งแต่ประโยค ๕ ขึ้นไป หรือกรณีพื้นความรู้ผู้สอบแข่งขันชั้นตรีกำหนดพื้นความรู้ไว้ว่า เป็นผู้ที่ได้ปริญญาหรือเป็นข้าราชการชั้นจัตวามาไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นต้น ก็อาจเข้าสอบแข่งขันได้ ส่วนกรณีสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ จะกำหนดพื้นความรู้ไว้เฉพาะปริญญาหรือประกาศนียบัตร อันเป็นเงื่อนไขของตำแหน่งเท่านั้น เช่นการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุในตำแหน่งนิติกรตรี ซึ่งกำหนดว่า ผู้สมัครสอบจะต้องมีพื้นความรู้ปริญญาตรีทางกฎหมาย เป็นต้น หรือกรณีสอบเลื่อนชั้น ต้องเป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวงกำหนด เท่านั้น

วันคำนวณค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการ

ผู้ถาม : สมาชิกจังหวัดพิษณุโลก

นาง ก. ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท กรม ฯ สั่งให้ไปรับการอบรมที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๑-๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ และจังหวัดได้อนุมัติแล้ว นาง ก. จึงได้ออกเดินทางตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ และกลับถึงที่พักเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ ในการเดินทางไปราชการในครั้งนี้ นาง ก. ได้ขอเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พัก ตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ แต่ในระหว่างที่ นาง ก. เดินทางไปราชการในครั้งนี้ มีวันหยุดราชการก่อนและหลังอบรมอยู่ ๒ ครั้งคือ ระหว่างวันที่ ๑-๒ ธันวาคม ๒๕๑๖ กับวันที่ ๒๙-๓๑ ธันวาคม ๒๕๑๖ และวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ รวมอยู่ ๖ วัน ดังนั้นจึงขอทราบว่

๑. นาง ก. จะเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ ได้หรือไม่

๒. ถ้าเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในระหว่างวันหยุดราชการก่อนและหลังวันอบรมไม่ได้ จะตัดวันหยุดราชการก่อนและหลังวันอบรมออก จะตัดออกกี่วัน และจะให้เหตุผลแก่ผู้เบิกอย่างไร

ตอบ ในระหว่างเดินทางไปราชการ การคำนวณค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง จะเริ่มนับตั้งแต่เวลาออกจากสถานที่อยู่ จนถึงกลับสถานที่อยู่ วันหยุดราชการของทางราชการในระหว่างเดินทางไปราชการ จึงนำมาคำนวณเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักได้

บุตรบุญธรรมกับการเบิกค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๔๖๑๒

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ผู้ที่เป็นบุตรบุญธรรมยังไม่บรรลุนิติภาวะ การรับผู้นั้นเป็นบุตรบุญธรรมจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดามารดา ผู้แทนโดยชอบธรรมจะให้ความยินยอมก็ได้

ขอเรียนถามว่า ถ้าเป็นเด็กซึ่งผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ มอบตามคำสั่งศาลและได้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว ณ ที่ว่าการอำเภอ ผู้รับเด็กเป็น

บุตรบุญธรรมจะเบิกค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาลและเงินค่าช่วยเหลืออื่น ๆ ได้หรือไม่

ตอบ การพิจารณาสิทธิของผู้รับบุตรบุญธรรมว่า จะเบิกค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาล และเงินช่วยเหลืออื่นได้หรือไม่ นั้น ในหลักการจะต้องพิจารณาระเบียบเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือนั้นๆ เป็นกรณีๆ ไป เพราะแต่ละระเบียบจะกำหนดสิทธิของผู้รับบุตรบุญธรรมไม่เหมือนกัน และโดยเฉพาะเรื่องของบุตรบุญธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับเงินช่วยเหลือนี้ จะนำเรื่องฐานะสิทธิและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาพิจารณาไม่ได้

ระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือข้าราชการ ซึ่งได้แก่การศึกษาของบุตร ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยเหลือบุตร ๕๐.- บาท คำว่า “บุตร” ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม ผลจึงเป็นว่า ผู้รับบุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือในส่วน of บุตรบุญธรรมเลย ซึ่งแต่เดิมมีสิทธิเบิกให้บุตรบุญธรรมได้ แต่ปรากฏว่า มีข้าราชการบางรายใช้สิทธิโดยไม่สุจริต โดยไปจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตั้งหลายคน มีอยู่รายหนึ่งไปจดทะเบียนบุตรบุญธรรมถึง ๓๐ คน ครัว

ขอทราบเกี่ยวกับเงินบำนาญ, บำนาญ

ผู้ถาม : คุณชอบ วรสาร

ผมเริ่มรับราชการเป็นข้าราชการ เมื่อวันที่ ๓ เม.ย. ๗๔ โดยสังกัดอยู่แผนกก่อสร้างกองทาง กรมโยธาเทศบาล ต่อมาได้เปลี่ยนไปอยู่กรมทางหลวง ตาม พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม ปัจจุบันได้รับเงินเดือนข้าราชการชั้นโท ๓,๑๔๐ บาท และเข้าใจว่าจะได้ขึ้นอีก ๑ ชั้น เป็น ๓,๓๐๐ บาท และถ้าหากมีการปรับอัตราเงินเดือนใหม่ผมจะได้ปรับเป็น ๓,๔๕๐ บาท

ขณะนี้ยังรับราชการในตำแหน่งช่างโทเขตการทางลพบุรี กรมทางหลวงตามเดิม

กรุณาขอทราบดังนี้

๑. ผมเกิดวันที่ ๒๔ พ.ค. ๕๕ จะครบเกษียณอายุ เมื่อใด ถ้าหากผมยังรับราชการที่เดิม จนถึงครบเกษียณอายุ โดยผมคาดว่าจะได้รับเงินเดือนขั้นโทเต็มขั้น ๔,๓๓๕ บาท (ตามอัตราใหม่) ผมจะได้รับเงินบำเหน็จ หรือบำนาญเท่าไร

๒. ถ้าหากผมจะลาออกในวันที่ ๑ เม.ย. ๑๗ โดยได้รับเงินเดือน ๓,๘๕๐ บาท จะได้รับเงินบำเหน็จ หรือบำนาญเท่าไร

๓. ถ้าหากผมจะขอรับเงินบำเหน็จจะขัดข้องประการใดหรือไม่

ตอบ

๑. ครบเกษียณอายุ ๑ ต.ค. ๒๕๑๕

๒. ถ้าอยู่รับราชการจนครบเกษียณอายุ จะมีเวลาปกติ ๔๐ ปี ๕ เดือน ๒๘ วัน (ถ้าเป็นข้าราชการสามัญมาโดยตลอด) และได้ทวีคูณอีก ๗ ปี ๒๖ วัน (ยังไม่ได้หักวันลาออก) รวมเป็น ๔๗ ปี ๖ เดือน ๒๔ วัน บัดขึ้นเป็น ๔๘ ปี การคิดบำเหน็จบำนาญกระทำดังนี้

บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย $\times$ ๔๘ (เวลาราชการ)

บำนาญ = $\frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย} \times ๔๘ (\text{เวลาราชการ})}{๕๐}$

๕๐

๓. ถ้าลาออก ๑ เม.ย. ๑๗ จะมีเวลาปกติและทวีคูณรวมกันได้ ๔๕ ปีเศษ การคิดบำเหน็จบำนาญกระทำเหมือนข้อก่อน โดยเปลี่ยนตัวคูณเป็น ๔๕ เท่านั้น

๔. มีสิทธิรับบำนาญ ขอเปลี่ยนเป็นรับบำเหน็จแทนได้ ไม่มีอะไรขัดข้อง เพราะกระทำได้ตามกฎหมายอยู่แล้ว

ลาออกไปแล้วบรรจุใหม่วันเดียวกัน นับอายุราชการเพื่อคำนวณบำเหน็จ บำนาญได้หรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกจังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอทราบปัญหาเกี่ยวกับการนับอายุราชการกรณีที่เคยรับราชการแล้วลาออกไปประกอบอาชีพอื่น แต่ได้บรรจุเข้ารับราชการใหม่อีกในวันเดียวกันนั้น จะเอาอายุราชการที่ลาออกไปมารวมกันกับอายุราชการครั้งใหม่ได้หรือไม่

ตอบ การลาออกจากราชการและได้รับอนุมัติแล้ว แม้จะบรรจุเข้าใหม่ในวันเดียวกัน อย่างเช่นกรณีของคุณก็ตาม ไม่สามารถนับอายุราชการรวมกันเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญอายุราชการครั้งหลังได้ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ มาตรา ๓๐ (๓) อย่างไรก็ตาม คุณอาจขอรับบำเหน็จสำหรับอายุราชการครั้งก่อนได้ หากการรับราชการครั้งก่อนถึง ๑๐ ปี โดยทำหนังสือยื่นต่อกองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง ซึ่งการขอรับบำเหน็จนั้น ไม่จำกัดว่าจะขอรับได้เมื่อไร ส่วนหลักฐานนั้น คุณอาจติดต่อขอสมุดประวัติข้าราชการในส่วนราชการเดิมของคุณซึ่งเชื่อว่าคงจะยังเก็บไว้ แต่หากไม่มีก็ต้องหาหลักฐานอื่นของทางราชการมาแสดง

การลาของลูกจ้างประจำ

ผู้ถาม : สมาชิกใหม่

ขอเรียนถามวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการลาของลูกจ้างประจำ เช่น ร.ป.ม. ดังนี้

- ๑) ลูกจ้างประจำเงิน ร.ป.ม. มีสิทธิลาเกิน ๑๐ วัน ใน ๑ ปี หากลูกจ้างประจำมีความจำเป็นจะลากิจเกิน ๑๐ วัน ส่วนที่เกินไม่ได้รับเงินเดือนใช้หรือไม่
- ๒) ในทางปฏิบัติ ส่วนที่ลากิจไม่ได้รับเงินเดือนปฏิบัติอย่างไร

ตอบ

(๑) ใช่

- (๒) ถ้ามีการเบิกจ่ายค่าจ้างให้ ก็ต้องเรียกเงินคืน หรือจะไม่เบิกจ่ายค่าจ้างสำหรับวันที่ลากิจก็ได้ โดยแจ้งให้สำนักเบิกค่าจ้างทราบด้วย

ระเบียบการเบิกเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๔๒๒/๑๖

ผมมีความข้องใจต้องการที่จะเรียนปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิการเบิกเงินช่วยเหลือค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ

- ๑) ในกรณีที่ข้าราชการมีเงินชั้น ๑,๓๘๐ บาท มีสิทธิเบิกเงินช่วยเหลือดังกล่าวเต็มจำนวนหรือครึ่งจำนวนที่จ่ายจริง

๒) และในกรณีที่สามีและภรรยาได้รับราชการทั้งสองฝ่าย เช่น สามีรับราชการ ภรรยาเป็นลูกจ้างประจำหรือกินเงินรายได้ของส่วนราชการ จะมีสิทธิเบิกเงินช่วยดังกี่กัอย่างไร

๓) ในปัจจุบันนี้เงินเดือนเท่าไร? จึงจะเบิกครั้งจำนวนและเต็มจำนวน และกรณีที่สามีและภรรยามีรายได้จากรัฐทั้งสองฝ่าย จะนำมารวมกันเพื่อกำหนดสิทธิหรือไม่?

๔) ข้าราชการวิสามัญรับเงินชั้นจัตวาเต็มขั้น มีสิทธิขอปรับเป็นข้าราชการสามัญหรือไม่

ตอบ

ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร และการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๑๕ (แยกออกเป็น ๒ ฉบับ) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ สิทธิที่จะเบิก มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) ก. ค่ารักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของทางราชการ ผู้มีรายได้เดือนหนึ่งไม่เกิน ๑,๓๘๐ บาท เบิกได้เต็มจำนวนทั้งประเภทคนไข้ในและคนไข้นอก

ข. ถ้ามีรายได้เกิน ๑,๓๘๐ บาท เบิกได้เต็มจำนวนสำหรับคนไข้ใน ส่วนคนไข้นอกเบิกได้กึ่งจำนวน

ค. ค่ารักษาพยาบาลของสถานพยาบาลเอกชนเฉพาะประเภทคนไข้ใน เบิกได้กึ่งจำนวน

ง. ค่าห้องและค่าอาหารในสถานพยาบาลของทางราชการหรือเอกชน ให้เบิกได้เท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินวันละ ๘๐.- บาท

สำหรับเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ก. มีรายได้เดือนหนึ่งไม่เกิน ๑,๓๘๐ บาท มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษา และหรือเงินค่าเล่าเรียนได้เท่าจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง

ข. แต่ถ้ามีรายได้เดือนหนึ่งเกิน ๑,๓๘๐ บาท ขึ้นไป มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษาและหรือเงินค่าเล่าเรียนได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไป

๒) ในกรณีที่คู่สมรสเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ ถ้าเป็นการเบิก
เรื่องการศึกษาให้คู่สมรสที่มีรายได้สูงกว่าเป็นผู้เบิก ถ้าเท่ากันให้สามีเป็นผู้มีสิทธิ
เบิก ถ้าหย่าขาดจากกันหรือแยกกันอยู่ให้คู่สมรสฝ่ายที่ปกครองบุตรมีสิทธิเบิก ตาม
นัยข้อ ๑๐ ของระเบียบ

ถ้าเป็นเรื่องการเบิกค่ารักษาพยาบาล ฝ่ายที่เข้ารักษาพยาบาลต้องเป็นผู้
เบิกทางสังกัดของตนเอง แต่ถ้าเป็นการเบิกสำหรับบุตร ต้องให้คู่สมรสที่มีรายได้
สูงเป็นผู้มีสิทธิเบิก

๓) ตามระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือการศึกษาและค่ารักษาพยาบาล
ฉบับปัจจุบันไม่ได้นํารายได้ของคู่สมรสมาเป็นเกณฑ์การเบิกแต่อย่างใด

๔) ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายที่ให้ข้าราชการวิสามัญปรับเป็นสามัญได้ แต่
อย่างไรก็ตาม อาจขอให้พิจารณาขยายอัตราเป็นเดือนวิสามัญให้สูงขึ้นได้

ความแตกต่างระหว่างบรรจุกับแต่งตั้ง

ผู้ถาม: สมาชิกส่วนจังหวัด

การบรรจุกับการแต่งตั้งตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๔๔๗ แตกต่างกันอย่างใด จะใช้แต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งได้หรือไม่

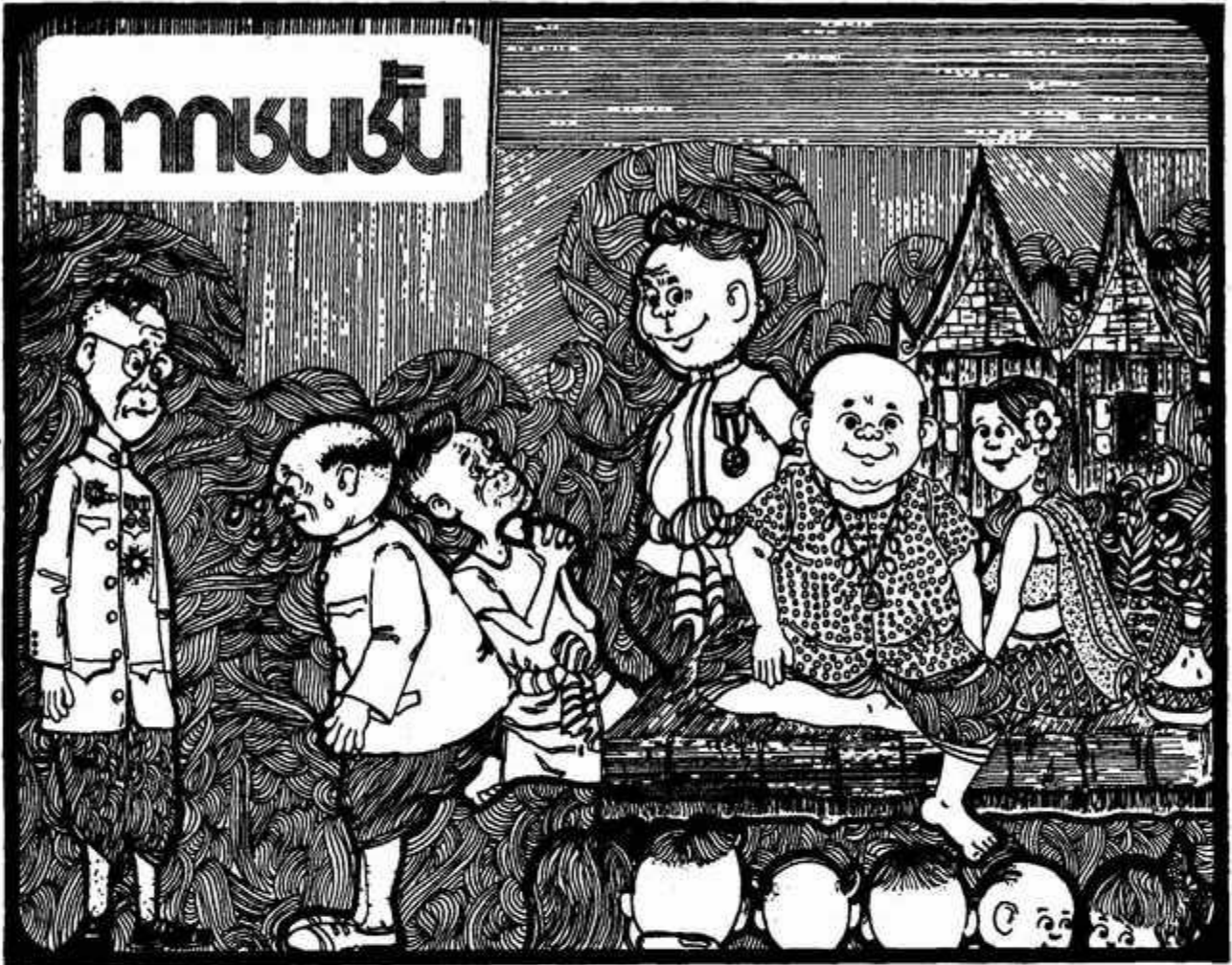
ตอบ การบรรจุกับการแต่งตั้งตามความหมายของ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๔๔๗ แตกต่างกันสาระสำคัญ ดังนี้คือ

การบรรจุ หมายถึง การรับบุคคลเข้ารับราชการ และรวมถึงการให้
ข้าราชการพลเรือนได้รับเงินเดือนสูงขึ้นตามคุณวุฒิในตำแหน่งที่ใช้คุณวุฒินั้น ๆ ด้วย

การแต่งตั้ง หมายถึง การมอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติแล้วรับผิดชอบ
งานในหน้าที่ของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง

การที่จะเลือกใช้แต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะนี้ คงยังไม่ได้ เนื่องจาก
จากถ้อยคำดังกล่าว เป็นถ้อยคำที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่อย่างไรก็ดีได้ทราบมาว่า
ทางราชการ กำลังพิจารณา ร่าง กฎหมายว่า ด้วยระเบียบข้าราชการ พลเรือน ขึ้นใหม่
ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้คำว่า “แต่งตั้ง” เพียงอย่างเดียว ให้หมายความรวมถึงการบรรจุ
บุคคลเข้ารับราชการด้วย

กากเบเน็น

พ.อ.อ. อนุชิต

เสนาวิชิต

มีคำไทยอยู่ไม่กี่คำ ที่นักปฏิรูปสังคมรุ่นใหม่จะนำมาใช้ในการพูดการเขียนมากเท่ากับคำว่า “ชนชั้น” เพราะมันเป็นคำที่ชี้ชัดถึงความก้าวหน้าทางการเมืองของผู้ใช้และเป็นคำใหม่ที่มีความหมายกินใจหนุ่มสาวหัวรุนแรงยุคใหม่เป็นอย่างยิ่ง

คำว่า “ชนชั้น” ที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายก็มี สังคมชนชั้น การต่อสู้ระหว่างชนชั้น ความแตกต่างระหว่างชนชั้น ชนชั้นกรรมชีพ ชนชั้นกลาง ชนชั้นนายทุน ชนชั้นขุดรีด บางคนฟังแล้วอาจชื่นชม แต่บางคนฟังแล้วอาจจะเอียน หรืออาจจะมีอีกหลายคนที่ยังไม่รู้เรื่องแม้กระทั่งผู้ใช้เองบางคน ยังอาจจะไม่เข้าใจแจ่มชัดในคำนั้นนักก็ได้

ทฤษฎีว่าด้วย ชนชั้นนั้น เป็นผลผลิตทางความคิดของนักปรัชญาหลายชาติ หลายภาษา ซึ่งแต่ละคนก็ได้กำหนดคิดค้นขึ้น ตามภูมิกำเนิด ภูมิปัญญา รวมทั้งประสบการณ์เกี่ยวกับความคับแค้นทางด้านจิตใจ บวกกับความยากไร้ ทางด้านวัตถุ ที่ตนเองได้เคยประสบมา

โดยส่วนรวมแล้ว ต่างก็ยอมรับกันว่า นับแต่ได้มีการบันทึกประวัติศาสตร์กันในโลกมนุษย์นี้เป็นต้นมา ไม่เคยปรากฏว่ามีห้วงระยะเวลาใด ที่ว่างเว้นจากการต่อสู้จากการเอาเปรียบของมวลมนุษย์ด้วยกันเองเลย

ลักษณะการต่อสู้ในอดีตได้วิวัฒนาการเรื่อยมา จากการต่อสู้แบบบุคคลที่ไม่มีอุดมการณ์ ได้แก่การต่อสู้แย่งชิงของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ชนิดตัวใครตัวมัน ผู้ใดมีร่างกายล่ำสัน แข็งแรง บึกบึน ก็ย่อมได้เปรียบชนะคู่ต่อสู้ ครองความยิ่งใหญ่ไป ครั้นเมื่อบาดเจ็บหรือแก่เฒ่าลง ก็ถูกเด็กรุ่นหลังที่หนุ่มกว่าสมบูรณ์กว่าโค่นล้มลง ได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นการต่อสู้แบบเป็นกลุ่มก้อนที่มีผลประโยชน์ขัดกัน เกี่ยวกับเชื้อชาติบ้าง เกี่ยวกับลัทธิศาสนาความเชื่อถือบ้าง หรือเกี่ยวกับการแสวงหาความได้เปรียบทางเศรษฐกิจบ้าง

ตามทฤษฎีของนักปฏิวัติทางสังคมชาวตะวันตกได้ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันนี้เป็นยุคของการต่อสู้ระหว่างชนชั้น โดยตั้งสมมุติฐานว่า อยู่ในช่วงต่อระหว่างปลายยุคศักดินากับต้นยุคนายทุน ซึ่งการต่อสู้ที่กำลังจะคลี่คลายไปสู่ระบบสังคมนิยม และถึงยุคของคอมมิวนิสต์ในที่สุด

การต่อสู้ระหว่างเจ้านายกับบ่าวไพร่กิติ ระหว่างเจ้าของที่ดินกับผู้เช่าที่ดินกิติ หรือการต่อสู้ระหว่างคนจนกับคนมั่งมีกิติ เหล่านี้ นักปฏิวัติยุคใหม่บางกลุ่มกล่าวรวมไปว่า เป็นการต่อสู้ระหว่าง ชนชั้นศักดินานายทุน กับชนชั้นกรรมาชีพผู้ใช้แรงงาน ซึ่งอาจจะขยายความให้แจ่มชัดต่อไปได้ว่า เป็นการต่อสู้ระหว่าง ผู้กดขี่ ขูดรีด กับผู้ถูกกดขี่ข่มเหง นั่นเอง

นักปฏิวัติผู้รับเอาความคิดเหล่านั้นมา พากันตั้งความหวังเหมือนสร้างวิมานในอากาศไว้ว่า แล้วสักวันหนึ่งในอนาคตอันใกล้ การต่อสู้เหล่านั้นจะต้องสิ้นสุดลงด้วย ชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นฝ่ายผู้ใช้แรงงานจะเป็นผู้ชนะ และผู้ชนะนี้จะทำลายทั้งชนชั้นศักดินา กับชนชั้นนายทุนให้แหลกสลายไป เหลือเพียงชนชั้นเดียวคือ ชนชั้นกรรมาชีพ

บรรดานักฝันหวานอาจจะลืมนึกไปว่า ชนชั้นกรรมาชีพผู้กำชัยชนะเหล่านั้น จะต้องสร้างอาณาจักร และกฎการปกครองชนิดใหม่ขึ้นมาอีกชนิดหนึ่ง เพื่อใช้เป็นมาตรการในการถ่วงดุลย์ของสังคม และเพื่อรักษาความเป็นระเบียบในสังคมที่เกิดขึ้นมาใหม่

เช่นเกี่ยวกับการเก็บของเหลว จำต้องอาศัยภาษาชนชั้นใด การทำให้สังคมเป็นระเบียบ ก็จำต้อง มีกลุ่มบุคคลวางแนวการปฏิบัติ และบังคับให้สังคมอยู่ในกรอบระเบียบ ฉะนั้น

ด้วยเหตุดังกล่าว การเปลี่ยนการปกครองจากระบบหนึ่งมาสู่อีกระบบหนึ่ง จึงไม่ผิดอะไรกับการถ่ายของเหลวจากภาชนะใบหนึ่งมาสู่ภาชนะอีกใบหนึ่งเท่านั้นเอง ไซ้ว่าจะเหมือนกับการถ่ายของเหลวลงสู่ความว่างเปล่าก็หาไม่ ถ้าเป็นการเข้าใจผิดเช่นนั้น สังคมก็คงจะสูญสลายไปเช่นเดียวกับของเหลวดังกล่าว นั่นแล

ไม่ว่าสังคมใดทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต จะเป็นสังคมที่ปราศจากการข่มเหงรังแกกัน ปราศจากความแตกต่างกันในฐานะความเป็นอยู่ ย่อมเป็นสิ่งที่เหลือวิสัยและเป็นไปไม่ได้ ซึ่งถ้าจะนำมาวิเคราะห์กันในหลาย ๆ ทศนะแล้ว ก็จะเป็นการยืนยันให้เชื่อมั่นได้ยิ่งขึ้น กล่าวคือ

ในแง่ของธรรมชาติจะเห็นได้ว่า ไม่ใหญ่แสนสูงโต ๆ ที่ยืนต้นอยู่บนพื้นดิน ย่อมต่ำเตี้ยกว่าหญ้าพง หญ้าแพรกที่ขึ้นอยู่บนยอดเขาสูง หรือตามหลักความจริงของสัตว์โลก ปลาใหญ่ย่อมกินปลาเล็ก นกย่อมกินแมลง สัตว์แข็งแรงย่อมรังแกสัตว์ที่อ่อนแอ คนคือสัตว์โลกชนิดหนึ่งก็ย่อมเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหงกันเป็นธรรมดา ไม่ต่างกว่าสัญชาตญาณของสัตว์โดยทั่วไปนัก แต่ต่างกันเพียงเมื่อมีความเจริญหรือความละอายมากขึ้นเพียงใด การเอารัดเอาเปรียบด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เคยกระทำกันอย่างเปิดเผยและรุนแรงก็เปลี่ยนไปเป็น อย่างมีเล่ห์เหลี่ยมลวดลายปิดบังซ่อนเร้นมากขึ้นเพียงนั้น

ในแง่ของศาสนาลัทธิต่าง ๆ โดยทั่วไป ต่างยอมรับกันว่า ถ้ากระทำความดีในโลกนี้ ย่อมได้รับผลตอบแทนไปในทางที่ดี ใครกระทำชั่ว ย่อมได้รับผลเลว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทศนะของพุทธศาสนา ต่างเชื่อกันว่า กรรมในอดีตย่อมสามารถจำแนกประเภทบุคคลได้ในอนาคต ผู้ใดทำดี ถูกต้องตามกาลเทศะ ย่อมได้รับผลดี ใครหมั่นศึกษาเล่าเรียน ย่อมเกิดสติปัญญารอบรู้ ใครมีความเพียรมานะ อุตสาหะประกอบอาชีพสุจริตด้วยความซื่อสัตย์ ย่อมเป็นผู้ที่มีฐานะความเป็นอยู่ดี ดังนั้นเป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่มีความสามารถจัดสรรปันส่วนให้เท่า ๆ กันได้ ทุกคนจะต้องประกอบกรรมของตนเองตามระยะเวลา มิใช่ได้มาด้วยการต่อสู้ ยื้อแย่งเอาด้วยการใช้พละกำลัง

ในแง่ของเศรษฐกิจหรือผลิตผลทางวัตถุ ย่อมเห็นได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่มนุษย์ขุดค้น และนำมาใช้ในการดำรงชีวิตนั้น มีปริมาณลดลง เป็นสัดส่วนปฏิภาคกลับกันกับการเพิ่มปริมาณของพลโลก เมื่อการตอบสนองไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณของความต้องการ

การเอาเปรียบ แย่งชิงย่อมต้องเกิดมีขึ้นเป็นธรรมดา เพราะมนุษย์ทุกคนนอกจากจะดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเฉพาะตนแล้ว ยังกอบโกยเก็บงำไว้เพื่อครอบครอง พรรคพวกของตนอีกด้วย

หรือถ้าจะกล่าวในแง่ของศาสนา-เศรษฐกิจแล้ว น่าจะเห็นได้ชัดโดยการใช้ตัวเองเป็นมาตรการในการวัด เพราะว่าทุกคนมีความ “ไม่รู้จักพอ” เป็นสันดาน มีความโกรธ ความหลงผิดเป็นปัจจัย แต่ถูกบีบคั้นด้วยปริมาณอันจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ จึงจำต้องแสวงหากันเอาเองในหมู่มนุษย์ ด้วยการเอาเปรียบ แย่งชิง ล้มล้างทำลายผู้ครอบครองสิ่งที่ตนพึงปรารถนานั้นเสีย แล้วเข้าถือสิทธิครอบครองแทน เช่นเดียวกับชนชั้นกรรมาชีพ เมื่อรวมตัวกันทำลายชนชั้นอื่น ๆ จนไม่เหลือแล้ว ในที่สุดก็ต้องหันเข้ามาทำลายกันเอง

ในแง่ของสังคม ก็จะเห็นได้ว่า คนดีกับคนเลวมีอยู่ในทุกสังคม เช่นเดียวกันกับคนฉลาดกับคนโง่ คนชู้เกี่ยวกับคนขยัน ฉะนั้นพฤติกรรมของคนเหล่านั้นในสังคมย่อมก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน คนโง่ยอมใช้แรงงาน แต่คนฉลาดกลับใช้พลังสมอง มาร์กซ์ กล่าวว่า ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากแรงงานจะต้องเท่ากับผลผลิตที่เกิดขึ้นจากพลังทางสมอง คนชู้เกี่ยวก็ต้องได้รับผลตอบแทนเท่ากับคนขยัน โดยที่รัฐจะต้องจัดระบบที่ดีมีประสิทธิภาพเข้าควบคุม แต่มาร์กซ์อาจจะลืมคิดไปว่า กลไกของรัฐนั้นก็คือมนุษย์ที่มีความขี้เกียจและขยัน มีความโง่ ความฉลาดเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ปัญหาของสังคมจึงตกอยู่ที่ ปัญหาของบุคคลที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันนั่นเอง

“กากชนชั้น” เหล่านั้นหาได้รอบรู้อย่างสำนึกไม่ว่า เหตุการณ์ต่างๆ ในรัสเซียก็ดี คิวบาก็ดี โบลิเวีย หรือ ชิลีก็ดี ล้วนแต่เป็นเหตุการณ์ในอดีตที่เกิดต่างกรรมต่างวาระ ต่างสถานที่ ต่างสิ่งแวดล้อม และที่เกิดขึ้นได้นั้น ก็ด้วยความสับสนของสถานการณ์ ณ สถานที่นั้นๆ ทั้งสิ้น ซึ่งต่างกับประเทศไทยเราราวฟ้ากับดิน

ถ้าจะเปรียบ “กากชนชั้น” รุ่นเยาว์ยุคใหม่ที่มีความคึกคอง และไม่รอบรู้อย่างกลุ่ม ก็คงไม่ผิดอะไรกับผู้ที่จัดคนนอนหลับบนศาลาวัดให้เป็นระเบียบ คือเมื่อจัดหัวให้ได้แนวเดียวกันแล้วก็เห็นว่าเท้าไม่เท่ากัน ก็ดึงเท้าลงมาให้เท่ากัน ครั้นไปทุบหัวก็แหล่กันออก ไอ้ผู้นำใจจัดเท้าได้ก็หาทำให้คนนอนอยู่เท่ากันทั้งหัวและเท้าได้ไม่ ฉะนั้นการทำให้คนทุกคนในสังคมเท่าเทียมกันในทุกกรณีจึงเป็นไปได้ ฉันทิดก็ฉันทัน

ถึงแม้ไม่สามารถจะทำให้ทุกคนเท่าเทียมกันได้ทุกกรณีก็จริงอยู่ แต่เราสามารถจัดสังคมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยได้ โดยจัดให้เป็นกลุ่ม เป็นก้อน เป็นพวก เป็นเหล่า คล้ายการจัดระเบียบแถว โดยจัดให้ต่ำไปหาสูง หรือสูงลงมาจากต่ำไล่เรียงกันไปตามลำดับ เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีฐานะใกล้เคียงกัน ความแตกต่างก็มีน้อย การเบียดบังรังแกกันก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก เพราะแต่ละฝ่ายต่างก็มีพลังต่อสู้กันอย่างคู่คี่

แต่ในทางตรงกันข้าม ปล່อยให้หัวแถวมาอยู่กับท้ายแถว หรือเอาผู้มีพลังผลิตสูงไปอยู่ใกล้ผู้ที่มีผลผลิตต่ำ ย่อมทำให้เกิดความแตกต่างกันมาก การข่มเหงรังแกเบียดเบียนกันก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ง่าย

ด้วยเหตุนี้เอง จึงจำเป็นต้องมีชนชั้นปกครองขึ้น ไม่ว่าในสังคมใด ซึ่งต้องคอยทำหน้าที่จัดระเบียบของสังคมนั้น ๆ มิให้มีความแตกต่างกันมาก อีกทั้งคอยปกป้องคุ้มครองมิให้ผู้ที่อ่อนแอไม่มีทางสู้ถูกบีบคั้นรังแก

ในบางประเทศที่ด้อยพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ผู้ปกครองประเทศหรือเจ้าหน้าที่รัฐบาลจะทำหน้าที่ดังกล่าว กลับใช้อำนาจหน้าที่ของตน สร้างความได้เปรียบของนายทุนให้เกิดมีมากขึ้น แล้วถือโอกาสกดขี่ข่มเหง แสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนเสียเอง กล่าวคือ แทนที่จะเป็นผู้ถ่วงดุลย์ของสังคมให้ยุติธรรม กลับทำให้สังคมเสียดุลย์มากยิ่งขึ้น

แม้ว่าการถูกต้องที่สุดวิธีเดียว ที่จะทำให้ความห่างระหว่างชนชั้น ระหว่างข้าราชการกับประชาชน ระหว่างนายทุนกับผู้ใช้แรงงาน ลดน้อยลงได้ ก็คือ การกำจัดข้าราชการที่เลวให้หมดไปจากวงการโดยทุกวิถีทาง เพราะบุคคลเหล่านี้ นอกจากจะแสวงหาประโยชน์สู่ตนและพรรคพวกอย่างไร้มนุษยธรรมแล้ว ยังยอมตนเป็นเครื่องมือของนายทุนทำการกดขี่ขูดเลือดประชาชนผู้ใช้แรงงานอีกด้วย

ไม่ว่าจะมองในทัศนะใด ย่อมจะหาความเท่าเทียมกันในผลลัพธ์ของแต่ละบุคคลจากพฤติกรรมในสังคมไม่ได้ ความแตกต่างในข้ออ้างดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นช่องทางให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้นไม่ว่ายุคใดสมัยใด ถ้าความแตกต่างระหว่างชนชั้นมีมากเพียงไหน การกดขี่ข่มเหง ขูดรีด ก็มีเพิ่มมากขึ้นเพียงนั้น

ในทำนองเดียวกัน เมื่อการเอารัดเอาเปรียบมีมาก การเสียดุลย์ของสังคมก็เป็นผลตามมา ความยุติธรรมก็ย่อมจะมีน้อย เมื่อเป็นเช่นนั้น ความสงบสุขในสังคมก็จะลดลงเป็นเงาตามตัว

หลายคนต่างยอมรับกันว่า การลดช่องว่างระหว่างชนชั้นนั้น น่าจะก่อให้เกิดผลดีแก่สังคมเพียงฝ่ายเดียว แต่การนั้นจะต้องกระทำกันอย่างรอบคอบ และเป็นระบบค่อยเป็นค่อยไป ด้วยการอาศัยการเรียนรู้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วยความกล้าหาญ อดทน และเสียสละเป็นปัจจัยสำคัญ

การที่นักพูด นักเขียน สำคัญตนเองว่าเป็นนักปฏิรูปสังคมรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างดาดดิน เหมือนดอกเห็ดในฤดูฝน ภายหลังการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อ ๑๔-๑๕ ต.ค. ๒๖ พยายามชุดคีย์โจมตีกลุ่มบุคคลผู้ปกครองประเทศอย่างสาหัสเสียเทเสีย ดำประธานกลุ่มนายทุนอย่างไรเหตุไรผล พร้อมกันนั้นก็ยิ่งให้ประชาชนผู้ใช้แรงงาน รวมพลกันเป็นปฏิปักษ์ต่อต้านระบบสังคมที่เป็นอยู่ด้วยการกระทำที่รุนแรง ตามความเชื่อของนักคิดที่สรุปเอาง่ายๆ ว่าผู้ปกครองกดขี่กีดกันนายทุนชุดรีดหน้าเลือดก๊ดี จะไม่ยอมเสียความได้เปรียบเหล่านั้นด้วยการขอร้องอย่างเด็ดขาด นอกจากการใช้กำลังบังคับให้ได้มาเท่านั้น

นักปฏิรูปรุ่นเยาว์ยุคใหม่ทั้งหลายเหล่านี้มีความสำคัญตนผิดว่า เป็นผู้มีความรู้ทางชนชั้นบ้าง สำคัญตนเองว่าเป็นวีรชนบ้าง นำเอาความคิดทั้งดุ้นของ มาร์กซ์ - เลนิน กิตี ของ เซ - เกวรา กิตี ของ โฮจิมินห์ หรือของ เมาสเซต กิตีมา เพื่อจะปฏิรูปสังคมไทยใหม่ โดยไม่ศึกษาถึงระเบียบแบบแผนวิธีการ ค่านิยม ประเพณี ความเชื่อถือ ตลอดจนความเหมาะสม และองค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ อีก มาวิเคราะห์วิจัยให้ทราบซึ่งถึงผลดีผลเสีย อย่างรอบคอบเสียก่อน แล้วกำหนดเป็นวิธีการใหม่ให้เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศเดียวที่ไม่เหมือนประเทศใดในโลก มาใช้ ดังนั้น วิธีการที่เขาเหล่านั้น ได้กระทำไปแล้ว นอกจากจะไม่ช่วยให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นในสังคมไทยแคบเข้าแล้ว ยังเป็นการขยายความห่างที่มีอยู่แล้วให้ห่างยิ่งขึ้นไปอีกจึงน่าจะเรียกนักปฏิรูปสังคมผู้สำคัญตนผิดว่า “กากชนชั้น”

แม้ว่ากลุ่มข้าราชการฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้ จะเป็นกลุ่มเสื่อม เป็นเศษกากเดนของสังคมก็จริงอยู่ แต่นับว่าเป็นกลุ่มที่มีความเหนียวแน่น มั่นคง และมีอิทธิพลยังกลุ่มหนึ่ง เพราะเขาเหล่านั้นผูกพันกันด้วยผลประโยชน์ ลาภยศ สรรเสริญสุข อันเป็นยอดปรารถนาของมนุษย์ผู้หนาด้วยกิเลสทุกรูปทุกนาม ฉะนั้น พวกเศษข้าราชการเสื่อมเหล่านี้ เมื่ออยู่ในวงราชการจึงไม่คิดอะไรกับเหลือบฝูงใหญ่ ถ้ามีใครคิดจะกำจัดให้หมดสิ้นไป พวกนั้นก็ทำตัวเหมือนหมาบ้า กัดไม่เลือกที่เลือกคน

ด้วยเหตุนี้เองจึงไม่มีใครอยากไปต่อแยะ เพราะคิดว่าอาจจะทำให้ตนได้รับความเดือดร้อน หรือไม่คิดอะไรกับเอามือไปเก็บกวาดอุจจาระให้มีกลิ่นเหม็นติดตัวไปเปล่าๆ โดยไม่จำเป็น จึงนับว่าเป็นการเห็นแก่ตัวอย่างฉกาจฉกรรจ์

เมื่อไม่มีใครกล้าจะต้องด้วยเหตุดังกล่าว เหล่าเหลือบกดี หมาบักดี จึงสำคัญตนผิด คิดว่าเป็นอภิสิทธิ์ชนบ้าง เป็นเทวดา สร้างความเลวร้ายให้กับสังคมต่อไปหนักมยิ่งขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ยิ่งประกอบกรรมชั่วมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งจะต้องแสวงหาพรรคพวกป้องกันความผิดของตนเองมากขึ้นเพียงนั้น จึงกลายเป็น “กากชนชั้น” ไปอีกประเภทหนึ่ง

การแก้ไขหรือกำจัดกากชนชั้น ทุกคนน่าจะรู้วิธีการดีเท่ากับ การเก็บกวาดเศษขยะทิ้ง ฉะนั้น แต่การที่จะให้ได้ผลและมีสิทธิภาพสูง ทุกคนจะต้องร่วมกระทำกันอย่างพร้อมเพรียง และต่อเนื่องไม่หยุดชงัก ด้วยความกล้าและเสียสละ โดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องช่วยกันรับผิดชอบ มิใช่ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำ หรือคิดไปว่าธุระไม่ใช่

แต่เนื่องจากพวกเราส่วนมาก เคยยอมตนให้กะลาครอบเสียนมนาน จนบางพวกเห็นว่า เพียงโลกในกะลาครอบที่ตนอาศัยอยู่นั้น มันก็เจิดจรัสเพียงพอแล้ว จึงไม่ชวนขวายกระเสือกกระสนดิ้นรนออกมาให้เกิดความทุกข์ใจลำบากกายภายนอกกะลาไปเปล่าๆ

อีกบางส่วนก็ถูกกะลาครอบเสียจนเป็นอัมพาตทางความคิด งอแงเปลี่ยนงออย่างน่าสงสาร จนขาดพลังที่จะต่อสู้กับกะลาแคบๆ ที่ครอบอยู่นั้นได้

การต่อสู้กับกากชนชั้นผู้ไร้สำนึกเหล่านั้น น่าจะเปรียบได้กับบรรดานกกระจาบท่ติดอยู่ในตาข่ายของนายพราน ถ้าต่างคนต่างเกี่ยงไม่ร่วมมือกันต่อสู้ งอมือ งอเท้า รอคอยวันตายแล้ว พวกเราก็คงถูกกากชนชั้นครอบงำต่อไปอีกนานเท่านานชั่วลูกชั่วหลาน แต่ถ้าเราพร้อมเพรียงกัน ตายายนายพราน หรือกากชนชั้น หรือจะด้านพลังแรงแห่งเราได้

ถ้าสมมติกันว่า การต่อสู้เพื่อความได้เปรียบของชนชั้นผู้ไร้แรงงาน จะไม่ได้มาด้วยการคุกเข่า พนมมือขอร้องฉ้อฉล การต่อสู้กับกากชนชั้นก็จะเป็นไปในทำนองเดียวกัน

ด้วยบารมีของศาสนา พระมหากษัตริย์ไทยแต่โบราณกาลมา และวิญญานอันขลังของวีรชน วันที่ ๑๔ ต.ค. ๑๖ นี้

จงดลบันดาลให้ บรรดากากชนชั้นเหล่านั้น ได้สำนึกตนในทางที่ถูกที่ชอบ กลับตัวกลับใจประพฤติตนใหม่ ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ด้วยตัวของตัวเอง แทนที่จะต้องใช้มาตรการอันรุนแรงเข้าแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งไม่เป็นการดีแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทั้งสิ้น

แล้วท่านจะเริ่มกันได้เดี๋ยวหรือยัง ? ส่วนเรานักทรงรบกกันมาตั้งแต่ ๑๔ ต.ค. ๑๖ แล้ว.

จดหมายเปิดผนึก: คอสมิน

จดหมายเปิดผนึก - เป็นคอลัมน์สำหรับทัศนคติอันบริสุทธิ์ใจและเสรี เป็นสถานที่กลางที่จะถ่ายทอดความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และหาความรวมถึงความในใจบางประการของท่านที่มีต่อระบบราชการทั้งในทางตรงและทางอ้อม ไปสู่ผู้มีอำนาจพิจารณาหรือสั่งการ

เป้าหมายอันคงงามและสูงส่งของคอลัมน์นี้อยู่ตรงความหวังที่ว่า ความคิดเห็นและทัศนคติจากหลายทิศทางที่มีต่อการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อประสานสอดคล้องกับการยอมรับอย่างเคารพในความเห็นเหล่านั้น จะช่วยพาระบบราชการเดินทางไปบนเส้นทางที่ถูกต้องจวบจนถึงวันพรุ่งนี้

ส่วนราชการสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุขจะ ปรับปรุงส่วน ราชการใหม่ เพราะการปรับปรุงสมัยคณะปฏิวัติให้เกิดความไม่สมดุล คือไปเน้นการวิเคราะห์และชี้แจงว่าทำอะไรจึงจะเหมาะสมและสมดุล

๑. งานสาธารณสุขเป็นงานทางวิชาการแบบเดียวกับศาล อัยการ แต่ ก.พ. กำหนดหลักการและวิธีการในเรื่องการบริหารงานบุคคล ให้อยู่ในระบบเดียวกับงานราชการของกรม กระทรวงอื่น อัครราชบัณฑิตยสถานทำงานด้านการรักษาพยาบาลเท่าเทียมกับข้าราชการกระทรวงอื่น ค่าจ้างนอกเวลาจ่ายเท่ากับงานราชการอื่น ระบบการรักษาพยาบาลก็นำมาจากต่างประเทศแต่ต่างประเทศจ่ายค่าจ้างแพทย์ พยาบาลสูงกว่าข้าราชการกระทรวงอื่น (และก็ได้โดยไม่มีใครว่าเสียความยุติธรรมเพราะในเมืองไทยจะเพิ่มค่าจ้างแพทย์พยาบาลให้สูงขึ้นก็เกรงว่าจะเสียความยุติธรรม แต่งานที่เสี่ยงอันตราย เย็บแผลยังไม่เสร็จแล้วหมดเวลา ราชการจะ หุคเก็บไว้รอเย็บวันรุ่งขึ้นเหมือนงานเอกสารก็ทำไม่ได้ การเอาระบบวิชาการสาธารณสุขไปเกี่ยวข้องกับระบบราชการ เท่ากับเป็นอาณานิคมโดยแท้จริง การนี้ พรบ. ข้าราชการ ไม่ใช่เป็นข้ออ้างที่จะไม่ยอมให้ปรับปรุง

ปรุง ในเมื่อการซึ่งยังเกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทยทำให้สาธารณสุขที่น่าจะทำได้โดยเฉพาะแพทย์ พยาบาลทำการรักษาพยาบาล

๒. การปรับปรุงส่วนราชการสาธารณสุขในสมัยคณะปฏิวัติ ได้อำหลักการอย่างหนึ่งคือ งานหลักที่เป็นงานรักษากับการป้องกันจะต้องอยู่ในสังกัดเดียวกัน คนควบคุมจะต้องอยู่ในสังกัดเดียวกันจึงจะทำงานได้ ไม่เช่นนั้นจะไม่มีอำนาจสั่งการ แต่ข้อเท็จจริงที่อยู่เบื้องหลังอีกประการหนึ่งคือ ต้องการจัดระบบการบริหารงานบุคคลให้มีการเลื่อนอันดับ เลื่อนขั้นสูงขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น เลยกองต่างๆ เข้ามารวมไว้ในกรมการแพทย์และอนามัย ทำให้เป็นกรมใหญ่มากเกินไปจนความจำเป็น แต่ในทางปฏิบัติแล้วนายแพทย์ใหญ่ก็มอบอำนาจ ในการรักษาพยาบาล ให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลดำเนินการ ในด้านการป้องกันก็มอบอำนาจให้ช่วยนายแพทย์ใหญ่ดำเนินการ นายแพทย์ใหญ่ผู้รับนโยบายจากราชการบริหารส่วนกลางก็ไม่มีกองสังกัดของตน ต้องอาศัยกองอนามัย

ภูมิภาคจัดทำอัตรากำลังและงบประมาณ ดูเหมือนว่านายแพทย์ใหญ่ จะไม่มีงานอะไรให้ทำ ความจริงงานที่จะทำนั้นมีคือ การออกตรวจราชการและ ขณะเดียวกันก็ทำการรักษาพยาบาลด้วย ถ้าจะอ้างว่าไม่ใช่หน้าที่การรักษาพยาบาลก็ไม่ถูก เพราะงานสาธารณสุขเป็นงานช่วยเหลือความทุกข์ผู้เจ็บไข้ การที่ไม่ค่อยได้ทำ ยกเว้นบางคนที่ทำเท่านั้นจึงทำให้อ้างว่าไม่ใช่หน้าที่ การทำอย่างนี้จะเป็นเหตุให้ทำโครงการเวชศาสตร์ชุมชน ทำให้ ก.พ. เข้าใจว่าแพทย์ใหญ่ทำงาน ได้ไม่ ใช่สิ่ง ให้คนอื่นทำ

๓. ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจว่า ระบบงานหลักหรือสายงานหลักตามที่อ้างนั้น เป็นระบบทหาร ซึ่งต้องการให้อำนาจการบังคับบัญชาอยู่ที่คนซึ่งเป็นหัวหน้า มีลักษณะเป็นเผด็จการคือสั่งให้คนอื่นทำถ้าไม่ทำจะเป็นความผิดแต่ตนเองทำหรือไม่ทำอีกเรื่องหนึ่ง และระบบนี้ตรงกับระบบทุนนิยมซึ่งสร้างกำไรให้กับคนคนเดียวที่มีอำนาจสั่งการ อำนาจอนุมัติ และระบบราชการบริหารภูมิภาค ก็เป็นลักษณะแบบอาณานิคม ซึ่งสอดคล้องกับระบบทุนนิยมอย่างยิ่ง จะต้องวิเคราะห์ระบบนี้ให้ลึกซึ้งว่าระบบนี้ให้ประโยชน์กับผู้มีอำนาจ เขียนกำหนดหน้าที่ให้คนมีอำนาจทำ ประโยชน์กับชนกลุ่มน้อยที่ใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจ ถ้ายังเข้าใจว่าระบบที่ปฏิบัติงานดังกล่าวยังใช้งานได้นื่อง

จากเป็นหลักสากลหรือใช้มานานโดยตีความว่าระบบยังดีแต่คนปฏิบัติไม่ดี คนปฏิบัติยังมีกิเลส เรื่องนี้จะโทษคนปฏิบัติเสมอไปก็ไม่ถูกต้อง เพราะบุคคลิกและจิตวิทยาปัญหาของแต่ละคนไม่เหมือนกัน คนส่วนมากมีลักษณะอย่างสำคัญคือการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยไม่ยอมเข้าใจให้ถ่องแท้ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นประกอบด้วยธรรมชาติหรือธรรม การทำงานก็ต้องทำในระบบที่เป็นอยู่ ระบบก็คือสิ่งแวดล้อม คนที่วิจารณ์จะอยู่ไม่ได้และคนที่อยู่ได้ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยอยู่ ไปวัน หนึ่งหรือเป็นเครื่องมือคนมีอำนาจสั่งการ อำนาจอนุมัติ จึงเกิดการรวมกลุ่มคือชนกลุ่มน้อย เมื่อมีกลุ่มต้องมีผลประโยชน์ต้องระวังให้กลุ่ม การหาผลประโยชน์เมื่อหาทางเปิดเผยไม่ได้ ต้องหาทางใต้ดินและเหนือเมฆ ดังกล่าวนี้เป็นระบบที่ฝังลึกในสมองอย่างแก้ไม่ได้

๔. ทำอย่างไรจึงจะแก้ได้ ปัญหาอยู่ที่ว่าจะแก้หรือไม่ การแก้หรือการปรับปรุงนั้นไม่ได้อยู่ที่การโอนการมอบเช่นเดียวกับอำนาจการสอบสวน เพราะการทำเช่นนั้นจะเท่ากับนำเหล่าเก่าไปใส่ชุดใหม่ ทำเช่นไรจึงจะให้เหล่าเก่าเป็นเหล่าใหม่ เรื่องนี้ต้องทำความเข้าใจระบบตามข้อ ๓ ให้ชัดเจนถ้าเห็นวาระบบตามนั้นเหมาะสมดีแล้วก็ไม่ต้องทำอะไรมากรอเวลาให้ผ่านไปแล้วโอนไปโอนมา แต่การเริ่มต้นอาจทำได้โดยมองที่ตนเอง มองคนที่ใกล้ตนเองว่าถ้าเราเกิดตายไปทันทีทันใดจะเป็น

อย่างไร หรือมองให้ง่ายไปอีกคือ ต้องทำตนเองให้เป็นองค์ศีลมาลคือ แม้ได้ทำบาปมาหากรู้สึกตัวก็จะเป็นบุญได้ บาปนั้นคืออะไร บาปในกิจการสาธารณสุขคือ ผู้มารับบริการสาธารณสุขเป็นคนทุกข์ เมื่อมีคนทุกข์มาพึ่งแล้วหาเกินเพื่อหวังผลประโยชน์กับคนทุกข์โดยทางตรงหรือทางอ้อมนั้นเป็นบาปอย่างยิ่ง กฎแห่งกรรมนั้นเป็นความจริงและเห็นผลทันตาในชีวิตเคยมีตัวอย่างแล้วหลายราย เมื่อรู้สึกว้าสิ่งใดจะเป็นบาปเป็นบุญแล้วมาเริ่มต้นกันใหม่อย่างถูกต้องทำนองคลองธรรม โดยมีระบบวิธีการอันเหมาะสมเป็นสิ่งที่น่าจะทำ ก่อนจะเข้าใจระบบใหม่ ควรจะรู้วาระบบที่ปฏิบัตินี้ได้ทำ ความเข้าใจกันอย่างถ่องแท้หรือไม่

๔.๑ ในระบบข้าราชการที่เป็นแบบอาณานิคมนี้มีราชการบริหารส่วนกลาง กับราชการบริหารส่วนภูมิภาค ระบบนี้เป็นระบบธุรการไม่สอดคล้องกับวิชาการสาธารณสุข แต่กระทรวงสาธารณสุขจำต้องปฏิบัติตามระเบียบราชการบริหาร แต่เมื่อระเบียบแม่บทยังใช้สาธารณสุขจะต้องหาวิธีปรับปรุงเพื่อให้ระบบการบริหารงานบุคคลได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ระบบราชการบริหารนี้จะสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจคือการจัดงบประมาณการทำงานงบประมาณจะต้องมีหน่วยงานและระบบงานโดยเฉพาะที่คุมอัตรากำลังและการใช้จ่าย

๔.๓ ระบบราชการบริหารส่วนกลาง

ผู้ควบคุมนโยบายคือรัฐมนตรี โดยมีปลัดกระทรวงรับนโยบาย และนโยบายในส่วนกลางจะส่งต่อไปยังส่วนภูมิภาค

๔.๔ ระบบราชการทหารส่วนกลาง ผู้ควบคุมอัตรากำลังและงบประมาณ ตามระบบบัญชีคือ กรม

๔.๕ ระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาค ผู้รับนโยบายจากส่วนกลางและกำหนดนโยบายในท้องถิ่น ควรจะเป็นผู้แทนของกระทรวง ทำงานในฐานะรัฐมนตรีประจำจังหวัด

๔.๖ ระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาค ผู้รับผิดชอบควรจะเป็นผู้แทนของกรม ทำงานในฐานะอธิบดีของกรมในส่วนกลาง

เรื่องนายแพทย์ใหญ่ที่ทำความเข้าใจให้ไขว่เขวคือ เอาผู้รับนโยบายและผู้ปฏิบัติมาอยู่ที่หน่วยเดียวกัน จึงทำให้เกิดตึงกันไปด้นกันมา เมื่อทำระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาคของสาธารณสุขให้คล้ายส่วนกลางคือ นายแพทย์ใหญ่เปรียบเหมือนรัฐมนตรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาล คือ อธิบดีกรมการแพทย์ อนามัยจังหวัด คือ อธิบดีกรมอนามัยเรื่องก็จะง่ายขึ้น และระบบนี้คือระบบสหกรณ์ ถ้าเช่นนั้นจะมีอะไรเป็นหลักประกัน เพราะกรมเจ้าสังกัดยังคุมอัตรากำลัง คุมงบประมาณ ก็เปรียบเหมือนรัฐมนตรีว่าการซึ่งไม่ได้สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แต่มาทำงานกระทรวงสาธารณสุขได้

เรื่องนั้นคือ การมีระเบียบ ข้อตกลง เมื่อจะ ใช้ระบบสหกรณ์ ก็จะต้องทำข้อตกลงของ ชมรมสหกรณ์เพื่อเป็นหลักประกัน

๕. ข้อตกลงของชมรมสหกรณ์ ระบบ สหกรณ์มีหลักการสำคัญคือ รักษาผลประโยชน์ ทุกคนในกลุ่ม มีระบบบัญชี ระบบบันทึก ทำงาน รักษาความยุติธรรมตามคุณภาพ ไม่ มีอำนาจอยู่ที่ผู้หนึ่งผู้ใด เมื่อยอมรับในข้อ ตกลงนี้ จะต้องกำหนดรายละเอียดโดยย่อคือ

๕.๑ คณะกรรมการกลาง (แบบ กต.) พิจารณาคุณสมบัติ ประสิทธิภาพ ของแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่อนามัย โดยดูจากการ บันทึกประจำตัวรายเดือน รายปี การตรวจ ราชการ การประเมินผล คณะกรรมการนี้ได้ มาจากแต่งตั้งครั้งหนึ่งและเลือกตั้งครั้งหนึ่ง มี อายุ ๒ ปี การกำหนดอายุไม่ถือเอาเงินเดือน เป็นหลักการพิจารณาขั้นแรก แต่เอาประวัติ การบันทึก ผลงานมาพิจารณา นับอายุใน ราชการและอายุจริง การแต่งตั้งกรรมการใช้ บุคคลจากกอง กรม ส่วนการเลือกตั้งให้มีผู้ แทนของแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่อนามัยโดย กำหนดกลุ่มอายุ ๓๕-๔๕, ๔๕-๕๕, ๕๕-๖๕ ปี เป็นข้าราชการบำนาญได้

๕.๒ กองการบริหารของกรม ของ สำนักงานปลัด ฯ จะทำหน้าที่ประสานงาน ควบคุมอัตรากำลัง จัดทำงบประมาณ โดยมี หลักเกณฑ์ ข้อมูล สภาพท้องถิ่น

(๑) สำนักงานปลัด ฯ มีกองแพทย์ ภูมิภาค ทำหน้าที่ประสานงานให้นายแพทย์ ใหญ่

(๒) กรมการแพทย์ มี กองโรง- พยาบาลส่วนกลาง ทำหน้าที่ควบคุมโรงพยา- บาลทุกโรงในเขตนครหลวงที่เป็นของสาธารณ- สุข กองโรงพยาบาลภูมิภาค ๓ กอง ไม่ใช่เป็น การช้อนงานแต่เป็นการแบ่งงาน แบบแบ่ง เขตเพราะจะรวมโรงพยาบาลจิตเวช ซึ่งมีการ จัดงบประมาณ อัตรากำลังแบบเดียวกัน และ รวมศูนย์การแพทย์ และอนามัยที่มีแพทย์ประจำ โดยให้เป็นสาขาของโรงพยาบาล รวมทั้งศูนย์ อนามัยแม่และเด็กที่มีงานแบบแผนกสูติกรรม

(๓) กรมอนามัยมี กองอนามัย ส่วนกลาง และกองอนามัยภูมิภาค ๓ กอง

๕.๓ การก่อสร้าง การจัดสรรสิ่งของ เครื่องใช้ ให้พิจารณาจากข้อมูล ผลงาน สภาพ ภูมิศาสตร์ รายรับ รายจ่าย การให้ทุนดูงาน ฝึกอบรม ใช้ระบบประสิทธิภาพและคุณภาพ

๕.๔ คณะกรรมการส่วนภูมิภาค โดยผู้ ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน พิจารณาความ ดีความชอบโดยมีระบบบันทึก ประเมินผล และมีบทลงโทษ หากปรากฏว่าส่วนภูมิภาคคงด บำเหน็จแล้วส่วนกลางกลับมาเพิ่ม หรือถ้าส่วน ภูมิภาคให้เพิ่มสูงกว่าแต่ส่วนกลางไม่เพิ่มให้ ตามที่แจ้งมา ให้มีการร้องเรียนต่อกรรมการ กลาง ทั้งนี้เพื่อให้มีความยุติธรรม

๕.๕ นายแพทย์ใหญ่จะเป็นประธาน กลุ่มในจังหวัด ฐานะในราชการจะต้องสูงกว่า ก.พ. จะต้องไม่ใช่ระบบราชการมาอ้างในการยกฐานะ เพราะ ระบบราชการไม่สอดคล้องกับระบบวิชาการสาธารณสุข

๕.๖ การเลื่อนอันดับ เลื่อนชั้น เมื่อมี ระบบประสิทธิภาพ ความยุติธรรมก็มีกันเสมอ ภาค

๕.๗ กองวิชาการ จะต้องแยกให้ชัดเจน ว่า งานใดเป็นนโยบายเร่งด่วน เกิดปัญหาบ่อย งานใดเป็นงานประจำ

(๑) กองควบคุมโรคติดต่อ กอง วางแผนครอบครัว กองการศึกษา กองสถิติ พยากรณ์ชีพควรอยู่ที่สำนักงานปลัด ฯ ดัง กล่าวนี้เป็นงานนโยบาย และเร่งด่วน

(๒) กรมการแพทย์จะมี กองสุขภาพจิต ทำหน้าที่ทางวิชาการ กองโรงเรียน พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล รวมถึง โรงเรียนผดุง-ครรภ์ พนักงานอนามัยซึ่งต่อไปควรจะเรียน ผู้ช่วยพยาบาลเหมือนกัน และเรียนที่โรงพยาบาล กองทันตกรรม และควรมีกองเภสัชกรรม และกองอุบัติเหตุวิทยา

(๓) กรมอนามัยจะมี กองของกรม อนามัยเดิมที่ตัดไปแล้วจะไม่มีเพิ่ม รวมกับกอง กำจัดไข้มาเลเรีย โรคเท้าช้าง

(๔) งานชั้นสูตรวิจัย ของกรม วิทยาศาสตร์การแพทย์ เมื่อยังไม่มีคนให้รวม

กับโรงพยาบาลหรืออนามัยจังหวัด เมื่อมีคน แล้วจึงดำเนินการเป็นเอกเทศ

(๕) งานควบคุมอาหารและยา รวมอยู่ที่อนามัย เมื่อมีกำลังคนจึงแยกดำเนินการ

๕.๘ การจัดทำงบประมาณประจำปี นายแพทย์ใหญ่ในเขตสังกัดของกอง จะเข้าร่วมพิจารณาพร้อมกับเจ้าหน้าที่ของกองการบริหาร แล้วนำข้อสรุปเสนอ อ.ก.พ. กรม และ กระทรวงตามลำดับ

๕.๙ การละเมิด ข้อตกลงตามระบบสห- กรรม ให้คณะกรรมการวินิจฉัยตามข้อเท็จจริง

๖. ผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อนำระบบสหกรรม มาใช้

๖.๑ มีระบบคุณวุฒิ ประสิทธิภาพ ประเมินผล มีการบันทึก การรายงาน การ ตรวจสอบเฉพาะบุคคล จากกรรมการส่วน ภูมิภาค กรรมการส่วนกลาง ทำให้เกิดความ ยุติธรรม

๖.๒ การเลื่อนชั้น เมื่อใช้ระบบ ประสิทธิภาพซึ่งให้ความยุติธรรมแล้วก็ไม่เป็น ปัญหา แต่จะมีปัญหาต่อคนที่อยากเป็นใหญ่โดยไม่มีฝีมือ การเลื่อนชั้นระหว่างกรมไม่ใช่ข้อยุ่งยาก อาจ ทำพิธีการให้สั้นลงคือ ส่งเข้าพิจารณาใน อ.ก.พ. กระทรวงแล้วออกคำสั่งให้ลงนามได้ทันที

๖.๓ อนามัยอำเภอที่มีฝีมือจะเลื่อนมา

เป็นอนามัยจังหวัดได้ แพทย์ควรจะมาอยู่สาย
โรงพยาบาลให้มาก เพราะการรักษาพยาบาล
รยที่สำคัญต้องใช้ศิลปวิทยาการอย่างสูง ส่วน
การป้องกัน การรักษาโรคที่เกิดกับชาวชนบท
อันเป็นโรคในเขตด้อยพัฒนาเมื่อมีความรู้ มี
ยาประจำบ้าน มีบุคคลากร ก็ช่วยเหลือได้
แพทย์ควรจะทำงานมากกว่าสั่งงาน

๖.๔ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในจังหวัด กอง กรม จะขาด
รายได้อย่างลับๆ ขาดปัจจัยเพราะไม่มีลักษณะอาณานิคม ขาด
บารมีจากคนประเภทลูกขุนพลอยพยัก แต่คนที่สร้างบารมี
โดยความสามารถของตนเองก็มีตัวอย่างมาแล้วหลายราย องค์กร
คลั่งมาซึ่งไม่มีความรู้มาจากไหนแต่ยังมีจิตสำนึกได้ ฉะนั้น ผู้
เคยมีอำนาจและผ่านการรู้เห็นมามากคงไม่ยากที่จะใช้จิตสำนึก
ในเรื่องบาปบุญและกฎแห่งกรรม

๖.๕ ส่วนการที่จะอ้างว่าไม่ประสาน
งานนั้น เรื่องนี้อยู่ที่ตัวบุคคล ศิลปะของนัก
ปกครอง นายแพทย์ใหญ่จะต้องปกครองคนได้
ส่วนการที่ว่าไม่มีอำนาจนั้น เมื่อการพิจารณา
ความดีความชอบยังอยู่ในคณะกรรมการอำนาจ
ที่ได้รับความยุติธรรมด้วย

๗. ข้อเสนอ

๗.๑ ถ้าไม่นำระบบสหกรณ์มาใช้ก็
คาดว่าจะหาสันติภาพได้ยาก มีการดึงการดัน
ตลอดเวลา เพราะเปรียบเหมือนประเทศ ๒
ประเทศ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สามเข้ามาเป็น
อนุญาโตตุลาการ ซึ่งก็คือนายแพทย์ใหญ่ จะ

นำการยกตัวอย่างเรื่องฟุตบอลล์มาใช้กับระบบ
สหกรณ์ไม่ได้

๗.๒ ข้อเสนอแบบนี้ทราบว่ามีผู้เขียน
วิทยานิพนธ์มาแล้วคือ เลขานุการกรมการ-
แพทย์ฯ และได้รับการเห็นชอบจากหลายฝ่าย
หากได้นำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ด้วยจะทำให้
เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง

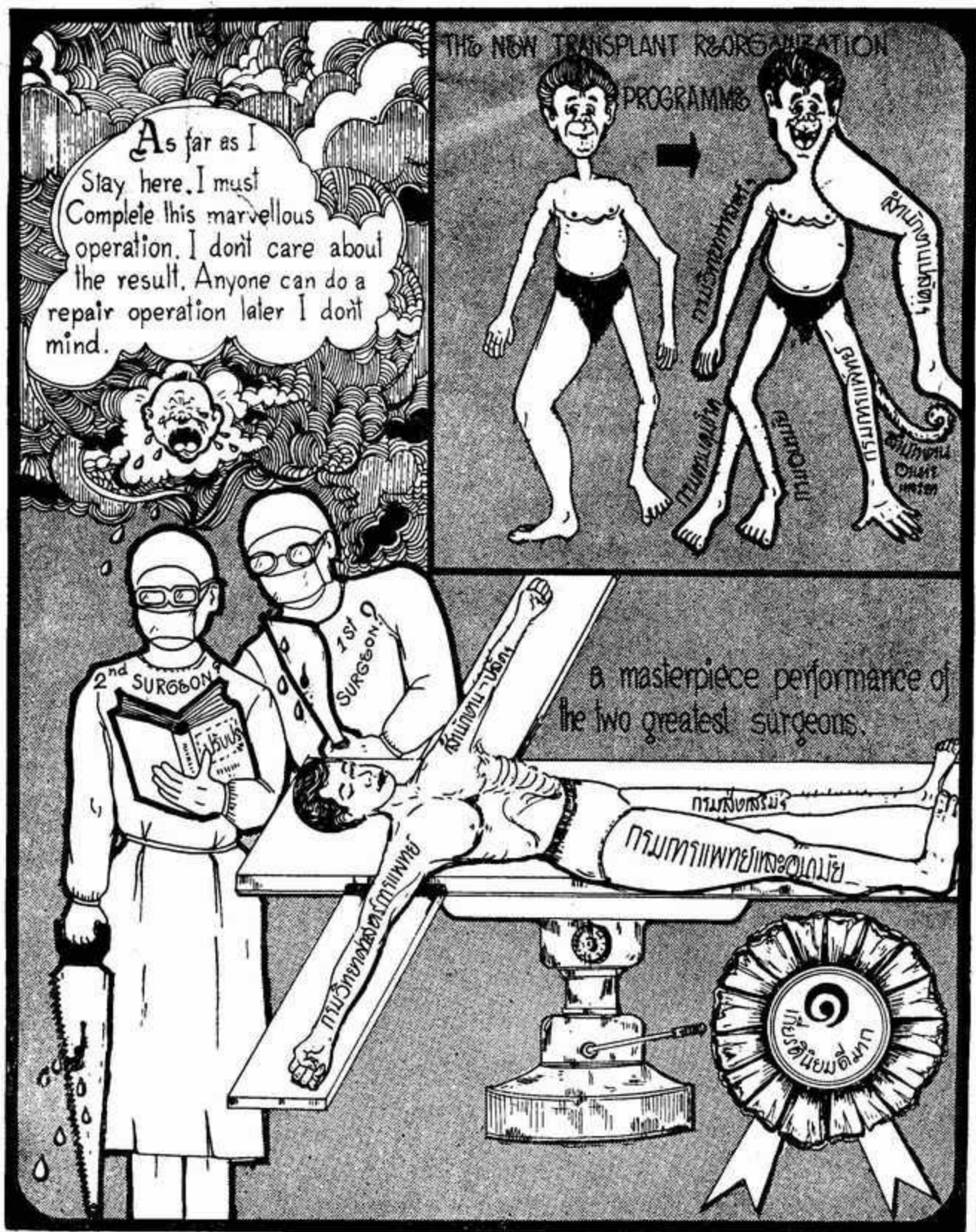
๗.๓ ผู้เสนอไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่
เข้าใครออกใคร ที่กล่าวกันว่าทำอะไรต้องผ่า
ตัดนั้น ความจริงการผ่าตัดไม่ใช่ของยาก แต่
การเย็บ การประสาน นี่ต้องใช้ความละเอียด
อ่อนมาก ผู้เสนอไม่ใช่มีดผ่าตัด เพราะไม่มี
อำนาจในการกำหนดนโยบาย แต่ข้อเสนอ
ไม่ต่างอะไรจากเข็มเย็บ

๗.๔ งานสาธารณสุขเป็นงานสร้าง
พระคุณ การที่เราเคยชินกับการใช้อำนาจมา
นานเป็นเพราะระบบเดิมที่ยังลึก ถ้าจะหันมา
ลองใช้ระบบสหกรณ์ซึ่งไม่มีทางเสียก็น่าจะลอง
ดู เมื่อส่วนราชการสาธารณสุขทำได้ ส่วน
ราชการอื่นก็อาจจะทำบ้าง เพราะการจัดระบบ
สหกรณ์กับประชาชนนั้นจะไม่มีทางสำเร็จหาก
ระบบราชการจะไม่จัดระบบสหกรณ์ในการทำ
งานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

นายแพทย์ศิริชัย วิสิฐอุครการ

บทความนี้ผู้เขียนไม่ได้ส่งมาให้ลงพิมพ์ หากส่งมาให้ท่านเป็นการส่วนตัว เจ้าของบทความไม่มีความประสงค์จะ
โฆษณาชวนเชื่อทางหนังสือพิมพ์ ต่อเมื่อได้รับคำร้องขอจึงยินยอมให้ลงได้

และภาพข้างล่างเป็นอีกความเห็นหนึ่งในเรื่องนี้ การแสดงออกในเชิงลายเส้นอันไม่ยากเย็นต่อการสื่อความหมาย
เรานำมาตีพิมพ์โดยหมายจะให้ท่านเปรียบเทียบกับตัวเองในแง่ความคิดเห็นทั้งสองนี้

ที่ปรึกษา	
พันเอก จินดา	ณ สงขลา
นายประวิณ	ณ นคร
นายโสรัจ	สุจิตกุล
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย	อุไรรัตน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	
นายจิระพงษ์	สวาทะวิโรจน์
นายสุธี	สุทธิสมบูรณ์
กองบรรณาธิการ	
นายอคุตต์ศักดิ์	ศิริจินดา
นายวรเทพ	สวัสดิ์
นายอิทธิชัย	จันทรินทร์
นายเกียรติสัมพันธ์	กลิ่นสุวรรณ
นายอคุต	จันทศักดิ์
นายณรงค์	นุกุลการ
ผู้จัดการ	
เรอเอก ผจง	คันติเฉลิม
ผู้ช่วยผู้จัดการ	
นายสมพงษ์	ศรีวิมล
ม.ร.ว. ชัยวัช	ศรีวัช
นายจิระพงษ์	สวาทะวิโรจน์

เราเห็นจะต้องพูดอะไร ๆ กันตรงกรอบนี้ให้มัน
จริงจกกันสักที

มีเสียงสะท้อนเชิงไม่ชอบอกชอบใจทบบรรณาธิการของ
วารสารข้าราชการ ฉบับมกราคม ๒๕๑๗ ที่วิเคราะห์ถึงบางแง่
มุมแห่งการทำงานและตำแหน่งซ้ำซ้อนของกรมตำรวจ

เสียงนั้นคงมาจากวิมสนามกอล์ฟ

และปฏิกิริยาตอบโต้ทบบรรณาธิการของเราฉบับกุมภา-
พันธ์ที่กล่าวถึงผลงานอันเชิดหน้าชูตาของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับ
กับการค้นคว้า วิจัย หรือคิดค้นเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และ
เทคโนโลยีในราชการไทย ก็คือการที่ผู้บริหารบางคนใช้วิธีการ
เดินเข้าหาผู้บังคับบัญชาในระดับสูงให้ส่งการลงมา เพื่อคัดกรอง
การแสดง ความคิดเห็น ที่เป็น ความจริง แต่กระทบกระเทือน ถึง
ใครบางคนนั้น

เป็นปฏิกิริยาตอบโต้ที่แสดง ให้เห็นว่าราชการยังมีคน
ประเภทหลัก “ตัวกู ของกู” ซึ่งเป็นอนิจจังลักษณะอันไม่
เที่ยงแท้อยู่อย่างเหนียวแน่น

ใครจะต้องไม่ได้

การ จะต้องไม่ได้ ในลักษณะนี้ ตรงกับภาษา อังกฤษ ว่า
Untouchable และแปลกลับมาเป็นสยามพาทว่า จันทาล
เราไม่หวังถึงกับว่า ความคิดเห็น อันบริสุทธิ์ใจ และเสรี
ของวารสารข้าราชการจะต้องถูกยอมรับในทุกกรณี ข้อที่เรา
หวังก็คืออย่างน้อยมันคงช่วยให้การคุกกินใครต่อใครเข้าไปใน
วงจรอันไม่ดั่งามและไม่ถูกไม่ควรเหล่านั้น เป็นไปได้อย่างเชื่อง
ช้าและยากลำบาก ความพยายามที่จะขึ้นตัวเองและผู้ที่เห็น
พ้องกับแนวความคิดดังกล่าวไว้ เราไม่อาจคาดคะเนได้ว่า จะ
เป็นไปได้นานเท่าใด

ไม่รู้เหมือนกันว่า เราจะ ถูก คุกกลืน เข้าไป ค้าง
หรือไม่

แต่วันใดที่หมดแรงแข็งขึ้น
วันนั้นเราจะกล่าวลา

